

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK VŠEOBECNÉHO SÚDU (deviata rozšírená komora)

z 29. septembra 2021 *

„Zahraničné vzťahy – Medzinárodné dohody – Euro-stredomorská dohoda o pridružení medzi ES a Marokom – Dohoda o partnerstve v odvetví udržateľného rybárstva medzi Úniou a Marokom – Vykonávací protokol k dohode o partnerstve – Výmena listov pripojená k dohode o partnerstve – Rozhodnutie o uzavretí – Nariadenie o rozdelení rybolovných možností medzi členské štáty – Žaloba o neplatnosť – Prípustnosť – Procesná spôsobilosť – Priama dotknutosť – Osobná dotknutosť – Územná pôsobnosť – Právomoc – Výklad medzinárodného práva podaný Súdny dvorom – Zásada sebaurčenia – Zásada relatívneho účinku zmlúv – Možnosť odvolávať sa – Pojem súhlasu – Vykonanie – Voľná úvaha – Hranice – Zachovanie účinkov napadnutého rozhodnutia“

V spojených veciach T-344/19 a T-356/19,

Ludový front za oslobodenie Saguia el Hamra a Rio de Oro (Front Polisario), v zastúpení:
G. Devers, avocat,

žalobca,

proti

Rade Európskej únie, v zastúpení: F. Naert, P. Plaza García a V. Piessevaux, splnomocnení zástupcovia,

žalovanej,

ktorú v konaní podporujú:

Španielske kráľovstvo, v zastúpení: S. Centeno Huerta, splnomocnená zástupkyňa,

vedľajší účastník konania vo veciach T-344/19 a T-356/19,

Francúzska republika, v zastúpení: A.-L. Desjonquères, C. Mosser, J.-L. Carré a T. Stéhelin, splnomocnení zástupcovia,

vedľajší účastník konania vo veciach T-344/19 a T-356/19,

Európska komisia, v zastúpení: F. Castillo de la Torre, A. Bouquet a A. Stobiecka-Kuik, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: francúzština.

vedľajší účastník konania vo veciach T-344/19 a T-356/19

a

Chambre des pêches maritimes de la Méditerranée, so sídlom v Tangeri (Maroko),

Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Nord, so sídlom v Casablance (Maroko),

Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Centre, so sídlom v Agadire (Maroko),

Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Sud, so sídlom v Dachle (Západná Sahara),

v zastúpení: G. Forwood, N. Colin et A. Hublet, avocats,

vedľajší účastníci konania vo veci T-344/19

ktorých predmetom je vo veci T-344/19 návrh založený na článku 263 ZFEÚ na zrušenie rozhodnutia Rady (EÚ) 2019/441 zo 4. marca 2019 o uzavretí Dohody o partnerstve v odvetví udržateľného rybárstva medzi Európskou úniou a Marockým kráľovstvom, vykonávacieho protokolu k nej a výmeny listov pripojenej k dohode (Ú. v. EÚ L 77, 2019, s. 4), a vo veci T-356/19 návrh založený na článku 263 ZFEÚ na zrušenie nariadenia Rady (EÚ) 2019/440 z 29. novembra 2018 o rozdelení rybolovných možností podľa Dohody o partnerstve v odvetví udržateľného rybárstva medzi Európskou úniou a Marockým kráľovstvom a vykonávacieho protokolu k nej (Ú. v. EÚ L 77, 2019, s. 1),

VŠEOBECNÝ SÚD (deviata rozšírená komora),

v zložení: predsedníčka komory M. J. Costeira, sudcovia D. Gratsias (spravodajca), M. Kānčeva, B. Berke a T. Perišin,

tajomník: M. Marescaux, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 3. marca 2021,

vyhlásil tento

Rozsudok

I. Okolnosti predchádzajúce sporu

A. Medzinárodný kontext

- 1 Vývoj medzinárodného kontextu súvisiaceho s otázkou Západnej Sahary možno zhrnúť nasledovne.
- 2 Dňa 14. decembra 1960 Valné zhromaždenie Organizácie spojených národov (OSN) prijalo rezolúciu 1514 (XV), nazvanú „Deklarácia o poskytnutí nezávislosti koloniálnym krajinám a národom“, v ktorej sa okrem iného uvádza, že „všetky národy majú právo na sebaurčenie, na

základe ktorého si slobodne určujú svoj politický štatút a slobodne uskutočňujú svoj ekonomický, sociálny a kultúrny rozvoj“, že „na poručenských územiach, nesamosprávnych územiach a všetkých ďalších územiach, ktoré ešte nenadobudli nezávislosť, sa prijímajú bezodkladné opatrenia na prenos všetkých právomocí na ľud týchto území, bez podmienok a bez výhrad, v súlade s ich slobodne vyjadrenou vôľou a želaniami“ a že „všetky štáty musia verne a prísne dodržiavať ustanovenia Charty Organizácie spojených národov... na základe rovnosti, nezasahovania do vnútorných záležitostí štátov a rešpektovania zvrchovaných práv a územnej celistvosti všetkých národov“.

- 3 Západná Sahara je územie v severozápadnej Afrike, ktoré bolo na konci 19. storočia kolonizované Španielskym kráľovstvom a ktoré bolo ku dňu prijatia rezolúcie 1514 (XV) španielskou provinciou. V roku 1963 ho OSN zapísala do „predbežného zoznamu území, na ktoré sa uplatňuje Deklarácia o poskytnutí nezávislosti koloniálnym krajinám a národom [rezolúcia Valného zhromaždenia 1514 (XV)]“ ako nesamosprávne územie spravované Španielskym kráľovstvom v zmysle článku 73 Charty Organizácie spojených národov podpísanej 26. júna 1945 v San Franciscu, a na základe informácií oznámených podľa článku 73 písm. e) tejto Charty sa Západná Sahara k dnešnému dňu ešte stále nachádza na zozname nesamosprávnych území vypracovanom generálnym tajomníkom OSN.
- 4 Dňa 20. decembra 1966 Valné zhromaždenie OSN prijalo rezolúciu 2229 (XXI) k otázke Ifni a Španielskej Sahary, v ktorej „opätovne potvrd[ilo] nescudziteľné právo ľudu... Španielskej Sahary na sebaurčenie v súlade s rezolúciou Valného zhromaždenia 1514 (XV)“ a vyzvalo Španielske kráľovstvo ako spravujúcu mocnosť, aby „čo najskôr stanovilo... podmienky usporiadania referenda, ktoré sa uskutoční pod záštitou [OSN], aby sa pôvodnému obyvateľstvu územia umožnilo slobodne vykonať jeho právo na sebaurčenie“.
- 5 Dňa 24. októbra 1970 Valné zhromaždenie OSN prijalo rezolúciu 2625 (XXV), ktorou schválilo „Deklaráciu zásad medzinárodného práva týkajúcich sa priateľských vzťahov a spolupráce medzi štátmi v súlade s Chartou Organizácie Spojených národov“, ktorej znenie tvorí prílohu uvedenej rezolúcie. Táto deklarácia „slávnostne vyhlasuje“ najmä „zásadu rovnoprávnosti národov a ich práva na sebaurčenie“. K tejto zásade sa v deklarácii najmä uvádza:

„Podľa zásady rovnoprávnosti národov a ich práva na sebaurčenie, zakotvenej v Charte Organizácie spojených národov, všetky národy majú právo úplne slobodne a bez vonkajšieho zásahu určiť svoj politický štatút a uskutočňovať svoj ekonomický, sociálny a kultúrny rozvoj, a každý štát je povinný rešpektovať toto právo v súlade s ustanoveniami Charty.

...

Vytvorenie zvrchovaného a nezávislého štátu, voľné združenie s nezávislým štátom alebo začlenenie do nezávislého štátu alebo získanie akéhokoľvek iného politického štatútu, o ktorom slobodne rozhodne národ, predstavujú pre tento národ prostriedok výkonu jeho práva na sebaurčenie.

...

Územie kolónie alebo iné nesamosprávne územie má na základe Charty štatút oddelený a odlišný od štatútu územia spravujúceho štátu; tento oddelený a odlišný štatút v súlade s Chartou bude existovať dovtedy, kým ľud kolónie alebo nesamosprávneho územia nevykoná svoje právo na sebaurčenie v súlade s Chartou, a konkrétnejšie v súlade s jej cieľmi a zásadami.“

- 6 Ludový front za oslobodenie Saguia-el-Hamra a Rio de Oro (Front Polisario) je organizáciou založenou 10. mája 1973 v Západnej Sahare. V článku 1 svojich stanov je definovaný ako „národnooslobodzovacie hnutie“, ktorého členovia „bojujú za úplnú nezávislosť a za znovuzískanie zvrchovanosti ľudu Sahrawi nad celým územím Saharskej arabskej demokratickej republiky“.
- 7 Dňa 20. augusta 1974 Španielske kráľovstvo informovalo OSN, že plánuje pod jej záštitou usporiadať referendum v Západnej Sahare.
- 8 Dňa 13. decembra 1974 Valné zhromaždenie OSN prijalo rezolúciu 3292 (XXIX), v ktorej sa predovšetkým rozhodlo požiadať Medzinárodný súdny dvor (MSD) o poradné stanovisko k týmto otázkam:

„I. Bola Západná Sahara (Rio de Oro a Sakiet El Hamra) v čase jej kolonizácie Španielskom územím nikoho (*terra nullius*)?

Ak je odpoveď na prvú otázku záporná,

II. Aké boli právne vzťahy tohto územia s Marockým kráľovstvom a mauritánskou jednotkou?“

- 9 Dňa 16. októbra 1975 MSD vydal poradné stanovisko (pozri Západná Sahara, poradné stanovisko, MSD, Zbierka 1975, s. 12, ďalej len „poradné stanovisko k Západnej Sahare“). V bode 162 tohto stanoviska sa tento súd domnieval, že:

„Skutočnosti a informácie, ktoré sú [Medzinárodnému súdnemu dvoru] známe, svedčia o tom, že v čase španielskej kolonizácie existovali spojenecké právne vzťahy medzi marockým sultánom a niektorými z kmeňov žijúcich na území Západnej Sahary. Tiež svedčia o existencii práv, vrátane určitých práv k pôde, ktoré zakladali právne vzťahy medzi mauritánskou jednotkou v zmysle, v akom ju chápe [Medzinárodný súdny dvor], a územím Západnej Sahary. Naproti tomu [Medzinárodný súdny dvor] konštatuje, že skutočnosti a informácie, ktoré sú mu známe, nepreukazujú žiaden vzťah územnej zvrchovanosti medzi územím Západnej Sahary na jednej strane a Marockým kráľovstvom či mauritánskou jednotkou na strane druhej. [Medzinárodný súdny dvor] teda nezistil existenciu právnych vzťahov, ktoré by mohli mať vplyv na uplatňovanie rezolúcie [Valného zhromaždenia OSN] 1514 (XV) pri dekolonizácii Západnej Sahary a najmä na uplatňovanie zásady sebaurčenia na základe slobodného a skutočného vyjadrenia vôle obyvateľov územia.“

- 10 V bode 163 poradného stanoviska k Západnej Sahare MSD predovšetkým vyhlásil:

„[Medzinárodný súdny dvor zastáva stanovisko] k otázke I,... že v čase kolonizácie Španielskom nebola Západná Sahara (Rio de Oro a Sakiet el Hamra) územím nikoho (*terra nullius*);... k otázke II,... že toto územie malo s Marockým kráľovstvom právne vzťahy s črtami uvedenými v bode 162 tohto stanoviska [a] že toto územie malo s mauritánskou jednotkou právne vzťahy s črtami uvedenými v bode 162 tohto stanoviska.“

- 11 V prejave prednesenom v deň uverejnenia poradného stanoviska k Západnej Sahare marocký kráľ vyhlásil, že „celý svet uznal, že [Západná] Sahara patrí“ Marockému kráľovstvu a že je jeho „povinnosťou mierovou cestou znovu získať toto územie“, pričom na tento účel vyzval k pochodu.

- 12 Dňa 22. októbra 1975 Bezpečnostná rada OSN na návrh Španielskeho kráľovstva prijala rezolúciu 377 (1975), v ktorej „žiada[la] generálneho tajomníka [OSN], aby začal okamžité konzultácie s dotknutými a zúčastnenými stranami“ a „vz[vala] [tieto strany], aby prejavili zdržanlivosť a umiernenosť“. Dňa 2. novembra 1975 Bezpečnostná rada OSN prijala rezolúciu 379 (1975), v ktorej „naliehavo žiada[la] všetky dotknuté a zúčastnené strany, aby sa vyhli akémukoľvek jednostrannému alebo inému konaniu, ktoré by mohlo ešte viac zhoršiť napätie v regióne“ a „žiada[la] generálneho tajomníka, aby ďalej uskutočňoval a zintenzívil svoje konzultácie“. Dňa 6. novembra 1975, po začatí pochodu oznámeného marockým kráľom, na ktorom sa stretlo 350 000 účastníkov, a po prekročení hranice medzi Marockým kráľovstvom a Západnou Saharou týmito účastníkmi, Bezpečnostná rada OSN prijala rezolúciu 380 (1975), v ktorej predovšetkým „vyslov[ila] poľutovanie nad konaním [tohto] pochodu“ a „žiada[la] [Marocké kráľovstvo], aby okamžite stiahlo z územia Západnej Sahary všetkých účastníkov uvedeného pochodu“.
- 13 Španielske kráľovstvo 26. februára 1976 informovalo generálneho tajomníka OSN, že od tohto dňa sa sťahuje z územia Západnej Sahary a má za to, že nenesie nijakú medzinárodnú zodpovednosť za správu tohto územia. Zoznam nesamosprávnych území uvedený v bode 3 vyššie v prípade Západnej Sahary odkazuje na toto vyhlásenie, ktorého text je skopírovaný do poznámky pod čiarou.
- 14 V medziobdobí v tomto regióne vypukol ozbrojený konflikt medzi Marockým kráľovstvom, Mauritánskou islamskou republikou a Frontom Polisario. Časť obyvateľstva Západnej Sahary utiekla pred týmto konfliktom a našla útočisko v táborech na alžírskom území v blízkosti hranice so Západnou Saharou.
- 15 Dňa 14. apríla 1976 uzavrelo Marocké kráľovstvo s Mauritánskou islamskou republikou zmluvu o rozdelení územia Západnej Sahary a anektovalo časť tohto územia, ktorá mu bola pridelená touto zmluvou. Dňa 10. augusta 1979 uzavrela Mauritánska islamská republika mierovú dohodu s Frontom Polisario, podľa ktorej sa zriekla akýchkoľvek územných nárokov na Západnú Saharu. Marocké kráľovstvo prevzalo kontrolu nad územím evakuovaným mauritánskymi vojskami a pristúpilo k jeho anexii.
- 16 Dňa 21. novembra 1979 Valné zhromaždenie OSN prijalo rezolúciu 34/37 k otázke Západnej Sahary, v ktorej „opätovne potvrd[ilo] nescudziteľné právo ľudu Západnej Sahary na sebaurčenie a nezávislosť v súlade s Chartou [OSN]... a s cieľmi [jeho] rezolúcie 1514 (XV)“, „vyjadř[ilo] hlboké poľutovanie nad zhoršením situácie spôsobeným pokračujúcou okupáciou Západnej Sahary Marokom“, „naliehavo žiada[lo] od Maroka, aby sa zapojilo do mierového procesu a ukončilo okupáciu územia Západnej Sahary“ a „na tento účel odpor[učilo], aby sa [Front Polisario] ako zástupca ľudu Západnej Sahary v plnom rozsahu podieľal na hľadaní spravodlivého, trvalého a konečného politického riešenia otázky Západnej Sahary v súlade s rezolúciami a deklaráciami [OSN]“. Po tejto rezolúcii nasledovala rezolúcia 35/19 z 11. novembra 1980, v bode 10 ktorej Valné zhromaždenie „naliehavo žiada[lo]... od Maroka a [Frontu Polisario] ako zástupcu ľudu Západnej Sahary, aby začali priame rokovania s cieľom definitívneho vyriešenia otázky Západnej Sahary“.
- 17 Konflikt medzi Marockým kráľovstvom a Frontom Polisario pokračoval až do 30. augusta 1988, keď strany v podstate prijali návrhy na riešenie sporu predložené najmä generálnym tajomníkom OSN, ktoré predpokladali predovšetkým vyhlásenie prímeria a usporiadanie referenda o sebaurčení pod dohľadom OSN.

- 18 Dňa 27. júna 1990 prijala Bezpečnostná rada OSN rezolúciu 658 (1990), v ktorej „schválila správu generálneho tajomníka [OSN]... obsahujúcu... návrh[y] na riešenie sporu [uvedené v bode 17 vyššie], ako aj náčrt plánu [ich realizácie]“ a „vz[valo] obe strany, aby plne spolupracovali s generálnym tajomníkom [OSN] a úradujúcim predsedom Zhromaždenia hláv štátov a vlád Organizácie africkej jednoty pri ich snahách o rýchle vyriešenie otázky Západnej Sahary“. Dňa 29. apríla 1991 prijala Bezpečnostná rada rezolúciu 690 (1991), ktorou bola zriadená misia Organizácie spojených národov pre referendum v Západnej Sahare (Minurso).
- 19 Dňa 6. decembra 1995 prijalo Valné zhromaždenie OSN rezolúciu 50/33, nazvanú „Činnosti zahraničného hospodárskeho a iného záujmu, ktoré sú prekážkou uplatňovania Deklarácie o poskytnutí nezávislosti koloniálnym krajinám a národom na územiach nachádzajúcich sa pod koloniálnou nadvládou“, v ktorej najmä „opätovne potvrd[ilo] nescudziteľné právo národov koloniálnych a nesamosprávnych území na sebaurčenie, nezávislosť a využívanie prírodných zdrojov ich území, ako aj ich právo nakladať s týmito zdrojmi v ich najlepšom záujme“, „potvrd[ilo] hodnotu zahraničných ekonomických investícií vynakladaných v spolupráci s národom nesamosprávnych území a v súlade s jeho želaniami s cieľom poskytnúť hodnotný príspevok k sociálno-ekonomickému rozvoju území“, „[z]opak[ovalo], že vykorisťovanie a plienenie morských a iných prírodných zdrojov koloniálnych a nesamosprávnych území v prospech zahraničných hospodárskych záujmov, v rozpore s príslušnými rezolúciami [OSN], ohrozuje celistvosť a prosperitu týchto území“ a „vz[valo] všetky vlády a všetky organizácie OSN, aby zabezpečili, aby bola plne rešpektovaná a chránená trvalá zvrchovanosť národov koloniálnych a nesamosprávnych území nad ich prírodnými zdrojmi“.
- 20 K dnešnému dňu sa stranám napriek rozhovorom a konzultáciám pod záštitou OSN nepodarilo vyriešiť situáciu v Západnej Sahare. Marocké kráľovstvo kontroluje väčšinu územia Západnej Sahary, zatiaľ čo Front Polisario kontroluje jeho inú časť, a tieto dve oblasti sú oddelené pieskovým valom vybudovaným a stráženým marockou armádou. Značný počet utečencov pochádzajúcich z tohto územia stále žije v táboroch na alžírskom území, ktoré spravuje Front Polisario.

B. Dohoda o pridružení a dohoda o rybolove z roku 2006

1. Dohoda o pridružení

- 21 Dňa 1. marca 2000 vstúpila do platnosti euro-stredomorská dohoda o pridružení medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi na jednej strane a Marockým kráľovstvom na strane druhej [*neoficiálny preklad*], podpísaná v Bruseli 26. februára 1996 (Ú. v. ES L 70, 2000, s. 2, ďalej len „dohoda o pridružení“).
- 22 Článok 1 ods. 1 dohody o pridružení stanovuje:
„Zakladá sa pridruženie medzi Spoločenstvom a jeho členskými štátmi na jednej strane a Marokom na druhej strane.“ [*neoficiálny preklad*]
- 23 Článok 94 dohody o pridružení uvádza:
„Táto dohoda sa vzťahuje na jednej strane na územia, na ktorých sa uplatňuje Zmluva o založení Európskeho spoločenstva a Zmluva o založení Európskeho spoločenstva uhlia a ocele a to za podmienok stanovených v týchto zmluvách, a na strane druhej na územie Marockého kráľovstva“ [*neoficiálny preklad*]

24 V rámci dohody o pridružení a na základe jej článku 16 Európska únia a Marocké kráľovstvo podpísali 13. decembra 2010 v Bruseli (Belgicko) dohodu vo forme výmeny listov o recipročných liberalizačných opatreniach pre poľnohospodárske výrobky, spracované poľnohospodárske výrobky, ryby a výrobky rybného hospodárstva a o nahradení protokolov č. 1, 2 a 3 a ich príloh a o zmenách a doplneniach Euro-stredomorskej dohody o pridružení medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi na jednej strane a Marockým kráľovstvom na strane druhej (Ú. v. EÚ L 241, 2012, s. 4, ďalej len „dohoda o liberalizácii“). Dňa 8. marca 2012 prijala Rada Európskej únie rozhodnutie 2012/497/EÚ o uzavretí dohody o liberalizácii (Ú. v. EÚ L 241, 2012, s. 2).

2. Dohoda o rybolove z roku 2006

25 Dňa 22. mája 2006 prijala Rada nariadenie (ES) č. 764/2004 o uzavretí Dohody o partnerstve v sektore rybolovu medzi Európskym spoločenstvom a Marockým kráľovstvom (Ú. v. EÚ L 141, 2006, s. 1). Článok 1 tohto nariadenia stanovoval: „Dohoda o partnerstve v sektore rybolovu medzi Európskym spoločenstvom a Marockým kráľovstvom sa v mene Spoločenstva schvaľuje.“

26 Ako vyplývalo z jej preambuly a z jej článkov 1 a 3, Dohoda o partnerstve v sektore rybolovu medzi Európskym spoločenstvom a Marockým kráľovstvom (ďalej len „dohoda o rybolove z roku 2006“) mala zintenzívniť vzťahy spolupráce medzi Spoločenstvom a Marockým kráľovstvom, nadviazané najmä v rámci dohody o pridružení, a to tým, že v odvetví rybného hospodárstva vytvorila partnerstvo na podporu zodpovedného rybolovu v marockých rybolovných oblastiach a na účinné vykonávanie marockej rybolovnej politiky. Na tieto účely táto dohoda zaviedla najmä pravidlá týkajúce sa hospodárskej, finančnej, technickej a vedeckej spolupráce medzi zmluvnými stranami, podmienok prístupu plavidiel plaviacich sa pod vlajkou členských štátov do marockých rybolovných oblastí, ako aj pravidiel kontroly rybolovu v týchto oblastiach.

27 Článok 11 dohody o rybolove z roku 2006 stanovoval, že táto dohoda sa v prípade Marockého kráľovstva uplatňuje na „na územie Maroka a na vody pod marockou jurisdikciou“. Okrem toho článok 2 písm. a) tejto dohody spresňoval, že pod pojmom „marocká rybolovná oblasť“ sa na účely tejto dohody, jej protokolu a jeho prílohy, rozumejú „vody spadajúce pod zvrchovanosť alebo jurisdikciu Marockého kráľovstva“.

28 V súlade so svojim článkom 17 dohoda o rybolove z roku 2006 nadobudla platnosť 28. februára 2007 (Ú. v. EÚ L 78, 2007, s. 31).

29 Protokol, ktorý bol pôvodne pripojený k dohode o rybolove z roku 2006, bol nahradený iným protokolom, ktorý zase v roku 2013 vystriedal nový protokol, podpísaný v Bruseli 18. novembra 2013, ktorý bol v mene Únie schválený rozhodnutím Rady 2013/785/EÚ zo 16. decembra 2013 o uzavretí Protokolu v mene Európskej únie medzi Európskou úniou a Marockým kráľovstvom, ktorým sa stanovujú rybolovné možnosti a finančný príspevok podľa Dohody o partnerstve v sektore rybolovu medzi Európskou úniou a Marockým kráľovstvom (Ú. v. EÚ L 349, 2013, s. 1), a ktorý nadobudol platnosť 15. júla 2014 (Ú. v. EÚ L 228, 2014, s. 1, ďalej len „protokol z roku 2013“).

30 Podľa článku 1 protokolu z roku 2013 tento protokol „prispieva[l] k plneniu všeobecných cieľov dohody o pridružení a jeho účelom [bolo] zaručiť životaschopnosť rybolovných zdrojov z ekologického, ekonomického i sociálneho hľadiska“.

C. Spory súvisiace s dohodou o pridružení

1. Veci T-512/12 a C-104/16 P

- 31 Návrhom podaným do kancelárie Všeobecného súdu 19. novembra 2012 a zapísaným do registra pod spisovou značkou T-512/12, žalobca, Front Polisario, podal žalobu, v ktorej navrhoval zrušenie rozhodnutia 2012/497 (rozsudok z 21. decembra 2016, Rada/Front Polisario, C-104/16 P, EU:C:2016:973, bod 38, ďalej len „rozsudok Rada/Front Polisario“).
- 32 Na podporu svojej žaloby v tejto veci žalobca najmä tvrdil, že Rada sa dopustila niekoľkých porušení svojich povinností podľa medzinárodného práva tým, že rozhodnutím 2012/497 schválila uplatňovanie dohody o liberalizácii na územie Západnej Sahary (rozsudok Rada/Front Polisario, bod 44).
- 33 Všeobecný súd rozsudkom z 10. decembra 2015, Front Polisario/Rada (T-512/12, EU:T:2015:953), zrušil rozhodnutie 2012/497 v rozsahu, v akom v ňom bolo schválené, že dohoda o liberalizácii sa vzťahuje na Západnú Saharu z dôvodu, že Rada porušila svoju povinnosť preskúmať pred prijatím rozhodnutia 2012/497 všetky okolnosti daného prípadu tým, že neoverila, či výroba výrobkov pochádzajúcich z tohto územia, vyvázaných do Únie, nebola na úkor obyvateľov tohto územia a nespôsobovala porušovanie základných práv dotknutých osôb (rozsudok Rada/Front Polisario, body 47 a 48).
- 34 Dňa 19. februára 2016 podala Rada odvolanie proti rozsudku z 10. decembra 2015, Front Polisario/Rada (T-512/12, EU:T:2015:953).
- 35 Súdny dvor rozsudkom Rada/Front Polisario, v ktorom rozhodol o odvolaní Rady, zrušil rozsudok z 10. decembra 2015, Front Polisario/Rada (T-512/12, EU:T:2015:953), a zamietol ako neprípustnú žalobu, ktorú podal žalobca na Všeobecný súd.
- 36 V tejto súvislosti Súdny dvor na jednej strane vyhovel druhému odvolaciemu dôvodu založenému na nesprávnom právnom posúdení, ktorého sa dopustil Všeobecný súd vo svojej analýze aktívnej legitímácie žalobcu, a konkrétnejšie výhrade založenej na tom, že Všeobecný súd sa nesprávne domnieval, že dohoda o liberalizácii sa vzťahuje na Západnú Saharu (rozsudok Rada/Front Polisario, bod 126).
- 37 V prvom rade sa totiž Súdny dvor domnieval, že v súlade so zásadou sebaurčenia, ktorá sa uplatňuje vo vzťahoch medzi Úniou a Marockým kráľovstvom, má Západná Sahara ako nesamosprávne územie v zmysle článku 73 Charty Organizácie spojených národov štatút oddelený a odlišný od štatútu každého štátu, vrátane Marockého kráľovstva. Súdny dvor z toho vyvodil, že výraz „územie Marockého kráľovstva“, nachádzajúci sa v článku 94 dohody o pridružení, nemožno vykladať tak, že Západná Sahara patrí do územnej pôsobnosti tejto dohody (rozsudok Rada/Front Polisario, body 86 až 93).
- 38 V druhom rade sa Súdny dvor domnieval, že treba zohľadniť aj obyčajové pravidlo kodifikované v článku 29 Viedenského dohovoru o zmluvnom práve z 23. mája 1969 (Zbierka zmlúv Spojených národov, zv. 1155, s. 331, ďalej len „Viedenský dohovor“), podľa ktorého pokiaľ zo zmluvy nevyplýva alebo nie je inak zjavný iný úmysel, zaväzuje zmluva každú zmluvnú stranu pre celé jej územie. Súdny dvor dospel k záveru, že aj toto obyčajové pravidlo bráni tomu, aby sa Západná Sahara považovala za patriacu do pôsobnosti dohody o pridružení. Uviedol však, že z uvedeného

obyčajového pravidla vyplýva aj to, že zmluva môže výnimočne zaväzovať štát vo vzťahu k inému územiu, pokiaľ takýto úmysel vyplýva z tejto zmluvy alebo je inak zjavný (rozsudok Rada/Front Polisario, body 94 až 98).

- 39 V treťom rade sa Súdny dvor domnieval, že treba zohľadniť aj zásadu všeobecného medzinárodného práva týkajúcu sa relatívneho účinku zmlúv, keďže ľud Západnej Sahary ako „tretia strana“ dohody o pridružení v zmysle tejto zásady môže byť dotknutý uplatňovaním tejto dohody v prípade zahrnutia územia Západnej Sahary do jej pôsobnosti a má prejavíť súhlas s týmto uplatňovaním. Keďže však chýbal akýkoľvek prejav takéhoto súhlasu, Súdny dvor z toho vyvodil, že záver, že územie Západnej Sahary patrí do pôsobnosti dohody o pridružení, je v rozpore so zásadou relatívneho účinku zmlúv (rozsudok Rada/Front Polisario, body 100 až 107).
- 40 V štvrtom rade Súdny dvor, ktorý konštatoval, že dohodu o liberalizácii treba považovať za zmluvu podriadenú dohode o pridružení, z toho vyvodil, že dohodu o liberalizácii nebolo možné chápať tak, že sa uplatňuje na územie Západnej Sahary, takže nebolo potrebné zahrnúť do nej ustanovenie, ktoré by vylučovalo toto uplatňovanie. Podľa Súdneho dvora prax Rady a Európskej komisie po uzavretí dohody o pridružení nemôže spochybniť túto analýzu, keďže by to znamenalo domnievať sa, že Únia zamýšľala vykonať dohodu o pridružení a dohodu o liberalizácii spôsobom nezlučiteľným so zásadami sebaurčenia a relatívneho účinku zmlúv a teda spôsobom nezlučiteľným so zásadou dobromyseľného vykonávania zmlúv (rozsudok Rada/Front Polisario, body 110 až 125).
- 41 Na druhej strane Súdny dvor s konečnou platnosťou rozhodol v spore. Predovšetkým rozhodol, že keďže dohoda o liberalizácii sa má v súlade s relevantnými pravidlami medzinárodného práva, ktoré sa uplatňujú vo vzťahoch medzi Úniou a Marockým kráľovstvom, vykladať v tom zmysle, že sa neuplatňuje na územie Západnej Sahary, žalobcu nebolo možné, a to každopádne vzhľadom na tvrdenia, ktoré uvádzal, považovať za aktívne legitimovaného na podanie žaloby na zrušenie rozhodnutia 2012/497, pričom nebolo potrebné preskúmať ostatné námietky neprípustnosti uvádzané Radou a Komisiou (rozsudok Rada/Front Polisario, body 128 až 134).

2. Vec C-266/16

- 42 High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) [Vrchný súd (Anglicko a Wales), oddelenie Queen's Bench (správna komora), Spojené kráľovstvo] rozhodnutím z 27. apríla 2016 položil Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky, v ktorých sa pýtal na platnosť dohody o rybolove z roku 2006, schválenej a vykonanej nariadením č. 764/2006, rozhodnutím 2013/785 a nariadením Rady (EÚ) č. 1270/2013 z 15. novembra 2013 o rozdelení rybolovných možností na základe Protokolu medzi Európskou úniou a Marockým kráľovstvom, ktorým sa stanovujú rybolovné možnosti a finančný príspevok podľa Dohody o partnerstve v sektore rybolovu medzi Európskou úniou a Marockým kráľovstvom (Ú. v. EÚ L 328, 2013, s. 40) (rozsudok z 27. februára 2018, *Western Sahara Campaign UK*, C-266/16, EU:C:2018:118, bod 1, ďalej len „rozsudok *Western Sahara Campaign UK*“).
- 43 Vnútroštátny súd chcel svojou prvou prejudiciálnou otázkou v podstate zistiť, či okolnosť, že dohoda o rybolove z roku 2006 a protokol z roku 2013 umožňovali využívanie zdrojov s pôvodom vo vodách priľahlých k územiu Západnej Sahary, spôsobovala neplatnosť nariadenia č. 764/2006, rozhodnutia 2013/785 a nariadenia č. 1270/2013 so zreteľom na článok 3 ods. 5 ZEÚ. Vo svojej druhej prejudiciálnej otázke sa tento súd v podstate pýtal, či osoba podliehajúca súdnej právomoci, ktorá má aktívnu legitimáciu podľa vnútroštátneho práva, ako

bola žalobkyňa vo veci samej, bola oprávnená napadnúť platnosť aktov, prostredníctvom ktorých došlo k uzavretiu a vykonávaniu tejto dohody a tohto protokolu z dôvodu, že Únia porušila medzinárodné právo (rozsudok Western Sahara Campaign UK, body 41, 54 a 86).

- 44 V tejto súvislosti Súdny dvor v prvom rade v bode 59 rozsudku Western Sahara Campaign UK zdôraznil, že z prvého odseku preambuly dohody o rybolove z roku 2006 vyplýva, že táto dohoda konkretizuje spoločný záujem Únie a Marockého kráľovstva zintenzívniť úzku spoluprácu, ktorú naviazali najmä v rámci dohody o pridružení a že z tohto dôvodu dohoda o rybolove z roku 2006 patrí do súboru dohôd, ktorého rámec tvorí dohoda o pridružení. Vzhľadom na existenciu tohto súboru dohôd sa Súdny dvor domnieval, že je potrebné chápať pojem „územie Maroka“ uvedený v článku 11 dohody o rybolove z roku 2006 rovnako ako výraz „územie Marockého kráľovstva“ uvedený v článku 94 dohody o pridružení (rozsudok Western Sahara Campaign UK, bod 61).
- 45 Súdny dvor však pripomenul, že ako uviedol v rozsudku Rada/Front Polisario, pojem „územie Marockého kráľovstva“ treba chápať tak, že odkazuje na geografický priestor, na ktorom Marocké kráľovstvo vykonáva všetky právomoci priznané suverénnym subjektom medzinárodným právom, s vylúčením akéhokoľvek iného územia, akým je aj územie Západnej Sahary, a že zahrnutie územia Západnej Sahary do pôsobnosti dohody o pridružení by porušovalo zásadu sebaurčenia a zásadu relatívneho účinku zmlúv, ktoré sa uplatňujú vo vzťahoch medzi Úniou a Marockým kráľovstvom. Súdny dvor z toho vyvodil, že pojem „územie Maroka“ v zmysle článku 11 dohody o rybolove z roku 2006 sa nevzťahuje na územie Západnej Sahary (rozsudok Western Sahara Campaign UK, body 62 až 64).
- 46 V druhom rade Súdny dvor na účely výkladu výrazu „vody spadajúce pod zvrchovanosť alebo jurisdikciu Marockého kráľovstva“ zdôraznil, že z článku 2 ods. 1 a z článkov 55 a 56 Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve, uzavretého v Montego Bay 10. decembra 1982 (ďalej len „dohovor o morskom práve“), vyplýva, že vody, nad ktorými je pobrežný štát oprávnený vykonávať zvrchovanosť alebo jurisdikciu, predstavujú len vody priľahlé k jeho územiu, ktoré patria do jeho pobrežného mora alebo do jeho výlučnej ekonomickej zóny (VEZ). V dôsledku toho a vzhľadom na skutočnosť, že územie Západnej Sahary nie je súčasťou územia Marockého kráľovstva, Súdny dvor dospel k záveru, že vody priľahlé k územiu Západnej Sahary nepatria do marockej rybolovnej oblasti uvedenej v článku 2 písm. a) dohody o rybolove z roku 2006 (rozsudok Western Sahara Campaign UK, body 65 až 69).
- 47 V treťom rade Súdny dvor spresnil, že by bolo v rozpore so zásadou sebaurčenia a so zásadou relatívneho účinku zmlúv zahrnúť ako „vody spadajúce pod zvrchovanosť... Marockého kráľovstva“, uvedené v článku 2 písm. a) dohody o rybolove z roku 2006, do pôsobnosti uvedenej dohody vody priamo priľahlé k pobrežiu územia Západnej Sahary (rozsudok Western Sahara Campaign UK, bod 71).
- 48 V štvrtom rade, pokiaľ ide o výraz „vody spadajúce pod... jurisdikciu Marockého kráľovstva“, nachádzajúci sa v článku 2 písm. a) dohody o rybolove z roku 2006, Súdny dvor uviedol, že Rada a Komisia vzali okrem iného do úvahy predpoklad, že Marocké kráľovstvo by mohlo byť považované za „mocnosť *de facto* spravujúcu“ alebo mocnosť okupujúcu územie Západnej Sahary, a že táto kvalifikácia by mohla byť relevantná na účely vymedzenia pôsobnosti dohody o rybolove z roku 2006. Súdny dvor však poznamenal, že bez toho, aby bolo potrebné preskúmať, či je prípadný spoločný zámer zmluvných strán dohody o rybolove z roku 2006 chápať tento výraz v osobitnom zmysle s cieľom zohľadniť také okolnosti v súlade s pravidlami medzinárodného práva, ktorými je Únia viazaná, takýto spoločný zámer v každom prípade nebolo možné

konštatovať v prejednávanej veci, keďže Marocké kráľovstvo kategoricky vylúčilo, že je mocnosťou okupujúcou alebo spravujúcou územie Západnej Sahary (rozsudok *Western Sahara Campaign UK*, bod 72).

- 49 V piatom rade, pokiaľ ide o územnú pôsobnosť protokolu z roku 2013, Súdny dvor konštatoval, že výraz „marocká rybolovná oblasť“ bol použitý tak v dohode o rybolove z roku 2006, ako aj v protokole z roku 2013, ktorého územnú pôsobnosť vymedzovala táto dohoda. Domnieval sa, že tento výraz sa má chápať tak, že odkazuje na vody spadajúce pod zvrchovanosť alebo jurisdikciu Marockého kráľovstva a že v dôsledku toho nezahŕňa vody prilahlé k územiu Západnej Sahary (rozsudok *Western Sahara Campaign UK*, body 75 až 79).
- 50 V šiestom rade Súdny dvor konštatoval, že k oznámeniu geografických súradníc základných línií a rybolovnej oblasti Marockého kráľovstva, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia protokolu z roku 2013, došlo až 16. júla 2014. Vzhľadom na to, že protokol z roku 2013 nadobudol platnosť 15. júla 2014, z toho Súdny dvor vyvodil, že tieto geografické súradnice neboli súčasťou jeho textu tak, ako bol dohodnutý zmluvnými stranami. V každom prípade podľa Súdneho dvora, aj keby uvedené geografické súradnice boli oznámené pred nadobudnutím platnosti protokolu z roku 2013, žiadnym spôsobom by nemohli spochybniť výklad výrazu „marocká rybolovná oblasť“, ktorý Súdny dvor podal v bode 79 svojho rozsudku, ani rozšíriť pôsobnosť tohto protokolu tak, aby zahŕňala vody prilahlé k územiu Západnej Sahary (rozsudok *Western Sahara Campaign UK*, body 80 až 82).
- 51 Za týchto okolností Súdny dvor odpovedal na prvú prejudiciálnu otázku tak, že vzhľadom na to, že ani dohoda o rybolove z roku 2006, ani protokol z roku 2013, sa neuplatňujú na vody prilahlé k územiu Západnej Sahary, z preskúmania tejto otázky nevyplývala žiadna skutočnosť, ktorá by mohla mať vplyv na platnosť aktov, prostredníctvom ktorých došlo k uzavretiu týchto dohôd so zreteľom na článok 3 ods. 5 ZEÚ. Vzhľadom na túto odpoveď na prvú otázku sa Súdny dvor domnieval, že nebolo potrebné odpovedať na druhú prejudiciálnu otázku (rozsudok *Western Sahara Campaign UK*, body 85 a 87).

3. Uznesenia vo veciach T-180/14, T-275/18, T-376/18

- 52 Uzneseniami z 19. júla 2018, *Front Polisario/Rada* (T-180/14, neuvverejnené, EU:T:2018:496), z 30. novembra 2018, *Front Polisario/Rada* (T-275/18, neuvverejnené, EU:T:2018:869), a z 8. februára 2019, *Front Polisario/Rada* (T-376/18, neuvverejnené, EU:T:2019:77), Všeobecný súd zamietol ako neprípustné žaloby žalobcu podané proti aktom Rady, ktoré sa týkali uzavretia alebo zmeny rôznych medzinárodných dohôd medzi Úniou a Marockým kráľovstvom.
- 53 Konkrétne v prvých dvoch uzneseniach uvedených v bode 52 vyššie Všeobecný súd vychádzal z rozsudkov *Rada/Front Polisario* a *Western Sahara Campaign UK*, aby konštatoval nedostatok aktívnej legitímácie žalobcu z dôvodu, že sporné dohody sa neuplatňovali na Západnú Saharu alebo na prilahlé vody (uznesenia z 19. júla 2018, *Front Polisario/Rada*, T-180/14, neuvverejnené, EU:T:2018:496, body 69 až 71, a z 30. novembra 2018, *Front Polisario/Rada*, T-275/18, neuvverejnené, EU:T:2018:869, body 41 a 42).
- 54 V treťom z uznesení uvedených v bode 52 vyššie sa Všeobecný súd domnieval, že v súlade s článkom 218 ods. 3 a 4 ZFEÚ bolo predmetom rozhodnutia Rady zo 16. apríla 2018, ktorým bolo udelené poverenie na začatie rokovaní s Marockým kráľovstvom s cieľom zmeny dohody o partnerstve v sektore rybníctva medzi Európskym spoločenstvom a Marockým kráľovstvom a uzavretia protokolu vykonávajúceho uvedenú dohodu, iba vymenovať vyjednávača alebo

vedúceho negotačného tímu Únie a dať im pokyny. Išlo teda o akt, ktorý mal právne účinky iba vo vzťahoch medzi Úniou a jej členskými štátmi, ako aj medzi inštitúciami Únie. Všeobecný súd z toho vyvodil, že toto rozhodnutie nemalo účinky na právne postavenie žalobcu a že žalobcu preto nebolo možné považovať za priamo dotknutého uvedeným rozhodnutím (uznesenie z 8. februára 2019, Front Polisario/Rada, T-376/18, neuvverejnené, EU:T:2019:77, body 28 a 29).

D. Napadnuté rozhodnutie a sporná dohoda

- 55 Rada v nadväznosti na rozsudok Western Sahara Campaign UK rozhodnutím zo 16. apríla 2018 poverila Komisiu, aby začala rokovania s Marockým kráľovstvom s cieľom zmeniť dohodu o rybolove z roku 2006 a najmä zahrnúť do jej pôsobnosti vody prilahlé k územiau Západnej Sahary.
- 56 Dňa 24. júla 2018 na záver týchto rokovaní bola predbežne podpísaná nová dohoda o partnerstve v odvetví udržateľného rybárstva medzi Úniou a Marockým kráľovstvom, nový protokol o vykonaní tejto dohody, vrátane jeho prílohy a dodatkov, ako aj výmena listov pripojená k uvedenej dohode.
- 57 Dňa 14. januára 2019 Únia a Marocké kráľovstvo podpísali v Bruseli Dohodu o partnerstve v odvetví udržateľného rybárstva medzi Európskou úniou a Marockým kráľovstvom (ďalej len „dohoda o rybolove“), jej vykonávací protokol (ďalej len „vykonávací protokol“), ako aj výmenu listov pripojenú k tejto dohode (ďalej len „výmena listov“) (ďalej spolu len „sporná dohoda“).
- 58 Dňa 4. marca 2019 prijala Rada rozhodnutie (EÚ) 2019/441 o uzavretí Dohody o partnerstve v odvetví udržateľného rybárstva medzi Európskou úniou a Marockým kráľovstvom, vykonávacieho protokolu k nej a výmeny listov pripojenej k dohode (Ú. v. EÚ L 77, 2019, s. 4, ďalej len „napadnuté rozhodnutie“). Článok 1 prvý odsek tohto rozhodnutia stanovuje: „Týmto sa v mene Únie schvaľujú Dohoda [o rybolove], vykonávací protokol k nej a výmena listov....“
- 59 V súlade s článkom 17 dohody o rybolove, táto dohoda, vykonávací protokol a výmena listov nadobudli platnosť 18. júla 2019 (Ú. v. EÚ L 195, 2019, s. 1).
- 60 V odôvodneniach 3 až 5 a 7 až 12 napadnutého rozhodnutia Rada uvádza:
- „(3) Súdny dvor v rozsudku vo veci C-266/16 v odpovedi na prejudiciálnu otázku týkajúcu sa platnosti a výkladu dohody a vykonávacieho protokolu k nej rozhodol, že dohoda ani vykonávací protokol k nej sa neuplatňujú na vody susediace s územím Západnej Sahary.
- (4) Únia neprejudikuje výsledok politického procesu týkajúceho sa konečného statusu Západnej Sahary, ktorý prebieha pod záštitou Organizácie Spojených národov, a neustále potvrdzuje svoj záväzok vyriešiť spor v Západnej Sahare, ktorú v súčasnosti Organizácia Spojených národov vedie na zozname nesamosprávnych území a ktorú z veľkej časti spravuje Marocké kráľovstvo. Plne podporuje úsilie generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov a jeho osobného vyslanca s cieľom pomôcť stranám dosiahnuť spravodlivé, udržateľné a obojstranne prijateľné politické riešenie, ktoré umožní sebaurčenie ľudu Západnej Sahary, v kontexte dojednaní rešpektujúcich ciele a zásady stanovené v Charte Organizácie Spojených národov a zakotvené v rezolúciách Bezpečnostnej rady OSN....“

- (5) Flotila Únie by mala mať možnosť pokračovať v rybolovných činnostiach vykonávaných od nadobudnutia platnosti dohody a rozsah pôsobnosti dohody by sa mal vymedziť tak, aby sa vzťahovala aj na vody susediace s územím Západnej Sahary. Pokračovanie partnerstva v oblasti rybolovu je okrem toho dôležité v záujme toho, aby toto územie mohlo naďalej využívať odvetvovú podporu poskytovanú na základe dohody v súlade s právom Únie a medzinárodným právom, vrátane ľudských práv, a v prospech dotknutého obyvateľstva.
- ...
- (7) Cieľom dohody o rybolove je umožniť Únii a Marockému kráľovstvu, aby užšie spolupracovali na podpore udržateľnej rybárskej politiky a zodpovedného využívania rybolovných zdrojov v rybolovnej oblasti vymedzenej v dohode o rybolove, a podporovať úsilie Marockého kráľovstva o rozvoj odvetvia rybárstva, ako aj modrého hospodárstva. Týmto prispeje k dosiahnutiu cieľov, ktoré Únia sleduje v rámci článku 21 Zmluvy o Európskej únii.
- (8) Komisia posúdila možný vplyv dohody o rybolove na udržateľný rozvoj, najmä pokiaľ ide o prínos pre dotknuté obyvateľstvo a využívanie prírodných zdrojov dotknutých území.
- (9) V súlade s týmto posúdením sa usudzuje, že dohoda o rybolove by mala byť pre dotknuté obyvateľstvo veľkým prínosom vzhľadom na svoj pozitívny sociálno-ekonomický vplyv naň, najmä z hľadiska zamestnanosti a investícií, ako aj vplyv na rozvoj odvetvia rybárstva a odvetvia spracovania produktov rybárstva.
- (10) Zároveň sa usudzuje, že dohoda o rybolove predstavuje najlepšiu záruku udržateľného využívania prírodných zdrojov vôd susediacich so Západnou Saharou, keďže rybolovná činnosť je založená na dodržiavaní najlepších vedeckých stanovísk a odporúčaní v tejto oblasti a vzťahujú sa na ňu vhodné monitorovacie a kontrolné opatrenia.
- (11) Vzhľadom na úvahy uvedené v rozsudku Súdneho dvora prijala Komisia v spolupráci s Európskou službou pre vonkajšiu činnosť všetky primerané a za súčasnej situácie uskutočniteľné opatrenia, aby príslušné [dotknuté – *neoficiálny preklad*] obyvateľstvo vhodne zapojila s cieľom ubezpečiť sa o jeho súhlase. Na Západnej Sahare a v Marockom kráľovstve sa viedli rozsiahle konzultácie a sociálno-ekonomické a politické subjekty, ktoré sa na nich zúčastnili, sa jasne vyslovili za uzavretie dohody o rybolove. Front Polisario a niektoré ďalšie strany však neakceptovali možnosť zúčastniť sa na konzultačnom procese.
- (12) Tí, ktorí možnosť zúčastniť sa na uvedenom procese neakceptovali, namietali proti uplatňovaniu dohody o rybolove a vykonávacieho protokolu k nej na pobrežné vody susediace so Západnou Saharou, pretože sa v zásade domnievajú, že uvedené akty by potvrdili pozíciu Marockého kráľovstva na území Západnej Sahary. Pritom sa v dohode o rybolove alebo vo vykonávacom protokole k nej neuvádza nič, z čoho by sa dalo usudzovať, že by sa ňou uznávala zvrchovanosť alebo zvrchované práva Marockého kráľovstva nad Západnou Saharou a susediacimi vodami. Únia bude i naďalej vynakladať zvýšené úsilie na podporu procesu mierového riešenia sporu, ktorý sa začal a pokračuje pod záštitou Organizácie Spojených národov.“
- 61 Podľa článku 1 písm. h) dohody o rybolove na účely tejto dohody treba výraz „rybolovná oblasť“ chápať ako „vody stredovýchodného Atlantiku, ktoré sa nachádzajú medzi rovnobežkami 35° 47'18" s. š. a 20°46'13" s. š., vrátane príslušných vôd Západnej Sahary, a zahŕňajú všetky oblasti

hospodárenia“. Rovnako sa v tomto ustanovení spresňuje, že „toto vymedzenie neovplyvní prípadné rokovania týkajúce sa vymedzenia morských oblastí pobrežných štátov hraničiacich s rybolovnou oblasťou a vo všeobecnosti práva tretích krajín“.

62 Článok 6 ods. 1 dohody o rybolove stanovuje: „S cieľom zabezpečiť regulačný rámec pre udržateľný rybolov dodržiavajú plavidlá Únie pôsobiace v rybolovnej oblasti marocké zákony a iné právne predpisy, ktorými sa upravujú rybolovné činnosti v tejto oblasti, pokiaľ sa v tejto dohode nestanovuje inak...“

63 Článok 12 ods. 1 až 4 dohody o rybolove uvádza:

„1. Finančné protiplnenie je vymedzené v protokole.

2. Finančné protiplnenie uvedené v odseku 1 zahŕňa:

a) finančnú kompenzáciu, ktorú Únia poskytuje za prístup plavidiel Únie do rybolovnej oblasti;

b) povinné poplatky, ktoré uhrádzajú vlastníci plavidiel Únie;

c) odvetvovú podporu, ktorú Únia poskytuje na vykonávanie udržateľnej rybárskej politiky a správu oceánov, ktorá podlieha ročnému a viacročnému plánovaniu.

3. Finančné protiplnenie Únia poskytuje každý rok v súlade s protokolom.

4. Strany preskúmajú spravodlivé geografické a sociálne rozdelenie sociálno-ekonomických výhod, ktoré vyplývajú z tejto dohody, najmä pokiaľ ide o infraštruktúru, základné sociálne služby, zakladanie podnikov, odbornú prípravu a projekty zamerané na rozvoj a modernizáciu odvetvia rybárstva tak, aby sa zabezpečilo, že toto rozdelenie bude prínosné pre dotknuté populácie úmerne k rybolovným činnostiam.“

64 Článok 13 ods. 1 dohody o rybolove uvádza: „Zriadi sa spoločný výbor zložený zo zástupcov strán. Je zodpovedný za monitorovanie vykonávania tejto dohody a môže prijímať zmeny protokolu.“

65 Článok 14 dohody o rybolove stanovuje: „Táto dohoda sa vzťahuje na územia, na ktorých sa uplatňuje na jednej strane Zmluva o Európskej únii a Zmluva o fungovaní Európskej únie a na strane druhej zákony a iné právne predpisy uvedené v článku 6 ods. 1 tejto dohody.“

66 Článok 16 dohody o rybolove uvádza: „[Vykonávací] [p]rotokol a výmena listov... tvoria neoddeliteľnú súčasť tejto dohody...“

67 Článok 6 ods. 1 a 2 vykonávacieho protokolu uvádza:

„1. Finančná kompenzácia uvedená v článku 12 ods. 2 písm. a) dohody o rybolove a povinné poplatky uvedené v článku 12 ods. 2 písm. b) dohody o rybolove sú predmetom spravodlivého geografického a sociálneho rozdelenia sociálno-ekonomických výhod tak, aby sa zabezpečilo, že toto rozdelenie bude prínosné pre dotknuté populácie v súlade s článkom 12 ods. 4 dohody o rybolove.

2. Najneskôr tri mesiace odo dňa začatia uplatňovania tohto protokolu predložia orgány Marockého kráľovstva metódu použitú na geografické a sociálne rozdelenie uvedenú v odseku 1 a vzorec na rozdelenie pridelených súm, ktoré musí preskúmať spoločný výbor.“

68 Článok 7 ods. 1 a 2 vykonávacieho protokolu uvádza:

„1. Odvetvová podpora uvedená v článku 12 ods. 2 písm. c) dohody o rybolove prispieva k rozvoju a vykonávaniu odvetvovej politiky rybolovu v rámci vnútroštátnej stratégie rozvoja odvetvia rybárstva.

2. Najneskôr tri mesiace od začatia vykonávania tohto protokolu schváli spoločný výbor viacročný odvetvový program a podrobné pravidlá jeho realizácie, a to najmä:

a) ročné a viacročné usmernenia o využívaní osobitnej sumy odvetvovej podpory v súlade s článkom 12 ods. 4 dohody o rybolove;

...“

69 Technické špecifikácie rybolovu č. 3 až 6 nachádzajúce sa v dodatku 2 vykonávacieho protokolu uvádzajú ako južnú hranicu zodpovedajúcej oblasti hospodárenia rovnobežku 20°46'13". Technická špecifikácia rybolovu č. 6, týkajúca sa priemyselného lovu pelagických druhov pelagickou alebo semipelagickou vlečnou sieťou a vakovou sieťou, odkazuje na plavidlá na rybolov v čerstvom stave (plavidlá s vlečnými sieťami a so záťahovými sieťami), ktoré sa vyloďujú v prístave Dakhla.

70 Výmena listov vo svojom druhom odseku uvádza:

„Na záver rokovaní sa Európska únia a Marocké kráľovstvo dohodli takto:

1. Pokiaľ ide o otázku Západnej Sahary, strany opätovne potvrdzujú svoju podporu procesu Organizácie Spojených národov a podporujú úsilie generálneho tajomníka dosiahnuť konečné politické riešenie v súlade so zásadami a s cieľmi Charty Organizácie Spojených národov a na základe rezolúcií Bezpečnostnej rady.

2. Dohoda o rybolove sa uzatvára bez toho, aby boli dotknuté príslušné pozície:

– v prípade Európskej únie nemá odkaz na marocké zákony a iné právne predpisy v dohode o rybolove vplyv na jej pozíciu, pokiaľ ide o štatút nesamosprávneho územia Západnej Sahary, ktorej susediace vody patria do rybolovnej oblasti vymedzenej v článku 1 písm. h) dohody o rybolove a jej právo na sebaurčenie;

– v prípade Marockého kráľovstva je región Sahary neoddeliteľnou súčasťou vnútroštátneho územia, nad ktorým uplatňuje plnú zvrchovanosť ako nad zvyškom vnútroštátneho územia. Maroko sa domnieva, že akékoľvek riešenie tohto regionálneho sporu by malo zohľadňovať jeho iniciatívu za nezávislosť.“

E. Napadnuté nariadenie

- 71 Dňa 29. novembra 2018 prijala Rada nariadenie (EÚ) 2019/440 o rozdelení rybolovných možností podľa Dohody o partnerstve v odvetví udržateľného rybárstva medzi Európskou úniou a Marockým kráľovstvom a vykonávacieho protokolu k nej (Ú. v. EÚ L 77, 2019, s. 1, ďalej len „napadnuté nariadenie“). V súlade s jeho článkom 2 toto nariadenie nadobudlo účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*, ku ktorému došlo 20. marca 2019, zároveň s uverejnením napadnutého rozhodnutia.
- 72 Článok 1 ods. 1 napadnutého nariadenia prerozdeľuje rybolovné možnosti v zmysle vykonávacieho protokolu takto:

Kategória rybolovu	Druh plavidla	Členský štát	Licencie alebo kvóty
Maloobjemový tradičný rybolov pelagických druhov na severe	plavidlá so záťahovými sieťami < 150 hrubej tonáže (GT)	Španielsko	22
Maloobjemový tradičný rybolov na severe	plavidlá s lovnými šnúrami na lov pri dne < 40 GT	Španielsko	25
		Portugalsko	7
	plavidlá s lovnými šnúrami na lov pri dne ≥ 40 GT < 150 GT	Portugalsko	3
Maloobjemový tradičný rybolov na juhu	lovné šnúry a udice < 150 GT na plavidlo spolu < 800 GT	Španielsko	10
Rybolov pri dne	plavidlá s lovnými šnúrami na lov pri dne < 150 GT	Španielsko	7
		Portugalsko	4
	plavidlá s vlečnými sieťami < 750 GT spolu < 3 000 GT	Španielsko	5
		Taliansko	0
Lov tuniakov	plavidlá na lov udicami	Španielsko	23
		Francúzsko	4
Priemyselný rybolov pelagických druhov	85 000 ton t) za prvý rok 90 000 t za druhý rok 100 000 t za tretí rok a v štvrtom roku Rozdelenie plavidiel oprávnených na rybolov: 10 plavidiel ≥ 3 000 GT a < 7 765 GT 4 plavidiel ≥ 150 GT a < 3 000 GT 4 plavidlá < 150 GT	Prvý rok: 85 000 t	
		Nemecko	6 871,2 t
		Litva	21 986,3 t
		Lotyšsko	12 367,5 t
		Holandsko	26 102,4 t
		Írsko	3 099,3 t
		Poľsko	4 807,8 t
		Spojené kráľovstvo	4 807,8 t
		Španielsko	496,2 t
		Portugalsko	1 652,2 t
		Francúzsko	2 809,3 t
		Druhý rok: 90 000 t	
Nemecko	7 275,4 t		

	Litva	23 279,6 t
	Lotyšsko	13 095,0 t
	Holandsko	27 637,9 t
	Írsko	3 281,6 t
	Poľsko	5 090,6 t
	Spojené kráľovstvo	5 090,6 t
	Španielsko	525,4 t
	Portugalsko	1 749,4 t
	Francúzsko	2 974,5 t
	Tretí a štvrtý rok: 100 000 t	
	Nemecko	8 083,8 t
	Litva	25 866,3 t
	Lotyšsko	14 550,0 t
	Holandsko	30 708,8 t
	Írsko	3 646,3 t
	Poľsko	5 656,3 t
	Spojené kráľovstvo	5 656,3 t
	Španielsko	583,8 t
	Portugalsko	1 943,8 t
	Francúzsko	3 305,0 t

II. Konanie a návrhy účastníkov konania

- 73 Návrhmi podanými do kancelárie Všeobecného súdu 10. a 12. júna 2019 žalobca podal žaloby, na základe ktorých sa začalo toto konanie, ktoré boli zapísané do registra pod spisovými značkami T-344/19 a T-356/19.
- 74 Rada podala vyjadrenia k žalobám 19. septembra 2019 (vec T-344/19) a 20. septembra 2019 (vec T-356/19).
- 75 Vzhľadom na to, že zloženie komôr sa zmenilo, bol sudca spravodajca rozhodnutím zo 16. októbra 2019 podľa článku 27 ods. 5 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu pridelený k deviatej komore Všeobecného súdu, ktorej boli v dôsledku toho tieto veci pridelené.
- 76 Dňa 8. novembra 2019 žalobca podal repliku vo veci T-344/19. Vo veci T-356/19 žalobca nepodal repliku v stanovenej lehote.
- 77 Rozhodnutiami z 13. novembra 2019 predsedníčka deviatej komory Všeobecného súdu vyhovel návrhom na vstup vedľajšieho účastníka do konania na podporu Rady, ktoré podali Španielske kráľovstvo, Francúzska republika a Komisia v oboch veciach.

- 78 Uznesením z 10. decembra 2019, Front Polisario/Rada (T-344/19, neuverejnené, EU:T:2019:862), predsedníčka deviatej komory vyhovela návrhu na vstup vedľajšieho účastníka do konania na podporu Rady, ktorý vo veci T-344/19 podali marocké komory pre morský rybolov, konkrétne Chambre des pêches maritimes de la Méditerranée, Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Nord, Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Centre a Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Sud (ďalej spolu len „CPMM“).
- 79 Dňa 8. januára 2020 Komisia podala svoje vyjadrenie vedľajšieho účastníka konania. Španielske kráľovstvo a Francúzska republika podali svoje vyjadrenia vedľajších účastníkov konania 9. januára 2020.
- 80 Dňa 9. januára 2020 podala Rada dupliku vo veci T-344/19.
- 81 Dňa 4. marca 2020 podali CPMM svoje vyjadrenie vedľajších účastníkov konania vo veci T-344/19.
- 82 Dňa 9. marca 2020 podal žalobca svoje pripomienky jednak k vyjadreniam vedľajších účastníkov konania, ktoré podali Španielske kráľovstvo, Francúzska republika a Komisia vo veci T-344/19 a jednak k vyjadreniam vedľajších účastníkov konania, ktoré podali Španielske kráľovstvo a Francúzska republika vo veci T-356/19. Dňa 20. júna 2020 žalobca podal svoje pripomienky k vyjadreniu vedľajších účastníkov konania, ktoré podali CPMM vo veci T-344/19.
- 83 Vo veci T-356/19 nebola v stanovenej lehote podaná žiadna žiadosť o nariadenie pojednávania. Dňa 22. septembra 2020 požiadal žalobca o nariadenie pojednávania vo veci T-344/19.
- 84 Dňa 23. novembra 2020 Všeobecný súd na základe návrhu deviatej komory rozhodol podľa článku 28 rokovacieho poriadku o postúpení vecí širšiemu rozhodovaciemu zloženiu.
- 85 Dňa 9. decembra 2020 Všeobecný súd na základe článku 106 ods. 1 rokovacieho poriadku rozhodol o začatí ústnej časti konania. Okrem toho vyzval účastníkov konania, aby sa vyjadrili k spojeniu vecí na účely ústnej časti konania a na účely konečného rozhodnutia.
- 86 Všeobecný súd vo veci T-344/19 dvomi opatreniami na zabezpečenie priebehu konania z 18. decembra 2020 jednak položil účastníkom konania otázky, aby na ne písomne odpovedali a vyzval žalobcu, Radu a Komisiu, aby mu poskytli doplňujúce informácie a jednak vyzval účastníkov konania, aby na pojednávaní spresnili svoje stanovisko k určitým zásadným otázkam relevantným pre spor v tejto veci.
- 87 Dňa 25. januára 2021 žalobca, Rada a Komisia podali svoje písomné odpovede na otázky Všeobecného súdu a poskytli požadované informácie. Hlavní účastníci konania podali svoje pripomienky k spojeniu vecí 25. januára 2021.
- 88 Rozhodnutím z 28. januára 2021 predsedníčka deviatej rozšírenej komory Všeobecného súdu spojila veci na účely ústnej časti konania a na účely konečného rozhodnutia.
- 89 Dňa 25. februára 2021 žalobca na základe článku 85 ods. 3 rokovacieho poriadku predložil nové návrhy na vykonanie dôkazov. Komisia podala svoje pripomienky k týmto novým návrhom 12. marca 2021, Rada a CPMM zase 15. marca 2021.
- 90 Pojednávanie sa konalo 3. marca 2021. Na pojednávaní Všeobecný súd vyzval Španielske kráľovstvo a Komisiu, aby písomne poskytli určité skutkové spresnenia.

- 91 Dňa 9. marca 2021 Komisia podala návrh, aby Všeobecný súd na základe článku 264 druhého odseku ZFEÚ zachoval účinky napadnutého rozhodnutia v prípade jeho zrušenia až do neskoršieho dátumu alebo v prípade podania odvolania, až do vyhlásenia rozhodnutia Súdneho dvora o tomto odvolaní.
- 92 Španielske kráľovstvo a Komisia odpovedali na žiadosti Všeobecného súdu o skutkové spresnenia 10. a 12. marca 2021. Žalobca v reakcii na túto žiadosť 12. marca 2021 bez vyzvania predložil nové dôkazy. Španielske kráľovstvo a Komisia podali pripomienky k týmto dôkazom 25. marca 2021, zatiaľ čo Rada 29. marca 2021 a CPMM 2. apríla 2021. Španielske kráľovstvo a Rada okrem toho podali pripomienky k návrhu Komisie uvedenému v bode 91 vyššie, a to Španielske kráľovstvo 25. marca 2021 a Rada 29. marca 2021, zatiaľ čo žalobca a Francúzska republika podali svoje pripomienky k tomuto návrhu 2. apríla 2021. Ústna časť konania bola vyhlásená za skončenú 9. apríla 2021 a veci boli predložené na poradu.
- 93 Po tom, čo pán sudca Berke dňa 1. augusta 2021 zomrel, traja sudcovia, ktorí podpísali tento rozsudok, pokračovali v porade o veci v súlade s článkom 22 a článkom 24 ods. 1 rokovacieho poriadku.
- 94 Žalobca navrhuje, aby Všeobecný súd:
- vo veci T-344/19 zrušil napadnuté rozhodnutie,
  - vo veci T-356/19 zrušil napadnuté nariadenie, ak by sa domnieval, že toto nariadenie predstavuje medzistupeň, ktorý bráni tomu, aby bol priamo dotknutý napadnutým rozhodnutím,
  - uložil Rade a vedľajším účastníkom konania povinnosť nahradiť trovy konania.
- 95 Rada navrhuje, aby Všeobecný súd:
- zamietol žaloby,
  - uložil žalobcovi povinnosť nahradiť trovy konania.
- 96 Španielske kráľovstvo navrhuje, aby Všeobecný súd:
- zamietol žaloby,
  - rozhodol o trovách konania.
- 97 Francúzska republika navrhuje, aby Všeobecný súd zamietol žaloby.
- 98 Komisia uvádza, že podporuje návrhy Rady. Vo veci T-344/19 okrem toho navrhuje, aby Všeobecný súd zachoval účinky napadnutého rozhodnutia v prípade jeho zrušenia až do neskoršieho dátumu alebo v prípade podania odvolania, až do vyhlásenia rozhodnutia Súdneho dvora o tomto odvolaní.
- 99 Vo veci T-344/19 CPMM navrhujú, aby Všeobecný súd:
- zamietol žalobu,

- uložil žalobcovi povinnosť nahradiť trovy konania.

III. Právny stav

A. O žalobe vo veci T-344/19

- 100 Vo svojej žalobe vo veci T-344/19 žalobca, ktorý tvrdí, že koná „v mene ľudu Sahrawi“, navrhuje zrušenie napadnutého rozhodnutia v podstate z dôvodu, že Rada schválením spornej dohody bez súhlasu tohto ľudu porušila povinnosti, ktoré mala Únia vo svojich vzťahoch s Marockým kráľovstvom podľa práva Únie a medzinárodného práva. Žalobca totiž tvrdí, že táto dohoda sa vzťahuje na Západnú Saharu a na priľahlé vody, upravuje využívanie jej prírodných zdrojov rybárskymi plavidlami Únie a podporuje politiku anexie tohto územia týmto tretím štátom. Žalobca predovšetkým tvrdí, že uzavretie uvedenej dohody nie je v súlade s judikatúrou Súdneho dvora formulovanou v rozsudkoch Rada/Front Polisario a Western Sahara Campaign UK, ktorá vylúčila takúto územnú pôsobnosť.
- 101 Rada, ktorú v konaní podporujú Španielske kráľovstvo, Francúzska republika, Komisia a CPMM, v prvom rade bez formálneho vznesenia námietky neprípustnosti uvádza dve námietky proti prejednávanej žalobe, z ktorých jedna sa zakladá na nedostatku procesnej spôsobilosti žalobcu v konaniach na súdoch Únie a druhá na nedostatku jeho aktívnej legitímácie na napadnutie napadnutého rozhodnutia. Rada, ktorú podporujú Francúzska republika, Komisia a CPMM, v týchto námietkach spochybňuje najmä rozsah a výhradnosť úlohy, ktorej sa domáha žalobca vo vzťahu k ľudu Západnej Sahary. CPMM navyše spochybňujú platnosť plnomocenstva, ktoré žalobca udelil svojmu advokátovi. Rada, Španielske kráľovstvo, Francúzska republika, Komisia a CPMM subsidiárne navrhujú zamietnutie argumentácie žalobcu vo veci samej. Rada, ktorú podporujú Španielske kráľovstvo a Francúzska republika, v podstate tvrdí predovšetkým to, že pri schválení dohody o rybolove rešpektovala judikatúru Súdneho dvora. Komisia a CPMM, ktoré súhlasia s touto argumentáciou, sa v každom prípade domnievajú, že táto judikatúra nie je relevantná pri preskúmaní žaloby najmä z dôvodu, že sa týka výkladu dohôd, ktoré Únia uzavrela s Marockým kráľovstvom, a nie ich platnosti. Rada, Francúzska republika, Komisia a CPMM sa navyše domnievajú, že sa nemožno odvolávať na zásady medzinárodného práva, o ktoré žalobca opiera svoju argumentáciu.
- 102 Na úvod treba na jednej strane uviesť, že v prejednávanej žalobe sa navrhuje zrušenie napadnutého rozhodnutia vzhľadom na to, že ním došlo k uzavretiu dohody o rybolove, vykonávacieho protokolu a výmeny listov, pričom tieto dva posledne uvedené nástroje sú neoddeliteľnou súčasťou dohody o rybolove v súlade s jej článkom 16.
- 103 Na druhej strane v rozsudku z dnešného dňa, Front Polisario/Rada (T-279/19), Všeobecný súd rozhoduje o žalobe žalobcu na zrušenie rozhodnutia Rady (EÚ) 2019/217 z 28. januára 2019 o uzavretí Dohody vo forme výmeny listov medzi Európskou úniou a Marockým kráľovstvom o zmene protokolov č. 1 a č. 4 k Euro-stredomorskej dohode o pridružení medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi na jednej strane a Marockým kráľovstvom na strane druhej (Ú. v. EÚ L 34, 2019, s. 1). Ako vyplýva z odôvodnenia tohto rozsudku, vo veci T-279/19 sa žalobné dôvody a námietky neprípustnosti uvádzané Radou ako žalovanou, ktorú v konaní podporovali najmä Francúzska republika a Komisia, z veľkej časti zakladajú na tých istých právnych základoch a tej istej argumentácii ako v prejednávanej veci. Všeobecný súd preto v prípade potreby preskúma žalobné dôvody a námietky neprípustnosti uvádzané v tejto veci s prihliadnutím na úvahy obsiahnuté v uvedenom rozsudku.

1. O prípustnosti niektorých príloh repliky

- 104 V duplike Rada na základe článku 85 rokovacieho poriadku napáda prípustnosť príloh C.1 až C.3, C.5, C.6, C.8, C.9, C.12, C.14, C.15, C.17, C.21, C.22, C.24 až C.40 a C.42 až C.53 z dôvodu, že omeškanie s predložením týchto dôkazov nie je odôvodnené. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa článku 85 ods. 2 rokovacieho poriadku môžu hlavní účastníci konania tak v replike, ako aj v duplike predložiť dôkazy alebo označiť dôkazy, ktoré navrhujú vykonať na podporu svojich tvrdení, za predpokladu, že omeškanie s ich predložením je odôvodnené. Tieto ustanovenia však treba vykladať s prihliadnutím na článok 92 ods. 7 uvedeného rokovacieho poriadku, ktorý výslovne stanovuje, že právo na vykonanie dôkazu opaku a právo navrhnúť doplnenie vykonaného dokazovania nie sú dotknuté. Ako teda vyplýva z ustálenej judikatúry, na dôkaz opaku a na doplnenie vykonaného dokazovania navrhnuté v nadväznosti na dôkaz opaku druhého účastníka konania sa nevzťahuje pravidlo o vylúčení dôkazov uvedené vo vyššie uvedenom článku 85 ods. 2 (pozri rozsudok z 18. septembra 2017, Uganda Commercial Impex/Rada, T-107/15 a T-347/15, neuvverejnený, EU:T:2017:628, bod 72 a citovanú judikatúru).
- 105 V tomto prípade stačí uviesť, že ako vyplýva z častí repliky, ktoré odkazujú na dôkazné prostriedky obsiahnuté v prílohách napadnutých Radou, tieto dôkazné prostriedky umožňujú reagovať na tvrdenia Rady uvedené vo vyjadrení k žalobe týkajúce sa jednak regulárnosti konzultácií vedených Komisiou a Európskou službou pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) s cieľom získať súhlas ľudu Západnej Sahary a jednak nedostatku procesnej spôsobilosti a aktívnej legitímácie žalobcu. Pravidlo vylúčenia dôkazu uvedené v článku 85 ods. 2 rokovacieho poriadku sa teda nevzťahuje na tieto dôkazné prostriedky, ktoré sú preto prípustné. Z toho vyplýva, že námietku ich neprípustnosti vznesenú Radou treba zamietnuť.

2. O prípustnosti žaloby

- 106 Pred preskúmaním námietok neprípustnosti, ktoré uplatnila Rada a pochybností, ktoré vyjadrili CPM, treba zdôrazniť, že predmet prejednávanej žaloby nastoľuje ďalšie otázky prípustnosti, o ktorých musí Všeobecný súd rozhodnúť aj bez návrhu. Tieto otázky sa vzťahujú jednak na predpoklad, o ktorý žalobca opiera svoju aktívnu legitímáciu, a to že územná pôsobnosť spornej dohody zahŕňa Západnú Saharu a jej príslušné vody a jednak na rozsah návrhov na zrušenie napadnutého rozhodnutia.

a) O územnej pôsobnosti spornej dohody

- 107 Zo žalobných dôvodov a tvrdení uvedených v žalobe vyplýva, že prejednávaná žaloba sa zakladá na predpoklade, podľa ktorého sa sporná dohoda vzťahuje na Západnú Saharu a na príslušné vody. Pokiaľ ide konkrétne o prípustnosť žaloby, žalobca vychádza z toho, že ako zástupca ľudu Západnej Sahary je údajne priamo a osobne dotknutý napadnutým rozhodnutím vzhľadom na túto územnú pôsobnosť uvedenej dohody.
- 108 Na úvod teda treba overiť, či je predpoklad, na ktorom žalobca zakladá svoju aktívnu legitímáciu na napadnutie napadnutého rozhodnutia správny.

- 109 V tejto súvislosti treba v prvom rade uviesť, že podľa znenia článku 1 písm. h) dohody o rybolove sa rybolovná oblasť na účely tejto dohody vzťahuje na „vody stredovýchodného Atlantiku, ktoré sa nachádzajú medzi rovnobežkami 35°47'18" s. š. a 20°46'13" s. š., vrátane príslušných vôd Západnej Sahary“, pričom nie sú dotknuté práva tretích krajín, najmä pobrežných štátov hraničiacich s uvedenou rybolovnou oblasťou (pozri bod 61 vyššie).
- 110 Navyše, ako bolo uvedené v bode 69 vyššie, technické špecifikácie rybolovu č. 3 až 6 obsiahnuté v dodatku 2 vykonávacieho protokolu uvádzajú ako južnú hranicu oblasti hospodárenia, na ktorú sa vzťahujú, rovnobežku 20°46'13" a technická špecifikácia rybolovu č. 6 odkazuje na plavidlá, ktoré sa vyloďujú v prístave Dakhla, ktorý sa nachádza v Západnej Sahare.
- 111 Zo znenia týchto ustanovení vyplýva, že geografické súradnice, ktoré sú v nich uvedené, zahŕňajú tak vody spadajúce pod zvrchovanosť alebo jurisdikciu Marockého kráľovstva, ako aj príslušné vody Západnej Sahary, čo je navyše vysvetlené aj na mapách prevzatých do bodu 66 návrhov, ktoré predniesol generálny advokát Wathelet vo veci Western Sahara Campaign UK (C-266/16, EU:C:2018:1), ako aj v bodoch 66 až 69 jeho návrhov. Komisia v písomnej odpovedi na otázku Všeobecného súdu potvrdila, že vymedzenie rybolovných oblastí na týchto mapách v podstate zodpovedá hraniciam oblastí hospodárenia, na ktoré sa vzťahujú technické špecifikácie spomenuté v bode 110 vyššie.
- 112 V druhom rade treba uviesť, že článok 12 dohody o rybolove na jednej strane stanovuje, že sa uhradza „finančné protiplnenie“ zahŕňajúce podľa odseku 2 tohto článku okrem iného „odvetvovú podporu, ktorú Únia poskytuje“, a na druhej strane vo svojom odseku 4 ukladá zmluvným stranám tejto dohody povinnosť preskúmať „spravodlivé geografické a sociálne rozdelenie sociálno-ekonomických výhod, ktoré vyplývajú z tejto dohody“ tak, „aby sa zabezpečilo, že toto rozdelenie bude prínosné pre dotknuté populácie úmerne k rybolovným činnostiam“ (pozri bod 63 vyššie).
- 113 Ustanovenia pripomenuté v bode 112 vyššie sú spresnené predovšetkým v článkoch 6 a 7 vykonávacieho protokolu. Článok 6 ods. 2 tohto protokolu najmä stanovuje, že orgány Marockého kráľovstva predložia metódu použitú na geografické a sociálne rozdelenie uvedených sociálno-ekonomických výhod a vzorec na rozdelenie pridelených súm, ktoré musí preskúmať spoločný výbor zriadený článkom 13 dohody o rybolove. Okrem toho článok 7 ods. 2 protokolu stanovuje, že tento spoločný výbor schváli najneskôr tri mesiace od začatia uplatňovania tohto protokolu viacročný odvetvový program a podrobné pravidlá jeho realizácie.
- 114 V treťom rade podľa článku 14 dohody o rybolove, nazvaného „Oblasť uplatňovania“, sa dohoda o rybolove vzťahuje na územia, na ktorých sa uplatňuje na jednej strane Zmluva o EÚ a Zmluva o FEÚ a na strane druhej „zákony a iné právne predpisy uvedené v článku 6 ods. 1 tejto dohody“, teda podľa uvedeného článku 6 ods. 1, marocké zákony a iné právne predpisy uplatniteľné na rybolovné činnosti (pozri body 62 a 65 vyššie).
- 115 V štvrtom rade, bod 1 v druhom odseku výmeny listov spresňuje, že „pokiaľ ide o otázku Západnej Sahary“, Únia a Marocké kráľovstvo „opätovne potvrdzujú svoju podporu procesu Organizácie Spojených národov“. Bod 2 v druhom odseku výmeny listov spresňuje, že „dohoda o rybolove sa uzatvára bez toho, aby boli dotknuté [ich] príslušné pozície“, „v prípade Európskej únie... pokiaľ ide o štatút nesamosprávneho územia Západnej Sahary“ a „v prípade Marockého kráľovstva [pokiaľ ide o] región Sahary [ako] neoddeliteľnú súčasť... vnútroštátneho územia, nad ktorým uplatňuje plnú zvrchovanosť“ (pozri bod 70 vyššie).

- 116 V piatom rade z odôvodnení 3 a 5 napadnutého rozhodnutia (pozri bod 60 vyššie) výslovne vyplýva, že po vyhlásení rozsudku Western Sahara Campaign UK, v ktorom „Súdny dvor... rozhodol, že dohoda [o rybolove z roku 2006] ani vykonávací protokol [z roku 2013] sa neuplatňujú na vody susediace s územím Západnej Sahary [vody priľahlé k územiu Západnej Sahary – *neoficiálny preklad*]“, má uzavretie spornej dohody umožniť „flotilám Únie“ „pokračovať [vo vykonávaných] rybolovných činnostiach“, vymedziť „rozsah pôsobnosti dohody... tak, aby sa vzťahovala aj“ na uvedené vody, a umožniť na základe „pokračovaní[a] partnerstva v oblasti rybolovu“, „aby toto územie mohlo naďalej využívať odvetvovú podporu poskytovanú na základe dohody v súlade s právom Únie a medzinárodným právom, vrátane ľudských práv, a v prospech dotknutého obyvateľstva“.
- 117 Na jednej strane teda z ustanovení spornej dohody v jej celosti, ako aj z odôvodnení napadnutého rozhodnutia výslovne vyplýva, že cieľom tejto dohody, potvrdeným úmyslom jej strán, je umožniť rybárskym flotilám Únie, aby vykonávali svoje rybolovné činnosti v zóne, ktorá zahŕňa tak vody spadajúce pod zvrchovanosť alebo jurisdikciu Marockého kráľovstva, ako aj priľahlé vody Západnej Sahary. Na druhej strane z nich vyplýva aj to, že táto dohoda sa vzťahuje tak na územie Marockého kráľovstva, ako aj na územie Západnej Sahary, prinajmenšom na tú jeho časť, ktorú kontroluje tento tretí štát, na ktorej sa podľa článku 6 ods. 1 dohody o rybolove „uplatňujú“ marocké „zákony a iné právne predpisy“. To platí predovšetkým pre jej ustanovenia upravujúce finančné protiplnenie, ktoré zahŕňa odvetvovú podporu, a ktoré môže využívať „populácia“ tohto územia úmerne k rybolovným činnostiam v priľahlých vodách.
- 118 Túto analýzu nespochybňuje výklad Súdneho dvora týkajúci sa pôsobnosti jednak dohody o pridružení a dohody o liberalizácii v bodoch 86 až 126 rozsudku Rada/Front Polisario a jednak dohody o rybolove z roku 2006 a protokolu z roku 2013 v bodoch 59 až 82 rozsudku Western Sahara Campaign UK (pozri body 36 až 40 a 44 až 51 vyššie).
- 119 Z bodov 86 až 126 rozsudku Rada/Front Polisario a z bodov 59 až 82 rozsudku Western Sahara Campaign UK totiž vyplýva, že dohodu medzi Úniou a Marockým kráľovstvom, uzavretú v rámci súboru dohôd vytvoreného dohodou o pridružení, nemožno vykladať tak, že do svojej územnej pôsobnosti tak, ako je definovaná v článku 94 dohody o pridružení, implicitne zahŕňa územie Západnej Sahary (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 187). Okrem toho z bodov 73 a 79 rozsudku Western Sahara Campaign UK vyplýva, že dohodu o rybolove medzi týmito dvomi zmluvnými stranami a jej vykonávací protokol, uzavreté v tomto rámci, ktoré odkazujú na „marockú rybolovnú oblasť“, definovanú ako vody spadajúce pod zvrchovanosť alebo jurisdikciu Marockého kráľovstva, nemožno vykladať tak, že do uvedenej marockej rybolovnej oblasti zahŕňajú aj priľahlé vody Západnej Sahary.
- 120 Naproti tomu v rozsudkoch Rada/Front Polisario a Western Sahara Campaign UK sa Súdny dvor nevyjadril k dôsledkom, ktoré by bolo treba vyvodiť z ustanovenia dohody medzi Úniou a Marockým kráľovstvom výslovne stanovujúceho, že jej pôsobnosť sa vzťahuje na územie Západnej Sahary a na priľahlé vody. Predovšetkým, ako zdôrazňujú Komisia a Francúzska republika, Súdny dvor v zásade nevyhlásil, že takéto výslovné zahrnutie tohto územia a týchto vôd do uvedenej pôsobnosti je platné (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 187 a 188).
- 121 Okrem toho požiadavka vyplývajúca najmä z článku 31 ods. 3 písm. c) Viedenského dohovoru, podľa ktorej sa pri výklade ustanovení zmluvy musí brať zreteľ na každé pravidlo medzinárodného práva použiteľné vo vzťahoch medzi stranami, nemôže byť základom pre výklad takých ustanovení, ktorý by odporoval ich zneniu, keď je ich význam jasný a keď je navyše

preukázané, že zodpovedá významu, ktorý im zamýšľali dať zmluvné strany. Totiž okrem toho, že splnenie tejto požiadavky musí byť zlučiteľné so zásadou zakotvenou v článku 31 ods. 1 uvedeného dohovoru, podľa ktorej sa zmluva musí vykladať dobromyseľne, v súlade s obvyklým významom, ktorý sa dáva výrazom v zmluve v ich celkovej súvislosti, a takisto s prihliadnutím na predmet a účel zmluvy, jej splnenie nemôže mať za následok zmenu podstaty práv a povinností, na ktorých sa Únia a Marocké kráľovstvo vzájomne dohodli v spornej dohode (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 190 až 192).

- 122 Keďže však predmetom spornej dohody je predovšetkým poskytnúť právny rámec na zahrnutie príslušných vôd Západnej Sahary do rybolovnej oblasti povolenej pre plavidlá Únie a teda na to, aby sa na jej území uplatňovalo finančné protiplnenie poskytované Úniou úmerne k činnostiam týchto plavidiel, treba z toho nutne vyvodiť, že touto dohodou sa zmluvné strany zamýšľali odchýliť od článku 94 dohody o pridružení v rozsahu, v akom ide o územnú pôsobnosť právnej úpravy, ktorá sa uplatňuje na tieto činnosti a na toto protiplnenie. Tento článok totiž v prípade Marockého kráľovstva obmedzuje pôsobnosť dohody o pridružení na jeho územie (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 189).
- 123 Predpoklad, na ktorom žalobca zakladá svoju aktívnu legitimitáciu na napadnutie napadnutého rozhodnutia, teda, že napadnuté rozhodnutie schvaľuje dohodu medzi Úniou a Marockým kráľovstvom, ktorá sa výslovne uplatňuje na územie Západnej Sahary a na príslušné vody, je teda správny.

b) O rozsahu návrhov na zrušenie

- 124 Všeobecný súd zdôrazňuje, že žalobca v prejednávanej žalobe vo svojich žalobných dôvodoch a tvrdeniach napáda zákonnosť napadnutého rozhodnutia iba z dôvodu, že toto rozhodnutie schvaľuje uplatňovanie spornej dohody na územie Západnej Sahary a na príslušné vody, čo žalobca v podstate potvrdil na pojednávaní v odpovedi na otázku Všeobecného súdu v tejto súvislosti. Uvedenými žalobnými dôvodmi a tvrdeniami teda žalobca nemá v úmysle napadnúť zákonnosť uplatňovania týchto nástrojov na územie Marockého kráľovstva alebo na vody spadajúce pod zvrchovanosť alebo jurisdikciu tohto tretieho štátu, ktoré preto nie je v tomto spore spochybnené.
- 125 Zo znenia žaloby, najmä z jej úvodnej a záverečnej časti, však vyplýva, že žalobca vo svojich žalobných návrhoch navrhuje zrušenie napadnutého rozhodnutia bez výslovného obmedzenia rozsahu tohto zrušenia na časť, v ktorej bolo týmto rozhodnutím schválené uplatňovanie spornej dohody na Západnú Saharu a na príslušné vody.
- 126 Žalobca však na otázku týkajúcu sa rozsahu jeho žalobných návrhov položenú na pojednávaní uviedol, že cieľom jeho žaloby je hlavne zrušenie napadnutého rozhodnutia v rozsahu, v akom schválilo uplatňovanie spornej dohody na Západnú Saharu a na príslušné vody, a subsidiárne zrušenie napadnutého rozhodnutia v celom rozsahu, ak by sa Všeobecný súd domnieval, že toto územné uplatňovanie nemožno oddeliť od celej tejto dohody.
- 127 V tejto súvislosti treba uviesť, že podľa ustálenej judikatúry je čiastočné zrušenie aktu Únie možné len vtedy, ak sú časti, ktorých zrušenie sa navrhuje, oddeliteľné od ostatných častí aktu. V tejto súvislosti bolo opakovane rozhodnuté, že táto požiadavka nie je splnená, ak by čiastočné zrušenie aktu menilo jeho podstatu. Overenie oddeliteľnosti častí aktu Únie si tiež vyžaduje preskúmanie ich pôsobnosti, aby bolo možné posúdiť, či by zrušenie týchto častí zmenilo zmysel a podstatu tohto aktu (pozri rozsudok z 9. novembra 2017, SolarWorld/Rada, C-204/16 P, EU:C:2017:838, body 36 a 37 a citovanú judikatúru).

- 128 Ako však vyplýva z bodov 109 až 117 vyššie, Rada napadnutým rozhodnutím vyjadrila v mene Únie jej súhlas s dohodou uzavretou s Marockým kráľovstvom, ktorej ustanovenia sa uplatňujú bez rozdielu jednak na územie tejto tretej krajiny a na vody spadajúce pod jej zvrchovanosť alebo jurisdikciu, a jednak na Západnú Saharu a na príľahlé vody. Treba predovšetkým uviesť, že hoci dohoda o rybolove výslovne zahŕňa uvedené príľahlé vody do rybolovnej oblasti, definícia rybolovnej oblasti a ani definície oblastí hospodárenia, na ktoré sa vzťahujú technické špecifikácie uvedené v dodatku 2 vykonávacieho protokolu, neobsahujú vymedzenie rybolovných činností podľa toho, či sú vykonávané v týchto príľahlých vodách alebo v marockých vodách. Rovnako ani ustanovenia tejto dohody a vykonávacieho protokolu upravujúce finančné protiplnenie, najmä odvetvovú podporu, nerobia žiadne rozdiely medzi jej časťou uhrádzanou v prospech činností na území Maroka a časťou uhrádzanou v prospech činností na uvedenom nesamosprávnom území.
- 129 Z uvedeného treba preto vyvodiť, že súhlas udelený napadnutým rozhodnutím v mene Únie s tým, aby sa sporná dohoda uplatňovala na Západnú Saharu a na príľahlé vody, nemožno oddeliť od súhlasu udeleného týmto rozhodnutím s uvedenou dohodou ako celkom. Zrušenie tohto rozhodnutia iba v rozsahu, v akom schválilo uplatňovanie uvedenej dohody na toto nesamosprávne územie a na uvedené príľahlé vody by teda zmenilo zmysel a podstatu tohto aktu.
- 130 Navyše treba pripomenúť, že žalobca nie je v zásade oprávnený meniť pôvodný predmet žaloby tým, že žalobné návrhy v nej uvedené nahradí návrhmi uvedenými po prvýkrát na pojednávaní [pozri v tomto zmysle a analogicky rozsudky z 27. januára 2000, Mulder a i./Rada a Komisia, C-104/89 a C-37/90, EU:C:2000:38, bod 47 a citovanú judikatúru, a z 21. apríla 2005, Holcim (Deutschland)/Komisia, T-28/03, EU:T:2005:139, bod 45 a citovanú judikatúru]. V tomto prípade však treba uviesť, že iba návrh na zrušenie napadnutého rozhodnutia v celom rozsahu, ktorý žalobca uviedol na pojednávaní subsidiárne, zodpovedá formulácii návrhov v žalobe.
- 131 Treba preto zamietnuť ako neprípustný hlavný návrh žalobcu, uplatnený na pojednávaní, na čiastočné zrušenie napadnutého rozhodnutia v rozsahu, v akom schvaľuje uplatňovanie spornej dohody na Západnú Saharu a na príľahlé vody. V dôsledku toho treba preskúmať návrhy žalobcu iba tak, ako boli formulované v žalobe a subsidiárne zopakované na pojednávaní, teda návrhy na zrušenie napadnutého rozhodnutia v celom rozsahu.

c) O prvej námietke neprípustnosti uplatnenej Radou a založenej na nedostatku procesnej spôsobilosti žalobcu

- 132 Na podporu prvej námietky neprípustnosti Rada tvrdí, že žalobca nie je právnickou osobou v zmysle článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ, ktorá má procesnú spôsobilosť na súdoch Únie. V prvom rade tvrdí, že žalobca nemá právnu subjektivitu podľa vnútroštátneho práva členského štátu. V druhom rade uvádza, že žalobca nie je subjektom medzinárodného práva. V treťom rade tvrdí, že žalobca nespĺňa kritériá stanovené súdmi Únie na priznanie procesnej spôsobilosti osobe bez právnej subjektivity, a predovšetkým podmienku, aby sa Únia k danej osobe správala ako k samostatnému subjektu, ktorý je nositeľom práv a povinností.
- 133 Francúzska republika, Komisia a CPMM v podstate vysvetľujú rovnakú argumentáciu ako Rada. CPMM navyše tvrdia, že žalobca vzhľadom na jeho vzťahy so Saharskou arabskou demokratickou republikou (SADR), neuznanou OSN a Úniou, nemá autonómiu potrebnú na to, aby v právnych vzťahoch konal ako zodpovedná osoba.

- 134 Na podporu svojej procesnej spôsobilosti žalobca tvrdí, že je národnooslobodzovacím hnutím, vyvodzujúcim svoje práva a povinnosti priamo z medzinárodného práva, a to vzhľadom na oddelený a odlišný štatút Západnej Sahary a právo ľudu Sahrawi na sebaurčenie. Toto postavenie je potvrdené najmä jeho spôsobilosťou uzatvárať zmluvy a jeho uznaním za jediného zástupcu tohto ľudu Valným zhromaždením OSN. Ako subjekt medzinárodného práva o to viac spĺňa kritériá stanovené judikatúrou na potvrdenie, že osobu bez právnej subjektivity možno považovať za právnickú osobu v zmysle článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ.
- 135 Na úvod treba pripomenúť, že podľa článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ môže každá fyzická alebo právnická osoba za podmienok stanovených v prvom a druhom odseku tohto článku podať žalobu proti aktom, ktoré sú jej určené alebo ktoré sa jej priamo a osobne týkajú, ako aj voči regulačným aktom, ktoré sa jej priamo týkajú a nevyžadujú vykonávacie opatrenia.
- 136 Ďalej podľa judikatúry platí, že hoci pojem právnickej osoby uvedený v článku 263 štvrtom odseku ZFEÚ v zásade predpokladá existenciu právnej subjektivity, ktorú treba overiť so zreteľom na vnútroštátne právo, podľa ktorého bola daná právnická osoba založená, tento pojem sa nemusí zhodovať s pojmami v jednotlivých právnych poriadkoch členských štátov. Judikatúra tak už priznala procesnú spôsobilosť na súdoch Únie osobám nezávisle od toho, či boli založené ako právnické osoby podľa vnútroštátneho práva (pozri rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 83 a citovanú judikatúru).
- 137 Bolo to tak najmä vtedy, keď bola daná osoba na jednej strane dostatočne reprezentatívna vo vzťahu k osobám, ktorých práva vyvedené z práva Únie podľa svojho tvrdenia chránila a mala autonómiu a zodpovednosť potrebné na to, aby konala v právnych vzťahoch definovaných týmto právom a keď bola na druhej strane inštitúciami uznaná za partnera pri rokovaniach týkajúcich sa týchto práv (pozri rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 84 a citovanú judikatúru).
- 138 Bolo to tak aj vtedy, keď sa inštitúcie Únie správali k tejto osobe ako k samostatnému subjektu, ktorý je nositeľom vlastných práv a povinností. Logika a spravodlivosť si totiž vyžadujú priznať takejto osobe procesnú spôsobilosť na napadnutie opatrení obmedzujúcich jej práva alebo rozhodnutí, ktoré v jej neprospech príjmu inštitúcie (pozri rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 85 a citovanú judikatúru).
- 139 Treba dodať, že judikatúra nevyklučuje, aby za okolností odlišných od okolností v rozsudkoch uvedených v bodoch 137 a 138 vyššie, bola procesná spôsobilosť na súde Únie priznaná osobe bez ohľadu na jej právnu subjektivitu podľa vnútroštátneho práva, najmä ak si to vyžadujú požiadavky účinnej súdnej ochrany, keďže treba odmietnuť reštriktívny výklad pojmu právnickej osoby (pozri rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 86 a citovanú judikatúru).
- 140 Napokon z judikatúry tiež vyplýva, že subjekty medzinárodného práva verejného, ako sú napríklad tretie štáty, predstavujú právnické osoby v zmysle práva Únie (pozri rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 87 a citovanú judikatúru).
- 141 Hoci sa týmto prípade, rovnako ako aj vo veci, v ktorej bol vyhlásený rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada (T-279/19), účastníci konania zhodujú na tom, že žalobca nemá právnu subjektivitu podľa vnútroštátneho práva, rozchádzajú sa v otázke, či má právnu subjektivitu v medzinárodnom práve verejnom, predovšetkým v názore na to, aké dôsledky má na túto

- subjektivitu úloha žalobcu v procese sebaurčenia Západnej Sahary a na to, či je jeho schopnosť zastupovať ľud tohto územia obmedzená alebo neobmedzená (rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 88 a 89).
- 142 S prihliadnutím na judikatúru k pojmu právnickej osoby, pripomenutú v bodoch 136 až 140 vyššie, teda treba overiť, či úloha a schopnosť žalobcu zastupovať sú také, že mu priznávajú procesnú spôsobilosť na súde Únie (rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 90).
- 143 V tejto súvislosti treba v prvom rade pripomenúť, že v bode 89 rozsudku Rada/Front Polisario, z ktorého žalobca vychádza v prejednávanej žalobe, Súdny dvor uviedol, že obyčajová zásada sebaurčenia je súčasťou pravidiel medzinárodného práva uplatňujúcich sa vo vzťahoch medzi Úniou a Marockým kráľovstvom, ktoré musí Všeobecný súd zohľadniť. Konkrétnejšie v bode 105 tohto rozsudku Súdny dvor pripomenul, že MSD vo svojom poradnom stanovisku k Západnej Sahare zdôraznil, že obyvateľstvo tohto územia má podľa všeobecného medzinárodného práva právo na sebaurčenie, ako to bolo vysvetlené v bodoch 90 a 91 toho istého rozsudku. Navyše Súdny dvor spresnil, že Valné zhromaždenie OSN zase v bode 7 svojej rezolúcie 34/37 k otázke Západnej Sahary odporučilo, aby sa žalobca ako „zástupca ľudu Západnej Sahary, v plnom rozsahu podieľal na hľadaní spravodlivého, trvalého a konečného politického riešenia otázky Západnej Sahary“.
- 144 Z týchto úvah teda vyplýva, že medzinárodné právo priznáva ľudu Západnej Sahary právo na sebaurčenie, ktoré musia sudy Únie zohľadniť, a že na základe tohto práva bolo žalobcovi ako zástupcovi tohto ľudu Valným zhromaždením OSN priznané právo podieľať sa „v plnom rozsahu“ na hľadaní politického riešenia otázky definitívneho štatútu tohto územia. Okrem toho treba pripomenúť, že toto právo bolo potvrdené rezolúciou 35/19 (pozri bod 16 vyššie) a že žalobca ho vykonával pri rokovaníach pod záštitou OSN, na ktorých sa Marocké kráľovstvo a on sám zúčastňujú od roku 1988 (pozri body 17, 18 a 20 vyššie) (rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 92).
- 145 V prejednávanej námietke neprípustnosti však Rada, Francúzska republika, Komisia a CPMM nespochybňujú, že žalobca vykonáva svoje právo, ktoré mu priznali orgány OSN, podieľať sa na procese sebaurčenia Západnej Sahary ako zástupca ľudu tohto územia (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 93).
- 146 Okrem toho, ako to žalobca vysvetľuje, ako zástupca ľudu Západnej Sahary má niekoľko záväzkov podľa medzinárodného práva, predovšetkým podľa mierovej dohody uzavretej s Mauritánskou islamskou republikou (pozri bod 15 vyššie), podľa dohôd, ku ktorým Marocké kráľovstvo a žalobca dospeli o niektorých otázkach týkajúcich sa uplatňovania návrhov na riešenie sporu, ktoré predložil generálny tajomník OSN, ako aj podľa štyroch ženevských dohôd z 12. augusta 1949 a dodatkového protokolu k ženevským dohovorum z 12. augusta 1949 o ochrane obetí medzinárodných ozbrojených konfliktov (Protokol I), podpísaného 8. júna 1977, ku ktorým pristúpil 23. júna 2015 (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 94).
- 147 Navyše Rada, Francúzska republika, Komisia a CPMM nespochybňujú, že žalobca, ako to sám uvádza, sa podieľa na prácach osobitného výboru povereného preskúmaním situácie pri uplatňovaní Deklarácie o poskytnutí nezávislosti koloniálnym krajinám a národom, zriadeného Valným zhromaždením OSN, ktoré sa týkajú otázky Západnej Sahary, ako aj na spoločných prácach Hospodárskej komisie pre Afriku (ECA), zriadenej v rámci Hospodárskej a sociálnej rady

- OSN, a Špecializovanej technickej komisie Africkej únie pre financie, menové záležitosti, hospodárske plánovanie a integráciu (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 95).
- 148 Žalobca je teda na medzinárodnej úrovni uznaný ako zástupca ľudu Západnej Sahary, a to aj keby k tomuto uznaniu došlo v obmedzenom rámci procesu sebaurčenia tohto územia, ako to tvrdí Rada, Francúzska republika, Komisia a CPMM. Navyše jeho účasť na tomto procese znamená, že má autonómiu a zodpovednosť potrebné na to, aby konal v tomto rámci, čo okrem toho potvrdzujú jeho stanovky založené do spisu. Okolnosť, že ako to tvrdí Rada, Francúzska republika, Komisia a CPMM, práva a povinnosti žalobcu nie sú rovnocenné právam a povinnostiam štátov alebo medzinárodných organizácií, ktorá napokon nie je sporná, nie je v tejto súvislosti rozhodujúca (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 96 a 97).
- 149 V druhom rade žalobca správne tvrdí, že inštitúcie si uvedomovali jeho úlohu a schopnosť zastupovať. Na jednej strane v bode 105 rozsudku Rada/Front Polisario vzal samotný Súdny dvor na vedomie, že Valné zhromaždenie OSN uznalo túto schopnosť žalobcu (pozri bod 143 vyššie). Na druhej strane žalobca predkladá dôkazy o tom, že pravidelne komunikuje s Komisiou o otázkach týkajúcich sa situácie Západnej Sahary. Okrem toho ESVČ v rámci konzultácií uvedených v odôvodnení 11 napadnutého rozhodnutia (pozri bod 60 vyššie) navrhla žalobcovi výmenu názorov na spornú dohodu, ako to vyplýva z hodnotiacej správy Komisie o výhodách dohody o udržateľnom rybolove medzi Úniou a Marockým kráľovstvom a jej vykonávacieho protokolu pre obyvateľstvo Západnej Sahary, ako aj o konzultácii Komisie vedenej s týmto obyvateľstvom, ktorá je prílohou návrhu rozhodnutia Rady z 8. októbra 2018 o podpise dohody o partnerstve v odvetví udržateľného rybárstva medzi Európskou úniou a Marockým kráľovstvom, vykonávacieho protokolu k nej a výmeny listov pripojenej k dohode v mene Únie [SWD(2018) 433 final, ďalej len „správa z 8. októbra 2018“]. Žalobca teda dôvodne tvrdí, že v otázkach, ktoré sa môžu týkať tohto územia, ho inštitúcie Únie považujú za legitímneho partnera, ktorý môže vyjadriť svoje stanovisko aj k uzavretiu spornej dohody (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 98).
- 150 V treťom rade treba pripomenúť, že v bode 106 rozsudku Rada/Front Polisario sa Súdny dvor domnieval, že vzhľadom na skutočnosti pripomenuté v bode 105 toho istého rozsudku (pozri bod 143 vyššie), treba ľud Západnej Sahary považovať za „tretiu stranu“ v zmysle zásady relatívneho účinku zmlúv, ktorá ako taká môže byť dotknutá uplatňovaním dohody o pridružení v prípade zahrnutia územia Západnej Sahary do územnej pôsobnosti uvedenej dohody, takže takéto uplatňovanie má tento ľud v každom prípade odsúhlasiť (rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 99).
- 151 Navyše Súdny dvor v bodoch 63 a 64 rozsudku Western Sahara Campaign UK vychádzal z úvah obsiahnutých v rozsudku Rada/Front Polisario, najmä v jeho bodoch 105 a 106, aby dospel k záveru, že ak nemá dôjsť k porušeniu zásady sebaurčenia a zásady relatívneho účinku zmlúv, nemožno pôsobnosť dohody o rybolove z roku 2006 vykladať tak, že zahŕňa územie Západnej Sahary. Rovnako v bodoch 69 až 73 toho istého rozsudku Súdny dvor na základe ustanovení dohovoru o morskom práve z toho záveru vyvodil, že by bolo v rozpore s uvedenými zásadami domnievať sa, že vody prilahlé k tomuto nesamosprávnemu územiu spadajú pod zvrchovanosť alebo jurisdikciu Marockého kráľovstva v zmysle uvedenej dohody o rybolove.

- 152 Prostredníctvom prejednávanej žaloby chce teda žalobca chrániť právo ľudu Západnej Sahary na sebaurčenie v podstate z dôvodu, že ho napadnuté rozhodnutie nerešpektuje tým, že v rozpore s rozhodnutím Súdneho dvora schvaľuje bez jeho súhlasu uzavretie dohody s Marockým kráľovstvom, ktorá sa uplatňuje na toto územie a na príslušné vody (pozri bod 100 vyššie). V dôsledku toho sa treba domnievať, že v tejto konkrétnej situácii si požiadavky účinnej súdnej ochrany v každom prípade vyžadujú priznať žalobcovi spôsobilosť podať žalobu na Všeobecný súd na ochranu tohto práva (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 100).
- 153 S prihliadnutím na všetky tieto okolnosti treba žalobcu kvalifikovať ako právnickú osobu v zmysle článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ, ktorá má procesnú spôsobilosť na súdoch Únie na účely podania prejednávanej žaloby bez toho, aby bola dotknutá jeho povinnosť preukázať, že táto žaloba spĺňa ostatné podmienky prípustnosti a predovšetkým, že má aktívnu legitímáciu (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 101).
- 154 Tvrdenia Rady, Francúzskej republiky, Komisie a CPMM nespochybňujú tento záver.
- 155 Po prvé, uvádzané okolnosti týkajúce sa toho, že žalobca nie je jediným zástupcom ľudu Západnej Sahary a že jeho schopnosť zastupovania je obmedzená na proces sebaurčenia, v každom prípade nie sú rozhodujúce vzhľadom na okolnosti pripomenuté v bodoch 143 až 149 vyššie. Platí to aj pre skutočnosť, že orgány OSN ho výslovne nedefinovali ako národnooslobodzovacie hnutie a že mu nepriznali postavenie pozorovateľa, ako aj pre tvrdenie, že jeho právna subjektivita je nanajvýš „funkčná“ alebo „prechodná“ (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 103).
- 156 Po druhé, k tvrdeniu CPMM založenému na tom, že žalobca údajne nie je nezávislý od SADR, treba uviesť, že vzhľadom na to, že žalobca sa zúčastňuje na procese sebaurčenia ako autonómna politická organizácia a nie ako zástupca SADR, a že ustanovenia, ktoré CPMM uvádzajú na podloženie svojho tvrdenia, v každom prípade uznávajú túto jeho autonómiu, treba toto tvrdenie odmietnuť (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 104).
- 157 Po tretie, pokiaľ ide o tvrdenie, že medzi žalobcom a Úniou alebo medzi žalobcom a členskými štátmi neexistuje žiadny druh právneho vzťahu, z ktorého by pre neho vyplývali práva a povinnosti a ktorý by zo strany Únie alebo členských štátov predstavoval formu „medzinárodného uznania“, stačí uviesť, že v tomto prípade je na Všeobecný súd podaná žaloba o neplatnosť proti aktu Únie, o ktorej má tento súd právomoc rozhodnúť, že žalobca tvrdí, že je priamo a osobne dotknutý ako zástupca ľudu Západnej Sahary a že prostredníctvom prejednávanej žaloby chce chrániť právo tohto ľudu na sebaurčenie, ktoré sú inštitúcie povinné rešpektovať. V tomto štádiu preto nemožno vylúčiť existenciu právneho vzťahu medzi Úniou a žalobcom, ktorú bude potrebné overiť pri preskúmaní jeho priamej a osobnej dotknutosti. V každom prípade, keďže inštitúcie vzali na vedomie schopnosť žalobcu zastupovať a v otázke Západnej Sahary sa k nemu správajú ako k legitímnemu partnerovi, skutočnosť, že mu nie je určený žiadny akt Únie s právnymi účinkami nie je rozhodujúca (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 105 až 108 a citovanú judikatúru).
- 158 Po štvrté, na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia, uznanie procesnej spôsobilosti žalobcu na Všeobecnom súde nerobí z toho súdu „kvázi-medzinárodný“ súd. V prvom rade sa totiž prejednávaná vec netýka medzinárodného „sporu“, ktorého účastníkom je žalobca, ale žaloby o neplatnosť podanej proti aktu Únie. Ďalej, keďže prináleží iba Všeobecnému súdu, aby overil, či

žalobca spĺňa podmienky prípustnosti obsiahnuté v práve Únie, a najmä podmienky vyplývajúce z pojmu právnickej osoby, jeho žaloba sa pripúšťa v striktnom rámci výkonu právomocí, ktoré sú Všeobecnému súdu zverené právom Únie. Napokon, keďže výkon právomocí zverených inštitúciám Únie v medzinárodnej oblasti nemôže byť vyňatý zo súdneho preskúmania, uznanie procesnej spôsobilosti žalobcu nemôže mať za následok, že Všeobecný súd nahradí inštitúcie riadiace vonkajšie vzťahy Únie a prijme „politické“ rozhodnutie. Navyše Všeobecný súd nemôže uprednostniť hľadiská medzinárodnej politiky a účelnosti pred pravidlami prípustnosti obsiahnutými v článku 263 štvrtom odseku ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 109 až 113 a citovanú judikatúru).

- 159 Zo všetkého, čo bolo uvedené, vyplýva, že námietku neprípustnosti uplatnenú Radou a založenú na nedostatku procesnej spôsobilosti žalobcu, treba zamietnuť.

d) O platnosti plnomocenstva udeleného žalobcom jeho advokátovi

- 160 CPMM vyjadrujú pochybnosti o platnosti plnomocenstva udeleného žalobcom jeho advokátovi. Kladú si totiž otázku, či toto plnomocenstvo môže byť platne podpísané „politickým tajomníkom“ žalobcu, ako je tomu v tomto prípade. Požadujú od Všeobecného súdu, aby overil súlad tohto plnomocenstva s právnymi predpismi. Tvrdia, že bez toho treba žalobu vyhlásiť za neprípustnú na základe článku 51 ods. 3 rokovacieho poriadku.
- 161 Žalobca na otázku v tejto súvislosti v rámci opatrenia na zabezpečenie priebehu konania z 18. decembra 2020 po prvé uvádza, že nie je „súkromnoprávnou právnickou osobou“ v zmysle článku 51 ods. 3 rokovacieho poriadku. Po druhé tvrdí, že všetky žaloby, ktoré podal od roku 2012, boli podané na základe plnomocenstiev podpísaných jeho „politickým tajomníkom“, pričom ich platnosť nebola nikdy spochybnená. Po tretie, „sekretariát politickej organizácie“, na čele ktorého je osoba, ktorá podpísala plnomocenstvo, je súčasťou „hlavných štruktúr Frontu“ a je upravený v článkoch 119 až 130 jeho stanov. Po štvrté, táto osoba a jej úlohy sú určené v dokumentoch dostupných online. Zo všetkých týchto skutočností vyplýva, že v súlade s judikatúrou neexistuje žiadna pochybnosť o úmysle žalobcu podať prejednávajúcu žalobu. Žalobca na podloženie týchto tvrdení predkladá úplné znenie svojich stanov, schválených na jeho štrnástom kongrese, ktorý sa konal v dňoch 16. až 23. decembra 2015, ako aj dokumenty dostupné online, na ktoré odkazuje.
- 162 V tomto prípade treba uviesť, že rovnako ako plnomocenstvo advokáta predložené žalobcom vo veci, v ktorej bol vyhlásený rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada (T-279/19), aj dokument z 20. mája 2019, ktorý predložil v prejednávanej veci a na ktorý odkazujú CPMM, sa javí ako plnomocenstvo udelené jeho advokátovi na podanie žaloby o neplatnosť v jeho mene, vystavené v jeho mene a podpísané pánom A, označeným ako „politický tajomník“ tejto organizácie. Okrem toho CPMM formulujú svoje pochybnosti o platnosti tohto plnomocenstva v rovnakom znení ako Confédération marocaine de l'agriculture et du développement rural (Marocká konfederácia pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka) (Comader), ktorá je vedľajším účastníkom konania vo veci, v ktorej bol vyhlásený uvedený rozsudok, a žalobca v prejednávanej veci predložil v tejto súvislosti pripomienky, ktorých obsah je rovnaký ako v uvedenej veci (rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 115, 116 a 123).

- 163 V tejto súvislosti treba najprv uviesť, že bez ohľadu na podmienky upravené v článku 51 ods. 3 rokovacieho poriadku, musí každý subjekt preukázať nielen svoju procesnú spôsobilosť, ale aj skutočnosť, že naozaj prijal rozhodnutie podať žalobu a že advokáti, ktorí tvrdia, že ho zastupujú, sú skutočne splnomocnení na tento účel (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 120 až 122 a citovanú judikatúru).
- 164 V tomto prípade z bodov 143 až 159 vyššie vyplýva, že žalobca má procesnú spôsobilosť na súdoch Únie. Treba však overiť, či neexistuje pochybnosť o tom, že sa skutočne rozhodol podať žalobu, pričom túto otázku môže Všeobecný súd v každom prípade preskúmať aj bez návrhu (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 117 a 119).
- 165 Na jednej strane, ako vyplýva z vysvetlení žalobcu a z dokumentov založených do spisu na ich podporu, ktorých obsah nie je sporný, výraz „politický tajomník“ treba chápať tak, že sa vzťahuje na osobu na čele orgánu, ktorý je v jeho stanovách označený ako „Sekretariát politickej organizácie“. Okrem toho z uvedených dokumentov výslovne vyplýva, že osoba, ktorá podpísala plnomocenstvo udelené žalobcom advokátovi, skutočne vykonávala funkciu „politického tajomníka“ žalobcu ku dňu podania žaloby, čo tiež nie je sporné (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 125).
- 166 Na druhej strane podľa článku 92 bodu 7 stanov žalobcu je úlohou národného sekretariátu, ktorý je podľa článku 76 tých istých stanov „najvyšším orgánom“ žalobcu „v čase medzi dvomi kongresmi“, najmä „zastupovať Front v jeho vzťahoch s politickými stranami, vládami, oslobodzovacími hnutiami a inými organizáciami“. Podľa článku 120 tých istých stanov „Sekretariát politickej organizácie zabezpečuje vykonávanie a monitorovanie rozhodnutí a programov Národného sekretariátu a jeho úradu, ktoré súvisia s povahou a úlohami politickej organizácie“ (rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 126).
- 167 Z týchto článkov stanov žalobcu teda možno vyvodiť, ako to žalobca potvrdil na pojednávaní, že vykonávanie rozhodnutí národného sekretariátu v jeho vzťahoch s vládami a inými organizáciami, najmä s Úniou, môže patriť do právomoci sekretariátu politickej organizácie a že z tohto dôvodu bol A oprávnený podpísať plnomocenstvo advokáta žalobcu (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 127).
- 168 Treba dodať, že hoci úloha „politického tajomníka“ spočívajúca v zastupovaní pred medzinárodnými organizáciami, ako je napríklad Únia, alebo súdmi, ako je napríklad Všeobecný súd, nevyplýva z výpočtu úloh sekretariátu politickej organizácie obsiahnutého v článkoch 122 a 131 stanov žalobcu, ich článok 120 zveruje tomuto orgánu právomoc vykonávať a monitorovať rozhodnutia a programy národného sekretariátu a z uvedených článkov 122 a 131 nevyplýva, že výpočet úloh je taxatívny (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa Front Polisario/Rada, T-279/19, body 128 a 129 a citovanú judikatúru).
- 169 Z týchto úvah teda treba vyvodiť, že v tomto prípade bol A ako „politický tajomník“ žalobcu oprávnený vykonať rozhodnutie jeho „najvyššieho orgánu“, teda národného sekretariátu, podať prejednávajúcu žalobu. Navyše v odpovedi na otázky Všeobecného súdu z 25. januára 2021, advokát žalobcu ako člen advokátskej komory členského štátu a ako taký viazaný etickým kódexom vyhlásil, že žalobca mal „naozaj úmysel podať [žalobu]“ a že „je úplne odhodlaný dosiahnuť skutočné rešpektovanie rozsudkov Súdneho dvora“ (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 130 a 131 a citovanú judikatúru).

170 Zo všetkého, čo bolo uvedené vyplýva, že pochybnosti CPMM o platnosti plnomocenstva udeleného žalobcom jeho advokátovi treba odmietnuť.

e) O druhej námietke neprípustnosti uplatnenej Radou a založenej na nedostatku aktívnej legitimácie žalobcu

171 V druhej námietke neprípustnosti Rada, ktorú podporuje Španielske kráľovstvo, Francúzska republika, Komisia a CPMM, tvrdí, že žalobca, ktorému nie je napadnuté rozhodnutie určené, ním nie je priamo ani osobne dotknutý.

172 Žalobca zase tvrdí, že je priamo a osobne dotknutý napadnutým rozhodnutím, pretože sporná dohoda sa vzťahuje na územie Západnej Sahary a na priľahlé vody a z tohto dôvodu sa dotýka ľudu tohto územia.

173 Na úvod treba na jednej strane pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry taký akt, ako je napadnuté rozhodnutie, ktorým sa schvaľuje medzinárodná dohoda uzavretá Úniou, možno napadnúť žalobou. Na druhej strane treba pripomenúť, že článok 263 ZFEÚ jasne rozlišuje medzi právom inštitúcií Únie a členských štátov na podanie žaloby a takýmto právom fyzických a právnických osôb, keďže štvrtý odsek tohto článku stanovuje, že tieto osoby môžu podať žalobu proti aktom, ktoré sú im určené alebo ktoré sa ich priamo a osobne týkajú, ako aj voči regulačným aktom, ktoré sa ich priamo týkajú a nevyžadujú vykonávacie opatrenia (rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 135 a 136 a citovanú judikatúru).

174 V tomto prípade žalobcovi nie je určené ani napadnuté rozhodnutie, ani sporná dohoda. Vzhľadom na osobitné postavenie medzinárodných dohôd v právnom poriadku Únie a na právny základ napadnutého rozhodnutia, a to článok 218 ods. 6 písm. a) bod i) ZFEÚ, ktorý na prijatie takého rozhodnutia vyžaduje súhlas Európskeho parlamentu, sa však na žalobu žalobcu proti napadnutému rozhodnutiu nemôžu vzťahovať menej prísne podmienky prípustnosti ako sú podmienky, ktoré sa uplatňujú na žalobu proti legislatívnym aktom. Žalobca preto musí preukázať, že je priamo a osobne dotknutý napadnutým rozhodnutím, čo on napokon nepopiera (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 137 až 140 a citovanú judikatúru).

175 Rozhodovanie o prejednávanej námietke neprípustnosti teda treba začať preskúmaním priamej dotknutosti žalobcu.

1) O priamej dotknutosti žalobcu

176 Rada tvrdí, že žalobca nespĺňa kritériá stanovené judikatúrou na určenie, či je fyzická alebo právnická osoba priamo dotknutá napadnutým aktom. V tejto súvislosti na jednej strane, pokiaľ ide o prvé z týchto kritérií, Rada tvrdí, že napadnutý akt nie je určený žalobcovi a že voči nemu nemá právne účinky. V prvom rade totiž podľa Rady má napadnuté rozhodnutie právne účinky iba voči Únii alebo jej inštitúciám a nie voči tretím osobám. V druhom rade sa Rada domnieva, že napadnuté rozhodnutie nevyvoláva svoje účinky mimo územia, na ktoré sa uplatňujú Zmluvy. V treťom rade tvrdí, že ak by sa Všeobecný súd opieral o účinky spornej dohody na území nachádzajúcom sa mimo Únie, aby určil priamu dotknutosť žalobcu, musel by rozhodovať o zákonnosti práv a povinností Marockého kráľovstva vyplývajúcich z uvedenej dohody, s ktorou táto tretia krajina slobodne a zvrchovane súhlasila, čo by prekračovalo jeho právomocí. Na druhej strane, pokiaľ ide o druhé z týchto kritérií, Rada tvrdí, že táto dohoda a výmena listov samé osebe

nemajú právne účinky voči tretím osobám a vyžadujú si vykonanie prostredníctvom vykonávacieho protokolu, ktorý samotný si vyžaduje ďalšie vykonávacie opatrenia. V duplike Rada dodáva, že aj keby napadnuté rozhodnutie malo účinky mimo územia Únie, spornou dohodou môžu byť dotknuté iba subjekty vykonávajúce činnosť v dotknutých hospodárskych odvetviach.

177 Žalobca tvrdí, že je priamo dotknutý napadnutým rozhodnutím. Tvrdí, že spĺňa obe kritéria, ktoré sa vyžadujú na splnenie podmienky priamej dotknutosti. Na jednej strane totiž z rozsudku Rada/Front Polisario vyvodzuje, že keďže napadnutým rozhodnutím sa uzatvára dohoda, ktorá do svojej pôsobnosti výslovne zahŕňa územie Západnej Sahary a príslušné vody, ako aj ich prírodné zdroje, a to bez súhlasu ľudu tohto územia, dotýka sa táto dohoda tohto ľudu priamo ako jej tretej strany. Už len na základe toho má táto dohoda účinky na jeho právne postavenie ako jediného zástupcu tohto ľudu. Na druhej strane žalobca tvrdí, že napadnuté nariadenie, ktoré bolo prijaté pred napadnutým rozhodnutím a ktoré iba prerozdeľuje rybolovné možnosti upravené v článku 3 ods. 1 vykonávacieho protokolu, nemožno považovať za medzistupeň brániaci jeho priamej dotknutosti.

178 Španielske kráľovstvo, Francúzska republika, Komisia a CPMM v podstate vysvetľujú rovnakú argumentáciu ako Rada.

179 Na úvod treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry si taká podmienka, podľa ktorej fyzická alebo právnická osoba musí byť priamo dotknutá rozhodnutím, ktoré je predmetom žaloby, ako je podmienka upravená v článku 263 štvrtom odseku ZFEÚ, vyžaduje splnenie dvoch kumulatívnych kritérií. V prvom rade, napadnuté opatrenie Únie musí mať priamo účinky na právne postavenie jednotlivca. V druhom rade toto opatrenie nesmie ponechávať žiadnu voľnú úvahu jeho adresátom povereným jeho vykonávaním, keďže toto vykonávanie má úplne automatický charakter a vyplýva zo samotnej právnej úpravy Únie bez uplatnenia iných vykonávacích ustanovení (pozri rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 144 a citovaných judikatúru).

180 Treba teda samostatne preskúmať, či žalobca spĺňa každé z týchto dvoch kritérií.

i) O tom, či žalobca spĺňa prvé kritérium priamej dotknutosti, podľa ktorého musí mať napadnuté opatrenie priamo účinky na jeho právne postavenie

181 Pokiaľ ide o splnenie prvého z kritérií priamej dotknutosti, z argumentácie Rady, Španielskeho kráľovstva, Francúzskej republiky, Komisie a CPMM vyplýva, že ich spochybnenie existencie priamych účinkov napadnutého rozhodnutia na právne postavenie žalobcu má v podstate tri časti. Prvá časť sa zakladá na právnych účinkoch, ktoré sú vlastné rozhodnutiu o uzavretí medzinárodnej dohody v mene Únie. Druhá časť sa týka konkrétnych právnych účinkov napadnutého rozhodnutia vzhľadom na jeho územnú pôsobnosť. Tretia časť sa týka toho, že nedošlo k zmene právneho postavenia žalobcu vzhľadom na jeho úlohu, ktorá sa obmedzovala na účasť na procese sebaurčenia Západnej Sahary (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 146).

– O prvej časti argumentácie Rady týkajúcej sa právnych účinkov vlastných rozhodnutí o uzavretí medzinárodnej dohody v mene Únie

182 Rada, ktorú podporuje Francúzska republika, na jednej strane v podstate tvrdí, že rozhodnutie o uzavretí medzinárodnej dohody v mene Únie nemá účinky voči tretím osobám a že na údajné účinky spornej dohody na žalobcu sa nemožno odvolávať na preukázanie toho, že je jeho právne

- postavenie dotknuté týmto rozhodnutím. Na druhej strane Rada, ktorú v podstate podporuje Francúzska republika a Komisia, tvrdí, že rozhodnutie tejto povahy nemôže mať právne účinky inde ako v Únii.
- 183 Žalobca zase tvrdí, že vzhľadom na to, že napadnutým rozhodnutím sa uzatvára sporná dohoda, nemožno ho od nej oddeliť, pretože inak by bol taký akt, ktorý možno napadnúť, vyňatý z preskúmania zákonnosti vykonávaného súdom. Okrem toho tvrdí, že v každom prípade nie je sporné, že územná pôsobnosť spornej dohody, schválenej napadnutým rozhodnutím, zahŕňa územie ľudu Západnej Sahary a príslušné vody, ako aj ich prírodné zdroje. Podľa žalobcu odkaz Rady na slobodný a zvrchovaný súhlas Marockého kráľovstva spochybňuje právomoc súdu Únie na preskúmanie napadnutého rozhodnutia.
- 184 V prvom rade treba uviesť, že rozhodnutie o uzavretí medzinárodnej dohody, ktoré sa zakladá na článku 218 ods. 6 ZFEÚ, nemožno zamieňať s rozhodnutiami prijatými na základe článku 218 ods. 3 a 4 ZFEÚ, ktoré sa týkajú vedenia medzinárodných rokovaní a teda v zásade majú právne účinky iba vo vzťahoch medzi Úniou a jej členskými štátmi, ako aj medzi inštitúciami Únie. Naopak toto rozhodnutie vyjadruje súhlas Únie byť viazaná touto dohodou. Je teda základnou zložkou tejto dohody a má právne účinky voči jej ostatným stranám, pretože je formálnym vyjadrením toho, že Únia prijíma záväzky, ku ktorým sa voči nim zaviazala (pozri rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 149 a 150 a citovanú judikatúru).
- 185 Ak navyše medzinárodná dohoda uzavretá takým rozhodnutím zaväzuje zmluvné strany za podmienok definovaných medzinárodným právom vo vzťahu k inému územiu ako je ich vlastné, môže sa dotknúť tretej strany v zmysle zásady všeobecného medzinárodného práva týkajúcej sa relatívneho účinku zmlúv. Účinky vykonávania tejto dohody na právne postavenie tejto tretej strany sú preto relevantné pri posúdení jej priamej dotknutosti rozhodnutím o uzavretí uvedenej dohody prijatým v mene Únie (pozri rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 151 a 152 a citovanú judikatúru).
- 186 Z toho vyplýva, že Rada nesprávne tvrdí, že napadnuté rozhodnutie má v dôsledku svojej povahy účinky iba voči Únii a jej inštitúciám. Z rovnakých dôvodov treba odmietnuť tvrdenie Francúzskej republiky, že napadnuté rozhodnutie samo osebe nemá právne účinky voči žalobcovi, keďže samotné nestačí na to, aby sporná dohoda nadobudla platnosť (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 153 a citovanú judikatúru).
- 187 V druhom rade treba uviesť, že medzinárodná dohoda uzavretá Úniou nezaväzuje len inštitúcie Únie, ale aj tretie štáty, ktoré sú zmluvnými stranami týchto dohôd. Ako pripomína samotná Francúzska republika, z tohto dôvodu treba žalobu o neplatnosť podanú proti medzinárodnej dohode chápať tak, že smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola dohoda uzavretá v mene Únie. Súdny dvor tiež rozhodol, že návrh na začatie prejudiciálneho konania týkajúci sa platnosti medzinárodnej dohody uzavretej Úniou sa má chápať tak, že sa týka aktu, ktorým Únia uzavrela takú medzinárodnú dohodu (pozri rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 154 a citovanú judikatúru).
- 188 Vzhľadom na právomoc Súdneho dvora posúdiť tak v konaní o žalobe o neplatnosť, ako aj v konaní o návrhu na začatie prejudiciálneho konania, či je medzinárodná dohoda uzavretá Úniou v súlade so Zmluvami a s pravidlami medzinárodného práva, ktorými je Únia viazaná, teda bolo rozhodnuté, že preskúmanie platnosti rozhodnutia o uzavretí medzinárodnej dohody Súdny

- dvorom v kontexte prejudiciálnej otázky sa môže týkať zákonnosti tohto aktu so zreteľom na samotný obsah danej medzinárodnej dohody (pozri rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 155 a citovanú judikatúru).
- 189 Tieto úvahy platia v prípade takej žaloby o neplatnosť proti rozhodnutiu tejto povahy, podanej na Všeobecný súd právnickou osobou v zmysle článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ, ako je prejednávaná žaloba. Ako to v podstate zdôrazňuje žalobca, akýkoľvek iný výklad by viedol k tomu, že napadnuté rozhodnutie by bolo z veľkej časti vyňaté z preskúmania jeho vecnej zákonnosti, čo by bolo nezlučiteľné so zásadou účinnej súdnej ochrany (pozri rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 156 a 157 a citovanú judikatúru).
- 190 Preskúmanie priamej a osobnej dotknutosti tejto právnickej osoby takýmto rozhodnutím musí preto v prípade potreby zohľadňovať účinky, ktoré má na jej právne postavenie medzinárodná dohoda uzavretá na základe uvedeného rozhodnutia (pozri rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 158 a citovanú judikatúru).
- 191 V tomto prípade súd konštatoval, že žalobca má vzhľadom na svoju úlohu ako zástupca ľudu Západnej Sahary procesnú spôsobilosť napadnúť napadnuté rozhodnutie, ktorá mu umožňuje chrániť práva, ktoré tento ľud vyvodzuje z pravidiel medzinárodného práva, ktorými je Únia viazaná (pozri bod 152 vyššie). Žalobca preto musí byť schopný na účely preukázania svojej priamej a osobnej dotknutosti odvolať sa na účinky spornej dohody na tieto práva, ako to v podstate tvrdí, inak by ich účinná súdna ochrana bola z veľkej časti zbavená svojho potrebného účinku (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 160 a citovanú judikatúru).
- 192 V treťom rade, pokiaľ ide o územnú pôsobnosť napadnutého rozhodnutia, treba na jednej strane uviesť, že toto rozhodnutie má mať právne účinky vo vzťahoch medzi Úniou a Marockým kráľovstvom ako základná zložka prejavu zhodnej vôle týchto dvoch subjektov medzinárodného práva a v dôsledku toho má zákonite účinky v medzinárodnom právnom poriadku. Na druhej strane, ako vyplýva z judikatúry, právne účinky tejto dohody na územie druhej strany dohody alebo na územie tretej osoby môžu byť relevantné na účely preukázania priamej a osobnej dotknutosti fyzickej alebo právnickej osoby napadnutým rozhodnutím, keďže toto rozhodnutie vyjadruje súhlas Únie s tým, aby dohoda mala také účinky (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 161 až 165 a citovanú judikatúru).
- 193 V tomto prípade teda žalobca, ktorý sa odvoláva na rozsudky Rada/Front Polisario a Western Sahara Campaign UK, vychádza z uplatňovania spornej dohody na územie Západnej Sahary a na príslušné vody a z postavenia ľudu tohto územia ako tretej strany dohody v zmysle relatívneho účinku zmlúv, aby tvrdil, že je ako zástupca tohto ľudu priamo dotknutý napadnutým rozhodnutím (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 166).
- 194 Skutočnosť, že ako to zdôrazňuje Rada a Francúzska republika, účinky dohody a jej vykonávania na území Marockého kráľovstva patria do zvrchovanej právomoci tohto kráľovstva, nie je relevantná.
- 195 Na jednej strane sa totiž v tomto prípade žalobca neodvoláva na účinky spornej dohody na územie Maroka alebo na vody, nad ktorými Marocké kráľovstvo vykonáva svoju zvrchovanosť alebo jurisdikciu v zmysle rozsudku Western Sahara Campaign UK (pozri body 44 až 50 vyššie), ale na účinky, ktoré má táto dohoda na územie tretej osoby a na jeho príslušné vody. Okrem toho

v súlade s judikatúrou Všeobecný súd nerozhoduje o zákonnosti súhlasu Marockého kráľovstva s právami a povinnosťami vyplývajúcimi z uvedenej dohody, ale iba o zákonnosti súhlasu Únie s nimi (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 168 a 169 a citovanú judikatúru).

196 Z uvedeného vyplýva, že vzhľadom na povahu rozhodnutia o uzavretí medzinárodnej dohody a jemu vlastné právne účinky, nemožno bez ďalšieho vylúčiť, že napadnuté rozhodnutie má vzhľadom na obsah spornej dohody priame účinky na právne postavenie žalobcu. Prvú časť argumentácie Rady treba preto zamietnuť.

– *O druhej časti argumentácie Rady týkajúcej sa konkrétnych právnych účinkov spornej dohody vzhľadom na jej územné uplatňovanie na Západnú Saharu a na príľahlé vody*

197 Rada, Komisia a CPMM v podstate popierajú, že napadnuté rozhodnutie a sporná dohoda majú právne účinky voči žalobcovi z dôvodu uplatňovania tejto dohody na územie Západnej Sahary a na príľahlé vody. Na jednej strane si dohoda o rybolove vyžaduje na to, aby mala právne účinky voči tretím osobám, prijatie vykonávacieho protokolu k nej a ďalších opatrení. Na druhej strane účinky týchto aktov na toto územie sú čisto ekonomické a nie právne. Tieto akty teda nepriznávajú ľudu tohto územia žiadne práva, ani mu neukladajú žiadne povinnosti a nemožno sa na ne voči tomuto ľudu odvolávať.

198 Žalobca zase tvrdí, že v dôsledku výslovného zahrnutia územia Západnej Sahary a príľahlých vôd, ako aj ich prírodných zdrojov, do pôsobnosti spornej dohody, je ľud tohto územia vzhľadom na jeho právo na sebaurčenie dotknutý touto dohodou a teda aj napadnutým rozhodnutím. Okrem toho tvrdí, že opatrenia na vykonanie tejto dohody sú irelevantné, keďže uvedené zahrnutie je samo osebe v rozpore so zásadou sebaurčenia a zásadou relatívneho účinku zmlúv a má právne účinky na tento ľud, čím je ako zástupcu tohto ľudu priamo dotknutý.

199 V tejto súvislosti treba na úvod pripomenúť, že ako bolo uvedené v bodoch 109 až 123 vyššie, predpoklad, na ktorom žalobca zakladá svoju aktívnu legitimitáciu, a to, že napadnuté rozhodnutie schvaľuje dohodu medzi Úniou a Marockým kráľovstvom, ktorá sa výslovne uplatňuje na územie Západnej Sahary a na príľahlé vody, je správny.

200 Treba teda overiť iba to, či z dôvodu uplatňovania spornej dohody na územie Západnej Sahary a na príľahlé vody možno napadnuté rozhodnutie považovať za rozhodnutie, ktoré sa dotýka ľudu tohto územia.

201 V tejto súvislosti treba po prvé uviesť, že ako bolo pripomenuté v bode 150 vyššie, Súdny dvor sa v bode 106 rozsudku Rada/Front Polisario domnieval, že ľud Západnej Sahary treba považovať za „tretiu stranu“ v zmysle zásady relatívneho účinku zmlúv, ktorá môže byť dotknutá vykonávaním dohody o pridružení v prípade zahrnutia územia Západnej Sahary do pôsobnosti uvedenej dohody. Po druhé, v tom istom bode uvedeného rozsudku z toho Súdny dvor vyvodil, že také zahrnutie má byť v každom prípade odsúhlasené týmto ľuďom, a to tak v prípade, keď mu takéto vykonávanie môže spôsobiť ujmu, ako aj v prípade, keď mu môže byť na prospech. Po tretie, Súdny dvor v bode 63 rozsudku Western Sahara Campaign UK odkázal najmä na bod 106 rozsudku Rada/Front Polisario, aby usúdil, že dohoda o rybolove z roku 2006 sa nemôže uplatňovať na územie Západnej Sahary, ak nemá dôjsť k porušeniu zásady sebaurčenia a zásady relatívneho účinku zmlúv. Po štvrté, Súdny dvor v bode 69 rozsudku Western Sahara Campaign UK z výkladu pojmu „vody spadajúce pod zvrchovanosť alebo jurisdikciu“, na ktorý sa vzťahuje uvedená dohoda o rybolove, s prihliadnutím na dohovor o morskom práve vyvodil, že vzhľadom

na to, že územie Západnej Sahary nie je súčasťou územia Marockého kráľovstva, ako to bolo pripomenuté v bodoch 62 až 64 toho istého rozsudku, jeho príľahlé vody nepatria do rybolovnej oblasti definovanej dohodou o rybolove.

202 Z judikatúry treba preto vyvodiť, že úvahy obsiahnuté v bode 106 rozsudku Rada/Front Polisario sú relevantné pre ustanovenia spornej dohody, ktorá hoci je súčasťou toho istého súboru dohôd ako dohoda o pridružení, sa výslovne uplatňuje na územie a na príľahlé vody Západnej Sahary. V dôsledku toho sa toto územné uplatňovanie spornej dohody môže dotýkať ľudu uvedeného územia a vyžadovať jeho súhlas (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 194 a 195).

203 Táto analýza nie je spochybnená tvrdeniami Rady, Komisie a CPMM.

204 V prvom rade, pokiaľ ide o tvrdenia, že na to, aby mala sporná dohoda právne účinky voči tretím osobám sú potrebné vykonávacie opatrenia, treba najprv uviesť, že ako bolo uvedené v bodoch 125 a 131 vyššie, žalobca navrhuje zrušenie napadnutého rozhodnutia v celom rozsahu. Týmto rozhodnutím sa však uzatvára tak dohoda o rybolove, ako aj vykonávací protokol a výmena listov, pričom tieto dva posledné uvedené nástroje sú napokon neoddeliteľnou súčasťou uvedenej dohody (pozri bod 102 vyššie). V dôsledku toho je irelevantná skutočnosť, uvádzaná Radou, že k tomu, aby mala dohoda o rybolove právne účinky voči tretím osobám musí prispieť vykonávací protokol.

205 Ďalej, ako zdôrazňuje žalobca, zahrnutie Západnej Sahary a jej príľahlých vôd do územnej pôsobnosti dohody o rybolove, ako aj vykonávacieho protokolu, ku ktorému došlo uvedenou dohodou, vyplýva iba z ustanovení tejto dohody a protokolu upravujúcich túto pôsobnosť s prihliadnutím na výmenu listov (pozri body 109 až 117 vyššie).

206 Je pravda, že na to, aby Únia a Marocké kráľovstvo skutočne mohli vykonávať vzájomné práva a povinnosti, na ktorých sa dohodli v dohode o rybolove a vykonávacom protokole, sa vyžaduje prijatie rôznych vykonávacích opatrení tak pokiaľ ide o poskytnutie rybolovných práv plavidlám Únie, ako aj pokiaľ ide o úhradu finančného protiplnenia uvedeného v článku 12 uvedenej dohody v jeho rôznych formách na jednej strane a o pridelovanie tohto protiplnenia, najmä odvetvovej podpory na strane druhej.

207 Na jednej strane však treba uviesť, že v tomto prípade samotná skutočnosť, že sporná dohoda zavádza právny režim rybolovných práv a finančnej kompenzácie, ktorý sa uplatňuje na Západnú Saharu a príľahlé vody, sa dotýka ľudu tohto územia ako tretej strany tejto dohody v zmysle zásady relatívneho účinku zmlúv a to bez ohľadu na jeho skutočné vykonávanie. Tento ľud je dotknutý iba na základe toho, že táto dohoda priznáva Únii a Marockému kráľovstvu k uvedenému územiu a vodám vzájomné práva a povinnosti, ktoré sú súčasťou tohto režimu.

208 Na druhej strane, a v každom prípade, predovšetkým zo znenia článku 1 písm. h) dohody o rybolove vyplýva, že zahrnutie Západnej Sahary a jej príľahlých vôd do územnej pôsobnosti tejto dohody a vykonávacieho protokolu je bezpodmienečné. Zahrnutie uvedených vôd do rybolovnej oblasti definovanej touto dohodou totiž nepodlieha žiadnemu osobitnému obmedzeniu.

209 Napokon je pravda, ako vyplýva z kapitoly II prílohy k vykonávaciemu protokolu a z technických špecifikácií rybolovu nachádzajúcich sa v dodatku 2 toho istého protokolu, že Únia a Marocké kráľovstvo vo vnútri rybolovnej oblasti rozlíšili oblasti hospodárenia podliehajúce osobitným

- obmedzeniam. Uvedená kapitola tak zveruje Marockému kráľovstvu úlohu určiť presné súradnice týchto oblastí hospodárenia, ako aj všetky zóny v ich rámci, v ktorých je rybolov zakázaný, pričom vyššie uvedené technické špecifikácie rybolovu určujú iba maximálne hranice uvedených oblastí hospodárenia.
- 210 Okrem toho oblasti hospodárenia, ktorých hranice zahŕňajú vody priľahlé k Západnej Sahare, sa týkajú iba kategórií rybolovu, na ktoré sa vzťahujú technické špecifikácie rybolovu č. 3 až 6 (pozri bod 110 vyššie).
- 211 Z ustanovení uvedených v bodoch 208 a 209 vyššie však vyplýva, že voľná úvaha Marockého kráľovstva sa týka presného vymedzenia oblastí hospodárenia a zón, v ktorých je prípadne zakázaný rybolov, ale nie vymedzenia samotnej rybolovnej oblasti. Samotná skutočnosť, že tieto ustanovenia povoľujú Marockému kráľovstvu, aby rozhodlo, či oblasti hospodárenia pre vyššie uvedené kategórie rybolovu môžu zahŕňať vody priľahlé k Západnej Sahare, sa však dotýka ľudu tohto územia.
- 212 Napokon, ako pripomína generálny advokát Wathelet v bode 69 svojich návrhov vo veci Western Sahara Campaign UK (C-266/16, EU:C:2018:1), hranica medzi Západnou Saharou a Marockým kráľovstvom sa nachádza na rovnobežke 27°42'N (Pointe Stafford). Vzhľadom na súradnice hraníc oblastí hospodárenia, na ktoré sa vzťahujú technické špecifikácie rybolovu č. 4 a č. 6, z toho treba vyvodiť na jednej strane, že väčšia časť oblasti nachádzajúcej sa medzi hranicami oblasti hospodárenia, na ktorú sa vzťahuje prvá z týchto špecifikácií, zodpovedá priľahlým vodám Západnej Sahary a na druhej strane, že oblasť nachádzajúca sa medzi hranicami oblasti hospodárenia, na ktorú sa vzťahuje druhá z týchto špecifikácií, je celá zahrnutá v týchto vodách. Okrem toho tieto hranice sú definované v nástrojoch schválených napadnutým rozhodnutím a teda nezávisia od neskorších vykonávacích opatrení.
- 213 Rovnako podľa zásady pomerného rozdelenia výhod vyplývajúcich z rybolovných činností uvedených v článku 12 ods. 4 dohody o rybolove, sa strany zaväzujú zabezpečiť, aby dotknuté populácie, vrátane populácie Západnej Sahary, získali tieto výhody úmerne k rybolovným činnostiam v oblasti definovanej touto dohodou, ktorá zahŕňa vody priľahlé k tomuto územiu, pričom nie je upravená výnimka z tejto zásady.
- 214 V tejto súvislosti, ako vyplýva z vysvetlení a z informácií uvádzaných žalobcom, priľahlé vody Západnej Sahary sú zvlášť bohaté na rybolovné zdroje. Okrem toho Komisia v správe z 8. októbra 2018 uvádza, že v roku 2012 toto územie poskytlo 78 % celkového objemu rybolovných úlovkov vylovených v marockých vodách a v priľahlých vodách dotknutého územia. Z tejto správy tiež vyplýva, že 66 % sumy odvetvovej podpory za obdobie od roku 2014 do roku 2018 bolo uhradených v prospech časti Západnej Sahary kontrolovanej Marockým kráľovstvom. Z toho teda možno vyvodiť, že na základe zásady pripomenutej v bode 213 vyššie časť celkového objemu rybolovných úlovkov v rybolovnej oblasti definovanej spornou dohodou, predstavovaná úlovkami vylovenými v priľahlých vodách Západnej Sahary, môže odôvodňovať úhradu významnej časti sumy odvetvovej podpory v prospech odvetvia rybárstva tohto nesamosprávneho územia.
- 215 Ako však vyplýva najmä z článku 12 ods. 4 dohody o rybolove, ako aj z článku 6 ods. 2 a článku 7 ods. 2 vykonávacieho protokolu, preskúmanie spravodlivého geografického a sociálneho rozdelenia finančného protiplnenia a najmä odvetvovej podpory, patrí do spoločnej právomoci strán spornej dohody. Konkrétnejšie z článkov 4 a 6 až 8 uvedeného protokolu, ako aj z kapitoly 1

bodú E jeho prílohy vyplýva že, ako to uviedol žalobca, platby zodpovedajúce tomuto finančnému protiplneniu sú uhrádzané Marockému kráľovstvu a že toto kráľovstvo zodpovedá za jeho použitie pod dohľadom spoločného výboru zriadeného článkom 13 dohody o rybolove.

216 Ako to teda správne tvrdí žalobca, dotknutosť ľudu Západnej Sahary a povinnosť získať jeho súhlas vyplývajú iba z ustanovení spornej dohody a vykonávacieho protokolu bez ohľadu na ďalšie vykonávacie opatrenia. Predovšetkým možno zdôrazniť, že ako vyplýva z rezolúcie Valného zhromaždenia OSN 50/33 (pozri bod 19 vyššie) a ako to uviedol žalobca, tento orgán opakovane pripomenul právo ľudu nesamosprávnych území využívať prírodné zdroje ich území, nakladať s týmito zdrojmi, najmä s ich morskými zdrojmi, v ich najlepšom záujme a nevyhnutnosť zabezpečiť, aby bola plne rešpektovaná a chránená trvalá zvrchovanosť obyvateľstva týchto území nad týmito zdrojmi. Okrem toho generálny advokát Wathélet v bodoch 130 až 134, 145 a 146 svojich návrhov vo veci Western Sahara Campaign UK (C-266/16, EU:C:2018:1) uviedol, že toto právo je relevantné v kontexte dohody medzi Úniou a Marockým kráľovstvom o využívaní rybolovných zdrojov Západnej Sahary a že porušenie práva ľudu Západnej Sahary slobodne nakladať s takýmito prírodnými zdrojmi predstavuje porušenie jeho práva na sebaurčenie.

217 V druhom rade, pokiaľ ide o tvrdenie založené na čisto ekonomickej a nie právnej povahe účinkov spornej dohody na územie Západnej Sahary, stačí uviesť, že iba na základe toho, že sa uplatňujú na toto územie a jeho príslušné vody, majú dohoda o rybolove a vykonávací protokol, vykladané s prihliadnutím na výmenu listov, právne účinky voči ľudu tohto územia ako tretej strane dohody v zmysle relatívneho účinku zmlúv, a to z dôvodov uvedených v bodoch 201 až 216 vyššie. Navyše na jednej strane možno uviesť, že ustanovenia týchto nástrojov a ich príloh formulujú presné a bezpodmienečné pravidlá, ktoré upravujú vymedzenie rybolovnej oblasti a oblastí hospodárenia, ako aj povinnosti a obmedzenia, ktoré treba dodržať pri rybolovných činnostiach, a ktoré sa uplatňujú na príslušné vody uvedeného územia. To isté platí pre ustanovenia týchto nástrojov upravujúce sumu finančného protiplnenia, jeho štruktúru a spravodlivé geografické a sociálne rozdelenie sociálnoekonomických výhod vyplývajúcich zo spornej dohody, ktoré definujú právny rámec, v ktorom bude časť tohto finančného protiplnenia pridelená v prospech hospodárskych činností vykonávaných na dotknutom území. Tieto ustanovenia teda môžu mať právne účinky na subjekty, ktoré sú poberateľom finančných prostriedkov vyplývajúcich z tohto finančného protiplnenia, najmä odvetvovej podpory, vrátane subjektov vykonávajúcich činnosť na tomto území (pozri v tomto zmysle a analogicky uznesenie z 10. decembra 2019, Front Polisario/Rada, T-344/19, neuvěřený, EU:T:2019:862, body 24 až 35).

218 V treťom rade, pokiaľ ide o údajnú okolnosť, že sporná dohoda nepriznáva práva, ani neukladá povinnosti ľudu Západnej Sahary, v tomto štádiu stačí uviesť, že bez ohľadu na to, či strany tejto dohody mali úmysel priznať tomuto ľudu práva, uvedená dohoda vyjadruje vôľu jej strán, teda Únie a Marockého kráľovstva, prijať a uplatňovať právny režim využívania rybolovných zdrojov nachádzajúcich sa vo vodách príslušných k tomuto územiu a rozdeľovania finančného protiplnenia okrem iného v prospech činností na uvedenom území. Pravidlá zavedené týmto právnym režimom, najmä pravidlá upravujúce právomoc strán uvedenej dohody a ich verejných orgánov pri jej vykonávaní, teda zaväzujú túto tretiu stranu danej dohody v rozsahu, v akom sa uplatňujú na uvedené územie. Tieto pravidlá predovšetkým bránia tomu, aby tento ľud slobodne rozhodol o podmienkach tohto využívania a rozdelenia z neho vyplývajúcich výhod. Sporná dohoda má teda za následok vznik povinností tohto ľudu (pozri v tomto zmysle a analogicky rozsudok z dnešného dňa Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 322 a citovanú judikatúru).

- 219 V štvrtom rade, pokiaľ ide o tvrdenie, že na spornú dohodu sa v žiadnom prípade nemožno odvolávať voči ľudu Západnej Sahary, na jednej strane stačí uviesť, že prípustnosť žaloby o neplatnosť sa určuje iba na základe podmienok definovaných v článku 263 štvrtom odseku ZFEÚ tak, ako sú vykladané v judikatúre. Na druhej strane, pokiaľ ide o stanovisko profesora medzinárodného práva verejného, z ktorého vychádzajú CPPM, treba uviesť, že Všeobecný súd sa nemôže oprieť o také písomnosti, aby spochybnil výklad medzinárodného práva podaný Súdny dvorom (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 198 a 199 a citovanú judikatúru).
- 220 V piatom rade, dotknutosť ľudu Západnej Sahary ustanoveniami spornej dohody, ktoré sa uplatňujú na príslušné vody tohto nesamosprávneho územia, a nevyhnutnosť vyžadovať jeho súhlas, nespochybňujú úvodné úvahy Komisie v jej vyjadrení vedľajšieho účastníka konania, podľa ktorých „presný“ právny vzťah medzi nesamosprávnym územím a vodami nachádzajúcimi sa pri jeho pobreží „jasne“ nie je upravený medzinárodným právom, a predovšetkým dohovorom o morskom práve.
- 221 Najprv treba uviesť, že ako to správne zdôrazňuje žalobca, dohovor o morskom práve je výrazom súčasného stavu medzinárodného obyčajového morského práva, ako vyplýva predovšetkým z judikatúry MSD (pozri v tomto zmysle rozsudok MSD z 12. októbra 1984, Vymedzenie morskej hranice v oblasti Mainského zálivu, MSD, Zbierka 1984, s. 246, bod 94).
- 222 V tejto súvislosti z bodu 1 písm. a) rezolúcie III záverečného aktu tretej konferencie Organizácie spojených národov o morskom práve z 30. apríla 1982, citovanej Komisiou, výslovne vyplýva, že v prípade nesamosprávneho územia sa „ustanovenia Dohovoru upravujúce práva alebo záujmy uplatňujú v prospech ľudu tohto územia s cieľom podporiť jeho prosperitu a rozvoj“. Z toho teda treba vyvodiť, že vždy, keď ustanovenia dohovoru o morskom práve odkazujú na práva alebo záujmy štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, uplatňujú sa tieto ustanovenia analogicky na práva a záujmy ľudu nesamosprávnych území a musia byť uplatňované, ak už nie týmito ľuďmi, tak aspoň v jeho prospech. K bodu 1 písm. b) tejto rezolúcie, rovnako citovanému Komisiou, treba uviesť, že ako to žalobca zdôrazňuje vo svojich pripomienkach k vyjadreniu Komisie ako vedľajšieho účastníka konania, tento bod sa neuplatňuje na Západnú Saharu, pretože sa vzťahuje na „prípád“ „sporu medzi štátmi týkajúceho sa zvrchovanosti nad [nesamosprávnym] územím“. Nezhody týkajúce sa tohto územia medzi Marockým kráľovstvom a žalobcom však so zreteľom na postavenie žalobcu nemožno považovať za „spor medzi štátmi“.
- 223 Pokiaľ však ide o práva vzťahujúce sa na využívanie prírodných zdrojov nachádzajúcich sa v príslušných vodách týchto nesamosprávnych území, treba rezolúciu III záverečného aktu tretej konferencie Organizácie spojených národov o morskom práve vykladať s prihliadnutím na zásadu trvalej zvrchovanosti nad týmito zdrojmi a zásadu sebaurčenia, z ktorej táto zásada vychádza (pozri bod 216 vyššie) v tom zmysle, že tretí subjekt, napríklad spravujúca mocnosť, nemôže vykonávať tieto práva v prospech tohto ľudu bez toho, aby bolo tomuto ľudu umožnené vyjadriť svoju vôľu v tejto súvislosti.
- 224 Predovšetkým treba uviesť, že ako pripomína Súdny dvor v bodoch 6 až 9 rozsudku Western Sahara Campaign UK, dohovor o morskom práve definuje najmä práva pobrežného štátu nad pobrežným morom a vo výlučnej ekonomickej zóne. V tejto súvislosti na jednej strane článok 2 ods. 1 tohto dohovoru stanovuje, že zvrchovanosť pobrežného štátu sa rozširuje za jeho pevninské územie a vnútorné vody na príslušné morské pásmo nazývané „pobrežným morom“. Článok 2 ods. 3 tohto dohovoru stanovuje, že zvrchovanosť nad pobrežným morom je vykonávaná v súlade s týmto dohovorom a inými pravidlami medzinárodného práva. Na druhej strane

článok 55 toho istého dohovoru stanovuje, že „výlučná ekonomická zóna je oblasť, ktorá sa nachádza za pobrežným morom a k nemu prilieha a ktorá podlieha zvláštnemu právnemu režimu stanovenému v tejto časti, podľa ktorého sa práva a jurisdikcia pobrežného štátu, práva a sloboda iných štátov riadia podľa príslušných ustanovení tohto dohovoru“. Článok 56 bod 1 písm. a) tohto dohovoru okrem iného stanovuje, že „vo výlučnej ekonomickej zóne má pobrežný štát zvrchované práva s cieľom prieskumu a využívania, zachovávaní prírodných zdrojov živých aj neživých a hospodárenia s nimi, morského dna a jeho podložia a vôd ležiacich nad nimi [s cieľom prieskumu a využívania, zachovávaní živých aj neživých prírodných zdrojov nachádzajúcich sa vo vodách ležiacich nad morským dnom, na morskom dne a na jeho podloží a hospodárenia s nimi – *neoficiálny preklad*]“.

225 Z uvedeného teda vyplýva, že nesamosprávnym územiám možno priznať najmä práva na využívanie prírodných zdrojov v morskom pásme prilahlom k tomuto územiu, definovanom dohovorom o morskom práve ako pobrežné more, ako aj v morskom pásme za týmto pobrežným morom, v rozsahu práv priznaných týmto dohovorom pobrežným štátom vo výlučnej ekonomickej zóne a bez toho, aby bolo dotknuté vymedzenie morských oblastí tretích pobrežných štátov a ich práva.

226 V tomto prípade treba uviesť, že článok 1 písm. h) dohody o rybolove zahŕňa do rybolovnej oblasti „prilahlé vody Západnej Sahary“ bez spresnenia, či tento pojem zodpovedá iba definícii pobrežného mora v zmysle dohovoru o morskom práve, alebo sa vzťahuje aj na morské pásmo za pobrežným morom, v rozsahu práv priznaných týmto dohovorom pobrežným štátom vo výlučnej ekonomickej zóne. V každom prípade, keďže tento článok spresňuje, že vymedzenie rybolovnej oblasti neovplyvní prípadné rokovania týkajúce sa vymedzenia morských oblastí pobrežných štátov hraničiacich s rybolovnou oblasťou a vo všeobecnosti práva tretích krajín, treba sa domnievať, že ľudu Západnej Sahary možno priznať práva na využívanie prírodných zdrojov v prilahlých vodách tohto územia v zmysle dohody o rybolove.

227 Ako ďalej pripomína žalobca a ako vyplýva z judikatúry Medzinárodného súdneho dvora (MSD) a Stáleho rozhodcovského súdu (SRS), práva nad morom sa riadia zásadou medzinárodného obyčajového práva, podľa ktorej „pevnina vládne moru v dôsledku predĺženia pobrežia alebo pobrežného pásu“, teda presnejšie povedané, práva nad morom sa odvodzujú od zvrchovanosti pobrežného štátu nad pevninou, pričom morské územie tvorí neoddeliteľné príslušenstvo pevninského územia [pozri v tomto zmysle SRS, 23. októbra 1909, Grisbadarna (Nórsko, Švédsko), *Zbierka rozhodcovských rozsudkov*, zv. XI, s. 159, MSD, rozsudky z 8. októbra 2007, Územný a námorný spor medzi Nikaraguou a Hondurasom v Karibskom mori (Nikaragua v. Honduras), *Zbierka* 2007, s. 659, bod 126, a z 3. februára 2009, Vymedzenie námornej hranice v Čiernom mori (Rumunsko v. Ukrajina), *Zbierka* 2009, s. 61, bod 77].

228 Ako vyplýva z vysvetlení žalobcu, Valné zhromaždenie Organizácie spojených národov implicitne uplatňuje túto zásadu na nesamosprávne územia, keď najmä v rezolúcii 50/33 vyhlasuje, že „vykorisťovanie a plienenie morských zdrojov“ nesamosprávnych území „ohrozuje celistvosť a prosperitu týchto území“ a vyzýva „všetky vlády a všetky organizácie OSN, aby zabezpečili, aby bola plne rešpektovaná a chránená trvalá zvrchovanosť národov [týchto území] nad ich prírodnými zdrojmi“ (pozri bod 19 vyššie). Valné zhromaždenie OSN tak predpokladá, že prírodné zdroje morského územia tvoriaceho neoddeliteľné príslušenstvo pevninskej časti uvedených nesamosprávnych území patria do trvalej zvrchovanosti ľudu týchto území.

229 Navyše, ako zdôrazňuje žalobca, uplatňovanie tejto zásady na nesamosprávne územia vyplýva aj z medzinárodnej praxe Únie, ako to preukazuje Európsko-stredomorská dočasná dohoda o pridružení o obchode a spolupráci medzi Európskym spoločenstvom, na jednej strane, a Organizáciou pre oslobodenie Palestíny (OOP), v prospech palestínskych orgánov Západného brehu a Pásmo Gazy, na druhej strane, podpísaná v Bruseli 24. februára 1997 (Ú. v. ES L 187, 1997, s. 3; Mim. vyd. 11/026, s. 124). Článok 1 písm. m) protokolu č. 3 tejto dohody, ktorý sa týka vymedzenia pojmu „pôvodné výrobky“ a metód administratívnej spolupráce, totiž definuje „územia“ strán tak, že „zahŕňajú aj teritoriálne vody.“

230 Napokon treba uviesť, že Súdny dvor v rozsudku Western Sahara Campaign UK implicitne uplatnil tieto zásady na Západnú Saharu a na príľahlé vody.

231 Uviedol totiž na jednej strane, že vody, nad ktorými je pobrežný štát oprávnený vykonávať zvrchovanosť alebo jurisdikciu podľa dohovoru o morskom práve, predstavujú len vody príľahlé k jeho územi, ktoré patria do jeho pobrežného mora alebo do jeho výlučnej ekonomickej zóny a na druhej strane, že vzhľadom na to, že územie Západnej Sahary nie je súčasťou územia Marockého kráľovstva, vody príľahlé k územiu Západnej Sahary nepatria do marockej rybolovnej oblasti (rozsudok Western Sahara Campaign UK, body 68 a 69).

232 Z toho teda možno vyvodiť, že Súdny dvor usúdil, že práva nad vodami príľahlými k Západnej Sahare musia rešpektovať práva nad pevninskou časťou tohto nesamosprávneho územia a predovšetkým práva jeho ľudu.

233 Z uvedeného teda vyplýva, že na rozdiel od toho, čo navrhuje Komisia, práva pobrežného štátu zakotvené v dohovore o morskom práve a najmä práva súvisiace s využívaním prírodných zdrojov nachádzajúcich sa v oblastiach definovaných týmto dohovorom, vrátane rybolovných zdrojov, možno vykonávať v prospech ľudu nesamosprávnych území, ktoré majú morské pobrežie, rovnako ako Západná Sahara, bez toho, aby boli dotknuté práva pobrežných štátov.

234 V každom prípade, keďže sporná dohoda sa neuplatňuje iba na vody príľahlé k Západnej Sahare, ale aj na jej samotné územie, je jej ľud dotknutý územným uplatňovaním tejto dohody bez ohľadu na vzťah medzi týmto územím a uvedenými príľahlými vodami.

235 Zo všetkého, čo bolo uvedené vyplýva, že keďže územná pôsobnosť spornej dohody zahŕňa územie Západnej Sahary a príľahlé vody, môže sa táto dohoda dotýkať ľudu tohto územia a teda vyžadovať jeho súhlas.

– *O tretej časti argumentácie Rady založenej na tom, že nedošlo k zmene právneho postavenia žalobcu vzhľadom na jeho úlohu obmedzenú na účasť na procese sebaurčenia Západnej Sahary*

236 Podľa Rady, Španielskeho kráľovstva, Francúzskej republiky, Komisie a CPMM, úloha zverená žalobcovi v rámci procesu sebaurčenia Západnej Sahary nemá za následok, že napadnuté rozhodnutie a sporná dohoda majú priame účinky na jeho právneho postavenie. Jeho oprávnenie na zastupovanie je totiž obmedzené a nevýhradné a nie je ani hospodárskym subjektom. Navyše, napadnutým rozhodnutím a spornou dohodou nie je dotknutý výsledok tohto procesu. Účinky napadnutého rozhodnutia na žalobcu sú tak nanajvýš nepriame a politické.

237 Žalobca zase tvrdí, že iba na základe toho, že napadnuté rozhodnutie sa dotýka ľudu Západnej Sahary v zmysle bodu 106 rozsudku Rada/Front Polisario, má toto rozhodnutie priame právne účinky na jeho postavenie ako jediného zástupcu ľudu Západnej Sahary. Navyše tvrdí, že politický

proces sebaurčenia „zjavne“ zahŕňa ekonomické otázky súvisiace s využívaním prírodných zdrojov a že v každom prípade sporná dohoda nastoľuje „územnú“ otázku, takže spor v celom rozsahu patrí do rámca, v ktorom žalobca vykonáva svoje poslanie.

- 238 V tejto súvislosti treba najprv pripomenúť konkrétnu situáciu Západnej Sahary tak, ako vyplýva z vývoja medzinárodného kontextu pripomenutého v bodoch 2 až 20 vyššie. Hoci totiž proces sebaurčenia tohto nesamosprávneho územia stále prebieha, jeho spravujúca mocnosť v zmysle článku 73 Charty Organizácie spojených národov, teda Španielske kráľovstvo, sa od 26. februára 1976 vzdalo výkonu akejkolvek medzinárodnej zodpovednosti súvisiacej so správou tohto územia, čo orgány OSN vzali na vedomie (pozri bod 13 vyššie). V dôsledku toho sú účastníkmi na tomto procese, vedenom pod záštitou OSN, jednak Marocké kráľovstvo, ktoré požaduje výkon zvrchovaných práv nad týmto územím, a jednak žalobca ako zástupca ľudu tohto územia. Ako to v podstate uvádza Komisia vo svojom vyjadrení vedľajšieho účastníka konania, medzi Marockým kráľovstvom a žalobcom je „konflikt legitimacy“ týkajúci sa „schopnosti zastupovať“ toho územia a jeho obyvateľstvo (rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 203).
- 239 Pokiaľ ide ďalej o rozsah, v akom žalobca môže zastupovať ľud Západnej Sahary a jeho vplyv na jeho priamu dotknutosť rozhodnutím o uzavretí dohody medzi Úniou a Marockým kráľovstvom, ktorá sa výslovne uplatňuje na toto územie a priľahlé vody, treba uviesť, že ani v rozsudkoch Rada/Front Polisario a Western Sahara Campaign UK, ani v uzneseniach uvedených v bode 52 vyššie, sudy Únie nezaujali stanovisko k tejto otázke (pozri v tomto zmysle a analogicky rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 204).
- 240 Naproti tomu Rada odkazuje na body 183 až 194 návrhov, ktoré predniesol generálny advokát Wathelet vo veci Rada/Front Polisario (C-104/16 P, EU:C:2016:677), v ktorých generálny advokát uviedol, že podľa jeho názoru OSN uznala žalobcu len ako zástupcu ľudu Západnej Sahary v politickom procese, ktorý má vyriešiť otázku sebaurčenia ľudu tohto územia a že dotknutý spor nebol súčasťou tohto politického procesu (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 205).
- 241 Z bodu 7 rezolúcie 34/37 a z bodu 10 rezolúcie 35/19 (pozri bod 16 vyššie) však vyplýva, že uznanie schopnosti žalobcu zastupovať ľud Západnej Sahary orgánmi OSN logicky predchádza uznaniu jeho práva byť účastníkom na procese sebaurčenia tohto územia a že tieto orgány usúdili, že žalobca má toto právo práve kvôli tejto schopnosti zastupovať. V dôsledku toho, hoci je pravda, že tento proces sa nevzťahuje na otázku hospodárenia s rybolovnými zdrojmi územia a rozdelenia z neho vyplývajúcich výhod, účasť žalobcu na tomto procese neznamená, že by nemohol zastupovať uvedený ľud v kontexte dohody o rybolove medzi Úniou a Marockým kráľovstvom, pokiaľ sa táto dohoda uplatňuje na uvedené územie a na priľahlé vody a z tohto dôvodu sa dotýka tohto ľudu (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 206 a 207).
- 242 Navyše, ako vyplýva z rezolúcií Valného zhromaždenia OSN k tejto otázke a z návrhov, ktoré predniesol generálny advokát Wathelet vo veci Western Sahara Campaign UK (C-266/16, EU:C:2018:1) (pozri bod 216 vyššie), právo ľudu nesamosprávnych území, a konkrétne ľudu Západnej Sahary, slobodne nakladať so svojimi prírodnými zdrojmi je neoddeliteľnou súčasťou jeho práva na sebaurčenie.

- 243 Napokon, pokiaľ ide o to, či výhradne žalobca môže zastupovať ľud Západnej Sahary, v tomto štádiu stačí uviesť, že z dokumentov nachádzajúcich sa v spise nevyplýva, ako to v podstate uvádza žalobca, že by orgány OSN spochybnili stanovisko vyjadrené v rezolúciách 34/37 a 35/19 a uznali iné organizácie ako jeho, ktoré by boli oprávnené zastupovať uvedený ľud. Na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia a CPMM, skutočnosť, že v rámci monitorovania procesu sebaurčenia tieto orgány v súlade so svojim mandátom udržiavajú vzťahy a komunikujú s inými organizáciami ako je žalobca, najmä s organizáciami občianskej spoločnosti, ako aj s marockými orgánmi, nie je v tejto súvislosti rozhodujúca. Rovnako postavenie mocnosti, ktorá v zmysle článku 73 Charty Organizácie spojených národov spravuje Západnú Saharu, ktoré si prípadne zachováva Španielske kráľovstvo napriek svojmu vyhláseniu z 26. februára 1976, nemôže v žiadnom prípade brániť tomu, aby súhlas ľudu tohto územia prejavil žalobca (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 208 a 209).
- 244 V každom prípade treba zdôrazniť, že skutočnosť, že Únia uzavrela spornú dohodu s jedným z účastníkov na procese sebaurčenia na území Západnej Sahary, ktorý požaduje zvrchované práva nad týmto územím a jeho príslušnými vodami, a sám uzavrel uvedenú dohodu na tomto základe, ako to vyplýva z výmeny listov (pozri bod 70 vyššie), má nevyhnutne právne účinky na druhého účastníka na tomto procese vzhľadom na „konflikt legitimacy“ týkajúci sa tohto územia, ktorý medzi sebou majú (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 210).
- 245 Navyše v odôvodnení výmeny listov a v odôvodneniach napadnutého rozhodnutia sa uvádza, že samotné zmluvné strany, a predovšetkým Únia, si sú vedomé toho, že uzavretie tejto dohody súvisí s procesom sebaurčenia prebiehajúcim v Západnej Sahare.
- 246 Preukazuje to skutočnosť, že v bode 1 v druhom odseku výmeny listov strany „opätovne potvrdzujú svoju podporu procesu Organizácie Spojených národov“ a v bode 2 spresňujú, že uzavretím dohody o rybolove nie sú dotknuté ich vlastné pozície k štatútu Západnej Sahary a jej príslušných vôd a to na jednej strane v prípade Únie stanovisko, že ide o nesamosprávne územie s právom na sebaurčenie, a na druhej strane v prípade Marockého kráľovstva stanovisko, že ide o „neoddeliteľnú súčasť“ jeho vnútroštátneho územia. Únia navyše spresňuje, že hoci príslušné vody tohto územia patria do rybolovnej oblasti definovanej v článku 1 písm. h) dohody o rybolove, „odkaz na marocké zákony a iné právne predpisy v dohode o rybolove [nemá] vplyv na jej pozíciu“. Rovnako Marocké kráľovstvo spresňuje, že sa domnieva, že „akékoľvek riešenie tohto regionálneho sporu by malo zohľadňovať jeho iniciatívu za nezávislosť“.
- 247 Z toho teda treba vyvodiť, že zmluvné strany sa domnievali, že hrozilo, že uzavretie spornej dohody bude vykladané tak, že vyjadruje ich spoločnú pozíciu k štatútu Západnej Sahary a zasahuje do daného procesu sebaurčenia a že bolo nevyhnutné uviesť tieto spresnenia, aby sa takéto riziko vylúčilo (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 212).
- 248 Tieto obavy sa odrážajú aj v odôvodneniach 4 a 12 napadnutého rozhodnutia (pozri bod 60 vyššie). Predovšetkým v odôvodnení 12 Rada reaguje na žalobcu a „ďalšie strany“, ktoré „neakceptovali možnosť zúčastniť sa na konzultačnom procese“ a ktoré namietali proti „uplatňovaniu dohody o rybolove a vykonávacieho protokolu k nej na pobrežné vody susediace so Západnou Saharou“, pretože sa „v zásade domnieva[li], že uvedené akty by potvrdili pozíciu Marockého kráľovstva na území Západnej Sahary“. V tejto súvislosti Rada uvádza, že „v dohode o rybolove alebo vo vykonávacom protokole k nej [sa] neuvádza nič, z čoho by sa dalo usudzovať, že by sa ňou uznávala zvrchovanosť alebo zvrchované práva Marockého kráľovstva nad Západnou Saharou

a susediacimi vodami“ a že „Únia bude i naďalej vynakladať zvýšené úsilie na podporu procesu mierového riešenia sporu, ktorý sa začal a pokračuje pod záštitou Organizácie Spojených národov“.

- 249 Okrem toho, hoci žalobca neprijal možnosť zúčastniť sa na konzultačnom procese uvedenom v bode 248 vyššie, ako to uvádza Rada v odôvodnení 11 napadnutého rozhodnutia, zo správy z 8. októbra 2018 vyplýva, že „pozvanie na stretnutie [mu] bolo zaslané s cieľom zistiť jeho stanovisko k rozšíreniu [spornej dohody] na vody priľahlé k Západnej Sahare“. Aj keď teda žalobca nie je zmluvnou stranou tejto dohody a aj keď sa nezúčastnil sa na rokovaníach s cieľom jej uzavretia, na ktorých sa zúčastnili iba orgány Únie a marocké orgány, inštitúcie ho považovali za legitímneho partnera na vyjadrenie jeho stanoviska k uvedenej dohode (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 214).
- 250 V dôsledku toho, keďže uzavretie spornej dohody sa dotýka ľudu Západnej Sahary a vyžaduje si jeho súhlas, má napadnuté rozhodnutie priame účinky na právne postavenie žalobcu ako zástupcu tohto ľudu. Navyše, keďže táto dohoda bola uzavretá s Marockým kráľovstvom, dotýka sa žalobcu priamo ako účastníka na procese sebaurčenia, ktorý prebieha na tomto území. Na jednej strane totiž nie je sporné, že žalobca nedal súhlas s uzavretím spornej dohody a na druhej strane žalobca v prejednávanej žalobe tvrdí, že súhlas ľudu Západnej Sahary nebol získaný platne, najmä z dôvodu, že ho nedal on sám (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 215).
- 251 Skutočnosť, že žalobca nie je hospodárskym subjektom je irelevantná, keďže sa nedomáha tohto postavenia a nemá v úmysle vyvodzovať svoju priamu dotknutosť z toho, že sa na neho uplatňujú pravidlá formulované v spornej dohode, ale zo samotnej územnej pôsobnosti tejto dohody. Konkrétnejšie, pokiaľ ide o porovnanie prejednávanej veci s vecou, v ktorej bol vyhlásený rozsudok z 20. septembra 2019, Venezuela/Rada (T-65/18, EU:T:2019:649), na ktorý sa odvolávajú Rada a Komisia na podporu svojej argumentácie, okrem toho, že Súdny dvor rozsudkom z 22. júna 2021, Venezuela/Rada (Dotknutosť tretieho štátu) (C-872/19 P, EU:C:2021:507), zrušil rozsudok Všeobecného súdu uvádzaný Radou, treba uviesť, že spor, o ktorý išlo v tejto veci, medzi týmto tretím štátom a Radou sa týkal jednostranných aktov, ktoré sa uplatňovali iba na územie Únie a že súhlas tretej osoby s týmito aktmi sa nevyžadoval. Toto porovnanie preto v každom prípade nie je relevantné (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 217).
- 252 Okrem toho skutočnosť uvádzaná Radou, že spornou dohodou a napadnutým rozhodnutím nie je dotknutý výsledok procesu sebaurčenia neznamena, že tieto akty nemôžu meniť právne postavenie žalobcu ako zástupcu tretej strany tejto dohody a ako účastníka na tomto procese (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 218).
- 253 Zo všetkého, čo bolo uvedené, vyplýva, že tri časti argumentácie Rady, Španielskeho kráľovstva, Francúzskej republiky, Komisie a CPMM, týkajúce sa prvého kritéria priamej dotknutosti treba odmietnuť a že žalobca spĺňa toto kritérium.

ii) O druhom kritériu priamej dotknutosti týkajúcom sa toho, že vykonávanie napadnutého opatrenia má úplne automatický charakter a vyplýva zo samotnej právnej úpravy Únie

254 Ako bolo pripomenuté v bode 176 vyššie, Rada tvrdí, že sporná dohoda si vyžaduje vykonávacie opatrenia, aby mala právne účinky voči tretím osobám, zatiaľ čo žalobca tvrdí, že iba na základe toho, že napadnutým rozhodnutím sa uzatvára dohoda, ktorá sa uplatňuje na územie Západnej Sahary a na príslušné vody, sa ho toto rozhodnutie priamo dotýka, pričom nie sú potrebné žiadne vykonávacie opatrenia.

255 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa judikatúry pripomenutej v bode 179 vyššie, si druhé kritérium priamej dotknutosti vyžaduje, aby napadnuté opatrenie neponechávalo žiadnu voľnú úvahu jeho adresátom, keďže jeho vykonávanie má automatický charakter a vyplýva zo samotnej právnej úpravy Únie bez uplatnenia iných vykonávacích ustanovení.

256 V tomto prípade bolo v rámci preskúmania prvého kritéria priamej dotknutosti v bodoch 204 až 216 vyššie uvedené, že dotknutosť ľudu Západnej Sahary a povinnosť získať jeho súhlas vyplývajú zo samotných ustanovení dohody o rybolove a vykonávacieho protokolu, vykladaných s prihliadnutím na výmenu listov, ktoré všetky tri boli schválené napadnutým rozhodnutím bez ohľadu na ďalšie vykonávacie opatrenia. Predovšetkým, ako tvrdí žalobca, nariadenie napadnuté vo veci T-356/19 nemôže brániť tomu, aby bol priamo dotknutý napadnutým rozhodnutím, keďže toto nariadenie je technickým opatrením týkajúcim sa čiastkového aspektu vykonávacieho protokolu, konkrétne prerozdelenia rybolovných možností poskytnutých podľa uvedeného protokolu medzi členské štáty.

257 Navyše podľa ustálenej judikatúry je druhé kritérium priamej dotknutosti splnené vtedy, keď možnosť adresátov nevyhovieť aktu Únie je čisto teoretická, pričom o ich vôli vyvodiť následky v súlade s týmto aktom nie je žiadna pochybnosť (pozri rozsudok zo 4. decembra 2019, PGNiG Supply & Trading/Komisia, C-117/18 P, neuvverejnený, EU:C:2019:1042, bod 30 a citovanú judikatúru).

258 Keďže však v tomto prípade bola sporná dohoda uzavretá práve s cieľom umožniť plavidlám Únie, aby pokračovali vo svojich rybolovných činnostiach vo vodách príslušných k Západnej Sahare a obyvateľstvu tohto územia, aby využívalo zodpovedajúce finančné protiplnenie, treba uviesť, že vôľa orgánov Únie a orgánov Marockého kráľovstva nevyhovieť záväzkom vyplývajúcim z tejto dohody je čisto teoretická.

259 Treba preto dospieť k záveru, že žalobca je priamo dotknutý napadnutým rozhodnutím.

2) O osobnej dotknutosti žalobcu

260 Rada tvrdí, že účasť žalobcu na rokovaní o štatúte Západnej Sahary ho nemôže individualizovať vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu a že sporná dohoda sa nedotýka jeho pozície v týchto rokovaníach. V duplike Rada dodáva, že aj keby mal žalobca právomoc v hospodárskych otázkach Západnej Sahary, predovšetkým z bodu 69 rozsudku z 10. apríla 2003, Komisia/Holandské Antily (C-142/00 P, EU:C:2003:217), vyplýva, že táto právomoc nestačí na preukázanie, že je osobne dotknutý spornou dohodou.

261 Komisia, Francúzska republika, Španielske kráľovstvo a CPMM vysvetľujú v podstate rovnakú argumentáciu.

- 262 Žalobca tvrdí, že je osobne dotknutý z dôvodu, že z bodov 100 až 106 rozsudku Rada/Front Polisario vyplýva, že ľud Západnej Sahary, ktorého je zástupcom, má súhlasiť s každou medzinárodnou dohodou, ktorá sa uplatňuje na územie Sahary. Vzhľadom na úlohu, ktorú žalobca zohráva vo vzťahu k tomuto ľudu, najmä pri prejavovaní jeho súhlasu byť viazaný zmluvou, tak žalobca má osobitné vlastnosti, ktoré ho môžu charakterizovať vo vzťahu ku každej inej osobe a je preto osobne dotknutý napadnutým rozhodnutím. V replike žalobca dodáva, že uskutočnením konzultácií uvedených v odôvodnení 11 napadnutého rozhodnutia mu Rada zabránila, aby vykonal svoju právomoc vyjadriť súhlas ľudu Sahrawi a v podstate opakuje argumentáciu vysvetlenú pri preukazovaní svojej priamej dotknutosti týmto rozhodnutím.
- 263 Podľa ustálenej judikatúry iné subjekty ako osoby, ktorým je rozhodnutie určené, môžu tvrdiť, že sa ich rozhodnutie osobne týka iba vtedy, keď sa ich toto rozhodnutie dotýka na základe ich určitých osobitných vlastností alebo na základe okolnosti, ktorá ich charakterizuje vo vzťahu k akejkoľvek inej osobe, a tým ich individualizuje obdobným spôsobom ako osobu, ktorej je rozhodnutie určené (pozri rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 228 a citovanú judikatúru).
- 264 V tomto prípade má žalobca ako zástupca ľudu nesamosprávneho územia s právom na sebaurčenie podľa medzinárodného práva vlastné právomoci, ktoré sú odlišné od právomocí zmluvných strán spornej dohody. Na účely preukázania, že je osobne dotknutý napadnutým rozhodnutím, tak môže tvrdiť, že mu toto rozhodnutie bráni, aby vykonal uvedené právomoci tak, ako to má v úmysle (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 229).
- 265 Pri preskúmaní priamej dotknutosti žalobcu však súd dospel k záveru, že keďže uzavretie spornej dohody sa dotýkalo ľudu Západnej Sahary a vyžadovalo si jeho súhlas, vyvolalo napadnuté rozhodnutie priame účinky na právne postavenie žalobcu ako zástupcu tohto ľudu a ako účastníka na procese sebaurčenia, ktorý prebieha na tomto území (pozri body 241 až 250 vyššie). V dôsledku toho treba žalobcu považovať za dotknutého napadnutým rozhodnutím na základe jeho osobitných vlastností, ktoré ho individualizujú obdobným spôsobom ako osobu, ktorej je toto rozhodnutie určené (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 230 a 231).
- 266 Okolnosti sporu, v ktorom bol vyhlásený rozsudok z 10. apríla 2003, Komisia/Holandské Antily (C-142/00 P, EU:C:2003:217), na ktorý sa odvolávajú Rada, Komisia a CPMM, nemožno porovnávať s okolnosťami prejednávanej veci. Na jednej strane sa totiž opatrenia napadnuté v tomto spore netýkali konkrétne územia žalobcu. Na druhej strane a v každom prípade, na prijatie týchto opatrení sa nevyžadoval súhlas ľudu tohto územia (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 233 až 235).
- 267 Judikatúra týkajúca sa osobnej dotknutosti združení (pozri rozsudok z 18. januára 2007, PKK a KNK/Rada, C-229/05 P, EU:C:2007:32, bod 70 a citovanú judikatúru, a uznesenie z 3. apríla 2014, ADEAS/Komisia, T-7/13, neuvverejnené, EU:T:2014:221, bod 32 a citovanú judikatúru), uvádzaná Komisiou a Francúzskou republikou, už nie je relevantná, keďže osobnú dotknutosť združenia, ktoré bráni súkromné záujmy svojich členov, nemožno porovnávať s osobnou dotknutosťou osoby zastupujúcej ľud nesamosprávneho územia. Navyše, vzhľadom na úlohu žalobcu a na okolnosti uvedené v bodoch 241 až 250 vyššie, ktoré postačujú na to, aby ho individualizovali vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu, nemožno voči nemu namietat skutočnosť, že sa nezúčastnil na rokovaniach s cieľom uzavretia spornej dohody (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 236 a 237).

268 Z toho vyplýva, že žalobca je nielen priamo, ale aj osobne dotknutý napadnutým rozhodnutím. Treba preto zamietnuť námietku neprípustnosti uplatnenú Radou, ktorá sa zakladá na nedostatku jeho aktívnej legitímácie a meritórne preskúmať žalobu.

3. O dôvodnosti žaloby

269 Na podporu svojej žaloby žalobca uvádza jedenásť žalobných dôvodov. Prvý žalobný dôvod sa zakladá na nedostatku právomoci Rady na prijatie napadnutého rozhodnutia, druhý na porušení jej povinnosti overiť dodržanie základných práv a medzinárodného humanitárneho práva, tretí na porušení povinnosti vykonať rozsudky Súdneho dvora, štvrtý na porušení základných práv, ako aj zásad a hodnôt, ktorými sa má riadiť vonkajšia činnosť Únie, piaty na porušení zásady ochrany legitímnej dôvery, šiesty na nesprávnom uplatnení zásady proporcionality, siedmy na nerešpektovaní rybolovnej politiky, ôsmy na porušení práva na sebaurčenie, deviaty na porušení zásady relatívneho účinku zmlúv, desiaty na porušení medzinárodného humanitárneho práva a jedenásty na porušení povinností Únie podľa práva upravujúceho medzinárodnú zodpovednosť.

a) O prvom žalobnom dôvode založenom na nedostatku právomoci Rady na prijatie napadnutého rozhodnutia

270 Žalobca tvrdí, že Rada ako orgán Únie nemala právomoc na prijatie napadnutého rozhodnutia, pretože týmto rozhodnutím bola uzavretá medzinárodná dohoda, ktorá sa uplatňuje na územie podliehajúce zvrchovanosti tretieho ľudu, nad ktorým nemala ani Únia, ani jej zmluvný partner právomoc.

271 Rada tvrdí, že prejednáványm žalobným dôvodom žalobca v skutočnosti spochybňuje právomoc Únie z dôvodu porušenia práva na sebaurčenie a zásady relatívneho účinku zmlúv a odkazuje na svoje vyjadrenie k ôsmemu a deviatemu žalobnému dôvodu. Okrem toho zdôrazňuje, že právomoc na uzatváranie medzinárodných dohôd jej zveruje článok 218 ods. 6 ZFEÚ.

272 Komisia zase tvrdí, že medzinárodné právo nebráni tomu, aby spravujúca mocnosť nesamosprávneho územia uzavrela medzinárodnú dohodu, ktorá sa uplatňuje na toto územie. V tomto prípade treba Marocké kráľovstvo považovať za *de facto* spravujúcu mocnosť Západnej Sahary. Francúzska republika v podstate obhajuje rovnaké stanovisko. CPMM v zásade súhlasia s vyjadrením Rady k prejednávánemu žalobnému dôvodu.

273 V tejto súvislosti stačí uviesť, že v tomto prípade z informácií uvádzaných žalobcom ani z dokumentov nachádzajúcich sa v spise nevyplýva, že by uzavretie spornej dohody malo byť vylúčené kvôli postaveniu Únie ako medzinárodnej organizácie alebo kvôli pravidlu medzinárodného práva výslovne zakazujúcemu takéto uzavretie, vyplývajúcemu najmä z rezolúcie Bezpečnostnej rady alebo z rozsudku MSD. Navyše treba pripomenúť, že ako vyplýva z bodu 98 rozsudku Rada/Front Polisario a z bodov 70 až 72 rozsudku Western Sahara Campaign UK, Súdny dvor v zásade nevylúčil, že Únia a Marocké kráľovstvo môžu uzavrieť medzinárodnú dohodu, ktorá sa uplatňuje na územie Západnej Sahary alebo na jeho príľahlé vody (pozri v tomto zmysle a analogicky rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 247 a 248 a citované judikatúry).

274 Z týchto dôvodov treba prvý žalobný dôvod zamietnuť.

275 V preskúmaní dôvodnosti žaloby treba pokračovať analýzou tretieho žalobného dôvodu.

b) O treťom žalobnom dôvode založenom v podstate na tom, že Rada porušila svoju povinnosť rešpektovať požiadavky vyvedené judikatúrou zo zásady sebaurčenia a zásady relatívneho účinku zmlúv

- 276 Žalobca tvrdí, že Rada tým, že s Marockým kráľovstvom uzavrela bez jeho súhlasu dohodu, ktorá sa výslovne uplatňuje na územie Západnej Sahary a na príslušné vody, nerešpektovala povinnosť vykonať rozsudky Súdneho dvora, ktorá vyplýva z článku 266 ZFEÚ. Súdny dvor sa totiž domnieval, že implicitné zahrnutie tohto územia do pôsobnosti dohôd uzavretých medzi Úniou a Marockým kráľovstvom je právne nemožné na základe zásady sebaurčenia a zásady relatívneho účinku zmlúv. Žalobca z toho vyvodzuje, že tým skôr je z rovnakých dôvodov vylúčené výslovne uplatňovanie takýchto dohôd na uvedené územie a na príslušné vody. Okrem toho žalobca v prvej časti žaloby, ako aj v úvodných úvahách repliky a v pripomienkach k vyjadreniam vedľajších účastníkov konania predovšetkým tvrdí, že uzavretie spornej dohody je v rozpore s judikatúrou, pretože nerešpektuje oddelený a odlišný štatút Západnej Sahary a pretože bolo schválené bez súhlasu ľudu tohto územia s uvedenou dohodou.
- 277 Rada tvrdí, že uzavretím dohody, ktorá do svojej pôsobnosti výslovne zahŕňa vody príslušné k Západnej Sahare, po tom, čo získala súhlas obyvateľstva tohto územia, rešpektovala rozsudky Rada/Front Polisario a Western Sahara Campaign UK.
- 278 Rada konkrétnejšie v úvodných úvahách svojho vyjadrenia k žalobe, nazvaných „Horizontálne otázky“, v prvom rade tvrdí, že konzultácie uskutočnené Komisiou a ESVČ, ktoré mali zabezpečiť čo najširšiu účasť orgánov a organizácií zastupujúcich dotknuté obyvateľstvo bez toho, aby bol dotknutý výsledok procesu sebaurčenia, umožnili získať súhlas tohto obyvateľstva v súlade s rozsudkom Rada/Front Polisario a relevantnými zásadami medzinárodného práva. V druhom rade Rada tvrdí, že súčasná situácia Západnej Sahary neumožňuje konzultovať s dotknutým ľudom priamo alebo prostredníctvom inštitucionalizovaného zástupcu ľudu tohto územia. V treťom rade, inštitúcie mohli využiť svoju voľnú úvahu a uskutočniť konzultácie na základe objektívneho kritéria založeného na výhodách pre obyvateľstvo tohto územia a v tejto súvislosti rešpektovali príslušné zásady medzinárodného práva. V štvrtom rade Rada v duplike tvrdí, že iba Marocké kráľovstvo, ktoré je „*de facto*“ spravujúcou mocnosťou na území Západnej Sahary, má právnu spôsobilosť a administratívne a colné prostriedky na uzavretie dohody o rybolove s Úniou. V piatom rade žalobca podľa Rady nespĺňa podmienky formulované judikatúrou na to, aby sa mohol odvolávať na pravidlá medzinárodného práva.
- 279 Komisia vysvetľuje v podstate rovnakú analýzu ako Rada, pokiaľ ide o proces, ktorý viedol k uzavretiu spornej dohody, možnosť odvolávať sa na zásady medzinárodného práva, ako aj súdne preskúmanie rozhodnutí o uzavretí týchto dohôd. V rámci ôsmeho a deviateho žalobného dôvodu spochybňuje tiež možnosť odvolávať sa konkrétne na zásadu sebaurčenia a zásadu relatívneho účinku zmlúv. V bode 1.2 svojich úvodných úvah dodáva, že sporná dohoda je v súlade so zásadami medzinárodného práva verejného zakotvenými v článku 73 Charty Organizácie spojených národov a v rezolúcii III záverečného aktu tretej konferencie Organizácie spojených národov o morskom práve. Tvrdí hlavne, že tieto ustanovenia nebránia tomu, aby so zdrojmi nachádzajúcimi sa vo vodách príslušných k Západnej Sahare hospodárilo Marocké kráľovstvo a Únia v rámci medzinárodnej dohody, pokiaľ toto hospodárenie zohľadňuje záujmy obyvateľstva tohto územia a že názory žalobcu by vytvorili právne vákuum v správe týchto vôd. Navyše dohovor o morskom práve nepoužíva pojem „súhlas“. Komisia napokon tvrdí, že žalobca sa mýli v tom, aké dôsledky treba vyvodiť z rozsudkov Rada/Front Polisario a Western Sahara

Campaign UK, ktoré obsahovali iba výklad dohôd uplatniteľných na územie Marockého kráľovstva a vody spadajúce pod jeho zvrchovanosť alebo jurisdikciu s prihliadnutím na relevantné zásady medzinárodného práva, ale netýkali sa ich platnosti.

- 280 Španielske kráľovstvo a Francúzska republika v podstate vysvetľujú podobnú argumentáciu ako Rada a Komisia, pokiaľ ide o uplatnenie zásad medzinárodného práva, súdne preskúmanie napadnutého rozhodnutia a platnosť konzultácií, ktoré uskutočnili Komisia a ESVČ.
- 281 CPMM sa čiastočne pripájajú k analýze Rady týkajúcej sa konzultačného procesu predchádzajúceho uzavretiu spornej dohody. Navyše tvrdia, že miestni volení predstavitelia, ktorí sa zúčastnili na týchto konzultáciách, sú oprávnenými zástupcami obyvateľstva Západnej Sahary s demokratickou legitimitou. Okrem toho, pokiaľ ide konkrétne o tretí žalobný dôvod, tvrdia najmä to, že článok 266 ZFEÚ sa v tomto prípade neuplatňuje. Napokon v rámci deviateho žalobného dôvodu tvrdia, že zásada relatívneho účinku zmlúv sa nepoužije a že v každom prípade spornú dohodu nemožno uplatňovať voči žalobcovi.
- 282 Na úvod treba uviesť, že časť argumentácie Rady, Francúzskej republiky, Komisie a CPMM nastoľuje v konečnom dôsledku otázku, či prejednávany žalobný dôvod nie je neúčinný. Pred prípadným rozhodnutím o dôvodnosti uvedeného žalobného dôvodu treba preto preskúmať túto otázku.

1) O tvrdeniach Rady, Francúzskej republiky, Komisie a CPMM týkajúcich sa neúčinnosti tretieho žalobného dôvodu

- 283 Tvrdenia Rady a vedľajších účastníkov konania spochybňujú právne základy prejednaného žalobného dôvodu v troch ohľadoch. Po prvé, článok 266 ZFEÚ sa podľa nich neuplatňuje. Po druhé, na rozsudky uvádzané žalobcom sa nemožno odvolávať na účely napadnutia platnosti dohôd medzi Úniou a Marockým kráľovstvom. Po tretie, žalobca sa nemôže odvolávať na zásady medzinárodného obyčajového práva, ktorých porušenie tvrdí v tomto prípade.
- 284 V prvom rade, pokiaľ ide o uplatniteľnosť článku 266 ZFEÚ, treba uviesť, že Všeobecný súd v rozsudku z dnešného dňa, Front Polisario/Rada (T-279/19), konštatoval, že vo svojom treťom žalobnom dôvode, ktorý sa opiera o tie isté právne základy ako prejednávany žalobný dôvod, žalobca nemohol z článku 266 ZFEÚ vyvodiť povinnosť inštitúcií vykonať rozsudky Rada/Front Polisario a Western Sahara Campaign UK alebo uznesenia Všeobecného súdu uvedené v bode 52 vyššie, najmä z dôvodu, že v žiadnom z týchto rozhodnutí súdov Únie nedošlo k zrušeniu aktu Únie alebo určení neplatnosti takeého aktu. Všeobecný súd z toho vyvodil, že v rozsahu, v akom sa tento žalobný dôvod zakladal na ustanoveniach tohto článku, bol neúčinný (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 262 až 265 a citovanú judikatúru).
- 285 V rozsahu, v akom sa argumentácia vysvetlená na podporu tohto žalobného dôvodu zakladala na výhrade založenej v podstate na tom, že inštitúcie porušili svoju povinnosť rešpektovať judikatúru Súdneho dvora týkajúcu sa pravidiel medzinárodného práva uplatniteľných na dohodu, o ktorú išlo v tejto veci, však Všeobecný súd konštatoval, že žalobca bol oprávnený odvolávať na toto porušenie, keďže súd Únie má v konaní o žalobe o neplatnosť právomoc preskúmať súlad napadnutého aktu s judikatúrou Súdneho dvora a keďže rozhodnutie, ktoré bolo napadnuté v danej veci, bolo prijaté práve s cieľom vyvodiť dôsledky z tejto judikatúry a konkrétnejšie z rozsudku Rada/Front Polisario. Všeobecný súd na základe toho usúdil, že napriek nesprávnemu

odkazu na článok 266 ZFEÚ nebol tretí žalobný dôvod v rozsahu, v akom sa v podstate zakladal na vyššie uvedenej výhrade, neúčinný (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 267 až 272).

286 Keďže v rámci prejednávaneho žalobného dôvodu žalobca odkazuje na výkon tých istých rozhodnutí súdov Únie ako vo veci, v ktorej bol vyhlásený rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada (T-279/19), treba prejednávany žalobný dôvod v rozsahu, v akom sa zakladá na článku 266 ZFEÚ, zamietnuť z rovnakých dôvodov ako sú uvedené v bode 284 vyššie.

287 Naproti tomu treba uviesť, že ako vyplýva z bodu 276 vyššie, žalobca sa v rámci prejednávaneho žalobného dôvodu v podstate odvoláva na to, že inštitúcie porušili svoju povinnosť rešpektovať judikatúru Súdneho dvora týkajúcu sa výkladu dohôd medzi Úniou a Marockým kráľovstvom podľa uplatniteľných pravidiel medzinárodného práva formulovaných v rozsudkoch Rada/Front Polisario a Western Sahara Campaign UK. Navyše, ako vyplýva z odôvodnení 3 a 5 napadnutého rozhodnutia (pozri bod 116 vyššie), sporná dohoda bola inštitúciami vyrokovaná a uzavretá s cieľom vyvodiť dôsledky z druhého z týchto rozsudkov, v ktorom bolo vylúčené uplatňovanie dohody o rybolove z roku 2006 a protokolu z roku 2013 na územie Západnej Sahary a na príslušné vody z dôvodu, že by to odporovalo zásade sebaurčenia a zásade relatívneho účinku zmlúv tak, ako boli vyložené v prvom z týchto rozsudkov. Z toho vyplýva, že z dôvodov podobných dôvodom uvedeným v bodoch 267 až 272 rozsudku z dnešného dňa, Front Polisario/Rada (T-279/19), nie je prejednávany žalobný dôvod v rozsahu, v akom sa zakladá na uvedenom porušení, neúčinný.

288 V druhom rade tvrdenia Komisie a CPMM založené na tom, že Súdny dvor v rozsudkoch Rada/Front Polisario a Western Sahara Campaign UK vyložil zásadu sebaurčenia a zásadu relatívneho účinku zmlúv pri výklade dohôd, o ktoré išlo v týchto veciach, a nie pri preskúmaní ich platnosti, treba zamietnuť. Na jednej strane sú totiž inštitúcie povinné rešpektovať nielen výklad pravidiel práva Únie podaný Súdny dvorom, ale aj výklad pravidiel medzinárodného práva, ktorými je Únia viazaná, a súd Únie má právomoc posúdiť zlučiteľnosť dohody uzavretej v mene Únie s týmto výkladom. Na druhej strane, pravidlá medzinárodného práva vyložené v tomto prípade Súdny dvorom, ktoré boli relevantné pre rozhodovanie o implicitnom uplatňovaní takejto dohody uzavretej s Marockým kráľovstvom na územie Západnej Sahary, sú tým skôr relevantné pri preskúmaní zákonnosti ustanovenia dohody medzi tými istými zmluvnými stranami, ktoré výslovne upravuje takúto územnú pôsobnosť (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 273 až 275).

289 V treťom rade, pokiaľ ide o možnosť odvolávať sa na zásadu sebaurčenia a zásadu relatívneho účinku zmlúv, možno pripomenúť, že Všeobecný súd v kontexte dohody v oblasti obchodnej politiky uzavretej v mene Únie s cieľom rešpektovať výklad týchto zásad podaný Súdny dvorom v rozsudku Rada/Front Polisario, konštatoval, že v tomto rozsudku Súdny dvor vyvodil z výkladu dohody o pridružení s prihliadnutím na uvedené zásady jasné, presné a bezpodmienečné povinnosti uložené vo vzťahoch Únie s Marockým kráľovstvom, a to na jednej strane povinnosť rešpektovať oddelený a odlišný štatút Západnej Sahary a na druhej strane povinnosť zabezpečiť sa o súhlase jej ľudu v prípade vykonávania dohody o pridružení na tomto území (pozri rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 281 a citovanú judikatúru).

290 Všeobecný súd z tohto konštatovania vyvodil, že žalobca musí mať na ochranu práv, ktoré ľud Západnej Sahary vyvodzuje zo zásady sebaurčenia a zásady relatívneho účinku zmlúv, možnosť odvolávať sa na porušenie týchto jasných, presných a bezpodmienečných povinností proti rozhodnutiu, ktoré bolo napadnuté vo veci, v ktorej bol vyhlásený rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada (T-279/19), keďže také tvrdené porušenie sa môže dotýkať tohto ľudu ako tretej

strany dohody uzavretej medzi Úniou a Marockým kráľovstvom. Všeobecný súd sa navyše domnieval, že judikatúra týkajúca sa možnosti odvolávať sa na zásady medzinárodného obyčajového práva, ktorá je formulovaná v bodoch 107 až 109 rozsudku z 21. decembra 2011, *Air Transport Association of America a i.* (C-366/10, EU:C:2011:864), nebráni tomuto záveru. Uviedol totiž, že úvahy nachádzajúce sa v týchto bodoch sa zakladali na posúdení konkrétnych okolností vecí týkajúcich sa povahy uplatňovaných zásad medzinárodného práva a napadnutého aktu, ako aj právneho postavenia žalobcov vo veci samej, ktoré neboli porovnateľné s tými vo veci T-279/19 (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa *Front Polisario/Rada*, T-279/19, body 282 až 291 a citovanú judikatúru).

291 Všeobecný súd sa tiež domnieval, že záver formulovaný v bode 290 vyššie nespochybňujú tvrdenia Komisie a konfederácie Comader týkajúce sa možnosti konkrétne sa odvolávať jednak na zásadu sebaurčenia a jednak na zásadu relatívneho účinku zmlúv. V prvom rade totiž, pokiaľ ide o zásadu sebaurčenia, Všeobecný súd usúdil, že v každom prípade skutočnosť, že právo zakotvené touto zásadou je kolektívnym právom a skutočnosť, že na základe tohto práva sa začína proces, ktorého výsledok nie je určený, sú v tomto prípade irelevantné, keďže práve tretia strana, ktorú zastupuje žalobca, je nositeľom tohto práva a má ho naozaj bez ohľadu na výsledok prebiehajúceho procesu. V druhom rade, pokiaľ ide o zásadu relatívneho účinku zmlúv, Všeobecný súd sa v podstate domnieval, že skutočnosť, že sa v medzinárodnom poriadku prípadne nemožno odvolávať na dohodu o colných zvýhodneniach voči ľudu Západnej Sahary nemôže brániť žalobcovi, aby sa odvolával na túto zásadu na súde Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa *Front Polisario/Rada*, T-279/19, body 293 až 296 a citovanú judikatúru).

292 Úvahy pripomenuté v bodoch 289 až 291 vyššie platia aj pre možnosť odvolávať sa na zásadu sebaurčenia a zásadu relatívneho účinku zmlúv proti napadnutému rozhodnutiu, a to vzhľadom na to, že uvedené zásady sa uplatňujú v rámci dohody o rybolove uzavretej medzi Úniou a Marockým kráľovstvom, ako to konštatoval Súdny dvor v bodoch 63 až 72 rozsudku *Western Sahara Campaign UK*.

293 V každom prípade žalobca v rámci prejednávaneho žalobného dôvodu uvádza výhradu založenú v podstate na tom, že inštitúcie porušili svoju povinnosť rešpektovať judikatúru Súdneho dvora týkajúcu sa výkladu dohôd medzi Úniou a Marockým kráľovstvom podľa príslušných pravidiel medzinárodného práva a predovšetkým svoju povinnosť rešpektovať rozsudok *Western Sahara Campaign UK*, a to na podporu žaloby podanej proti rozhodnutiu, ktoré bolo prijaté preto, aby boli vyvedené dôsledky z tohto rozsudku. V dôsledku toho mu v tomto kontexte nemožno uprieť právo spochybníť zákonnosť napadnutého rozhodnutia tým, že sa v rámci tejto výhrady odvolá na takéto základné pravidlá, vzhľadom na to, že Únia je nimi viazaná a že toto rozhodnutie bolo prijaté preto, aby bol rešpektovaný ich výklad podaný Súdny dvorom (pozri analogicky rozsudok z dnešného dňa, *Front Polisario/Rada*, T-279/19, bod 292 a citovanú judikatúru).

294 Žalobca sa preto v rámci prejednávaneho žalobného dôvodu môže na jeho podporu odvolávať na rozsudky *Rada/Front Polisario* a *Western Sahara Campaign UK* a v nich podaný výklad zásady sebaurčenia a zásady relatívneho účinku zmlúv. Tento žalobný dôvod teda nie je neúčinný.

2) O dôvodnosti tvrdení uvádzaných žalobcom na podporu prejednávaneho žalobného dôvodu

295 Argumentácia žalobcu na podporu prejednávaneho žalobného dôvodu má v podstate tri časti založené po prvé, na nemožnosti Únie a Marockého kráľovstva uzavrieť dohodu, ktorá sa uplatňuje na Západnú Saharu a na príslušné vody, po druhé, na porušení oddeleného a odlišného

štatútu tohto územia v rozpore so zásadou sebaurčenia, a po tretie, na porušení požiadavky, podľa ktorej ľud tohto územia musí súhlasiť so spornou dohodou ako jej tretia strana v zmysle zásady relatívneho účinku zmlúv.

i) O prvej časti tretieho žalobného dôvodu založenej na nemožnosti Únie a Marockého kráľovstva uzavrieť dohodu, ktorá sa uplatňuje na Západnú Saharu a na príľahlé vody

296 V prvej časti žalobca tvrdí, že ako vyplýva z rozsudkov Rada/Front Polisario a Western Sahara Campaign UK, uplatňovanie dohody medzi Úniou a Marockým kráľovstvom na Západnú Saharu a na príľahlé vody je právne nemožné predovšetkým kvôli porušeniu zásady sebaurčenia a zásady relatívneho účinku zmlúv. Konkrétnejšie, pokiaľ ide o rozsudok Western Sahara Campaign UK, žalobca tvrdí, že Súdny dvor v jeho bode 72 vylúčil takúto dohodu z dôvodu, že Marocké kráľovstvo v každom prípade kategoricky odmietlo, že by nemalo zvrchovanosť nad uvedeným územím. Sporná dohoda má teda v skutočnosti „zachovať“ faktické uplatňovanie dohody o rybolove z roku 2006 a jej protokolov na časť daného územia kontrolovanú týmto tretím štátom a na príľahlé vody, ktoré bolo vylúčené vyššie uvedeným rozsudkom.

297 Rada, ktorú podporuje Francúzska republika, Komisia a CPMM, tvrdí, že rozsudky uvedené v bode 296 vyššie nevyhlásili uplatňovanie dohôd medzi Úniou a Marockým kráľovstvom na Západnú Saharu.

298 V tejto súvislosti stačí uviesť, že v judikatúre, ktorá sa týka dohôd uzavretých v mene Únie s Marockým kráľovstvom v rámci dohody o pridružení, sudy Únie nerozhodovali v sporoch týkajúcich sa dohôd medzi Úniou a Marockým kráľovstvom, ktoré by obsahovali výslovné ustanovenie zahrňajúce Západnú Saharu do územnej pôsobnosti tejto dohody. V tejto judikatúre tak Súdny dvor a Všeobecný súd rozhodli iba o tom, že príslušné pravidlá medzinárodného práva bránia tomu, aby sa toto nesamosprávne územie považovalo za implicitne zahrnuté do územnej pôsobnosti dohody medzi Úniou a Marockým kráľovstvom napriek tomu, že táto pôsobnosť bola v prípade tejto tretej krajiny výslovne obmedzená na jej územie alebo na vody spadajúce pod jej zvrchovanosť alebo jurisdikciu (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 300 až 304 a citovanú judikatúru).

299 Okrem toho, ako bolo pripomenuté v bodoch 301 a 305 rozsudku z dnešného dňa, Front Polisario/Rada (T-279/19), Súdny dvor v bodoch 94 až 98 rozsudku Rada/Front Polisario konštatoval, že pravidlo kodifikované v článku 29 Viedenského dohovoru nebráni tomu, aby zmluva zavazovala štát vo vzťahu k inému územiu, ako je jeho vlastné územie, ak takýto úmysel vyplýva z tejto zmluvy.

300 Na základe toho teda treba dospieť k záveru, že na rozdiel od toho, čo tvrdí žalobca, sa nemožno domnievať, že sporná dohoda „potvrďuje“ prax, ktorú judikatúra vylúčila. Na jednej strane totiž táto judikatúra nevyhlásila úplne, že dohoda medzi Úniou a Marockým kráľovstvom sa môže legálne uplatňovať na Západnú Saharu alebo na príľahlé vody. Na druhej strane, takéto uplatňovanie nevyplýva v tomto prípade z obvyčajnej „praxe“, ale z výslovného znenia samotnej spornej dohody, ktoré odráža spoločnú vôľu zmluvných strán, a najmä Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 305 a citovanú judikatúru).

301 Tieto úvahy nie sú v tomto prípade spochybnené bodom 72 rozsudku Western Sahara Campaign UK (pozri bod 48 vyššie). Súdny dvor totiž v tomto bode uvedeného rozsudku iba vylúčil predpoklad Rady a Komisie, že vody príľahlé k Západnej Sahare možno považovať za spadajúce pod jurisdikciu Marockého kráľovstva ako „*de facto*“ spravujúcej alebo okupujúcej mocnosti tohto

územia, keďže Marocké kráľovstvo „kategoricky“ vylúčilo tieto kvalifikácie. Naproti tomu Súdny dvor v tom istom bode nevyлúčil možnosť, že tieto vody môžu byť zahrnuté do dohody o rybolove medzi Úniou a Marockým kráľovstvom, ktorá ich výslovne odlišuje od vôd spadajúcich pod zvrchovanosť alebo jurisdikciu tohto tretieho štátu.

302 Prvú časť tretieho žalobného dôvodu treba teda zamietnuť.

303 Treba pristúpiť k analýze tretej časti prejednávaneho žalobného dôvodu.

ii) O tretej časti tretieho žalobného dôvodu založenej na porušení požiadavky, podľa ktorej mal ľud Západnej Sahary súhlasiť so spornou dohodou ako jej tretia strana v zmysle zásady relatívneho účinku zmlúv

304 Prostredníctvom tretej časti tretieho žalobného dôvodu žalobca tak v žalobe, ako aj v replike spochybňuje platnosť konzultácií, ktoré uskutočnili Komisia a ESVČ a relevanciu správy z 8. októbra 2018, ktorá o nich informuje. Tieto konzultácie a správa sa totiž zameriavali na výhody spornej dohody, hoci jediným relevantným kritériom formulovaným Súdnym dvorom je súhlas ľudu Západnej Sahary. Navyše podľa žalobcu tieto konzultácie, na ktoré podľa neho inštitúcie a Marocké kráľovstvo nemali právomoc, nemohli mať za cieľ ani za následok získanie uvedeného súhlasu, predovšetkým preto, že jednak tento súhlas nemôže vyplývať z neformálneho konzultačného procesu a jednak tento konzultačný proces sa týkal subjektov zriadených podľa marockého zákona a nezahŕňal časť tohto ľudu žijúcu mimo oblasti kontrolovanej Marockým kráľovstvom. Navyše v odôvodnení 11 napadnutého rozhodnutia Rada zmenila povahu a rozsah týchto konzultácií, keď z nich urobila prejav súhlasu „príslušného [dotknutého – *neoficiálny preklad*] obyvateľstva“. Tieto úvahy Rady nie sú v súlade s rozsudkami Rada/Front Polisario a Western Sahara Campaign UK, najmä s bodom 106 prvého z týchto rozsudkov.

305 Rada, Španielske kráľovstvo, Francúzska republika, Komisia a CPMM v podstate tvrdia, že uskutočnené konzultácie rešpektujú príslušné zásady medzinárodného práva so zreteľom na osobitnú situáciu Západnej Sahary, ktorá neumožňuje získať súhlas jej ľudu priamo a na značnú voľnú úvahu inštitúcií (pozri body 277 až 281 vyššie).

306 Preskúmanie prejednávanej časti znamená preskúmať po prvé, uplatnenie zásady relatívneho účinku zmlúv v tejto veci, po druhé, spôsob, akým inštitúcie v tomto prípade zamýšľali rešpektovať, podľa výrazu použitého v odôvodnení 11 napadnutého rozhodnutia, „úvahy uvedené v rozsudku [Western Sahara Campaign UK]“ a po tretie, dôvodnosť argumentácie pripomenutej v bode 304 vyššie.

– O uplatnení zásady relatívneho účinku zmlúv v tejto veci

307 Najprv treba pripomenúť, že na rozdiel od toho, čo tvrdia CPMM, a ako to vyplýva z bodov 100 až 107 rozsudku Rada/Front Polisario a z bodov 63, 69, 71 a 72 rozsudku Western Sahara Campaign UK, zásada relatívneho účinku zmlúv sa uplatňuje v tomto prípade. Predovšetkým uvádzaná skutočnosť, že Marocké kráľovstvo vzhľadom na svoju pozíciu k otázke Západnej Sahary nezamýšľalo priznať práva, ani uložiť povinnosti ľudu tohto územia, nemá žiaden vplyv na uplatniteľnosť tejto zásady v konaní, v ktorom súdy Únie vykladajú so zreteľom na medzinárodné právo takú dohodu medzi Úniou a Marockým kráľovstvom, ktorá sa uplatňuje na Západnú Saharu a na príľahlé vody, ako je sporná dohoda (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 310).

- 308 Uplatnenie zásady relatívneho účinku zmlúv v tomto prípade nepochybňujú ani úvodné úvahy Komisie o tom, že v medzinárodnom práve údajne nie je vyriešený vzťah medzi nesamosprávnym územím a jeho príslušnými vodami, a najmä jej úvahy o neexistencii odkazu na pojem súhlasu v dohovore o morskom práve, a predovšetkým v rezolúcii III záverečného aktu tretej konferencie Organizácie spojených národov o morskom práve.
- 309 Stačí totiž pripomenúť, že ako bolo vyvedené v bode 233 vyššie, z analýzy zásad obyčajového práva zakotvených v dohovore o morskom práve a z ustanovení tohto dohovoru tak, ako ich vykladá najmä Súdny dvor (pozri body 221 až 232 vyššie), vyplýva, že práva pobrežného štátu zakotvené v dohovore o morskom práve, a najmä práva súvisiace s využívaním rybolovných zdrojov nachádzajúcich sa v oblastiach vymedzených týmto dohovorom, možno vykonávať v prospech ľudu nesamosprávnych území, ktoré majú morské pobrežie rovnako ako Západná Sahara. Ak sú však práva dotknutého ľudu vykonávané v jeho prospech tretími štátmi, musí uvedený ľud v súlade so zásadou seaurčenia a zásadou relatívneho účinku zmlúv vyjadriť svoj súhlas s takýmto výkonom. V každom prípade, ako už bolo opakovane konštatované v tomto rozsudku, sporná dohoda sa neuplatňuje len na vody príslušné k uvedenému územiu, ale aj na jeho pevninskú časť.
- 310 Ďalej, keďže ani Súdny dvor neposkytol žiadne odporúčanie, ani orgány OSN nezaujali žiadne stanovisko ku kritériám týkajúcim sa spôsobu prejavovania súhlasu ľudu Západnej Sahary, treba pripomenúť, že podľa zásady všeobecného medzinárodného práva týkajúcej sa relatívneho účinku zmlúv, ktorej osobitným výrazom je pravidlo obsiahnuté v článku 34 Viedenského dohovoru, platí, že zmluvy nesmú ani škodiť, ani poskytovať výhody tretím stranám bez ich súhlasu (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 311 až 313).
- 311 V tejto súvislosti možno z ustanovení článkov 35 a 36 Viedenského dohovoru vyvodiť, že ak chýba dôkaz o opaku, súhlas ľudu Západnej Sahary so spornou dohodou možno predpokladať iba v prípade, ak mu zmluvné strany tejto dohody mali v úmysle poskytnúť právo, a že naopak tento súhlas musí byť výslovný v prípade povinností, ktoré mu tieto zmluvné strany majú v úmysle uložiť. Okrem toho, že zásady kodifikované Viedenským dohovorom v zmluvných vzťahoch medzi štátmi sa môžu uplatňovať aj na iné subjekty medzinárodného práva, totiž z bodu 106 rozsudku Rada/Front Polisario nevyplýva obsahový rozdiel medzi pojmom „tretia strana“, ktorý uplatňuje Súdny dvor na daný ľud a pojmom „tretí štát“ v zmysle tohto dohovoru (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 314 až 317 a citovanú judikatúru).
- 312 Bez ohľadu na to, že v tomto prípade sa žalobca odmietol zúčastniť na konzultáciách uskutočnených Komisiou a ESVČ pred uzavretím spornej dohody, však treba uviesť, že táto dohoda neposkytuje žiadne právo ľudu Západnej Sahary ako jej tretej strane a že jeho súhlas preto v súlade so zásadou vyjadrenou v článku 36 ods. 1 Viedenského dohovoru nemožno predpokladať (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 318 a 323).
- 313 Na jednej strane sú totiž rybolovné práva poskytnuté podľa dohody o rybolove vo vodách príslušných k Západnej Sahare poskytované v prospech Únie a členských štátov. Okrem toho správu rybolovných činností v týchto vodách, najmä v rámci vymedzenia oblastí hospodárenia uplatňujúceho sa na tieto vody, vykonávajú v súlade s článkom 6 ods. 1 tejto dohody marocké orgány podľa svojich vnútroštátnych zákonov a iných právnych predpisov.

- 314 Na druhej strane, ako bolo pripomenuté v bode 215 vyššie, jednotlivé zložky finančného protiplnenia sú vyplácané marockým orgánom, ako to vyplýva z článku 4 ods. 4 a z článku 8 ods. 3 vykonávacieho protokolu, ako aj z bodu E kapitoly I prílohy k tomuto protokolu. Navyše podľa článku 4 od. 2 a článkov 6 až 8 vykonávacieho protokolu je toto protiplnenie rozdeľované orgánmi Marockého kráľovstva pod dohľadom spoločného výboru zriadeného článkom 13 dohody o rybolove, ktorý sa skladá zo zástupcov tohto tretieho štátu a Únie, a v súlade so zásadou spravodlivého geografického a sociálneho rozdelenia formulovanou v článku 12 ods. 4 tej istej dohody.
- 315 Ako však vyplýva z výmeny listov (pozri bod 70 vyššie), Marocké kráľovstvo pri výkone týchto povinností vychádza zo svojej pozície, podľa ktorej „je región Sahary neoddeliteľnou súčasťou vnútroštátneho územia, nad ktorým uplatňuje plnú zvrchovanosť ako nad zvyškom vnútroštátneho územia“.
- 316 V tejto súvislosti možno najmä uviesť, že z ustanovení dohody o rybolove alebo vykonávacieho protokolu a jeho príloh a dodatkov nevyplýva, že zásada spravodlivého geografického a sociálneho rozdelenia finančného protiplnenia sa na území Západnej Sahary a na území Maroka v zmysle článku 94 dohody o pridružení uplatňuje odlišne.
- 317 Marocké kráľovstvo teda nepreberá povinnosti a právomoci, ktoré mu patria podľa spornej dohody v rozsahu, v akom je dotknuté územie Západnej Sahary a prilahlé vody, aby vykonalo práva ľudu tohto územia v jeho prospech. Ako totiž vyplýva z jeho pozície vyjadrenej vo výmene listov a ako to navyše pripomínajú CPMM (pozri bod 307 vyššie), Marocké kráľovstvo nemá v úmysle poskytnúť tomuto ľudu práva v súvislosti s využívaním rybolovných zdrojov v týchto vodách a rozdelením z neho vyplývajúcich výhod. Navyše práva, ktoré táto dohoda prípadne môže vytvoriť pre hospodárske subjekty usadené na uvedenom území, sa týkajú jednotlivcov a nie tretej strany, ktorá mala s dohodou súhlasiť. Výhody pre obyvateľstvo tohto územia, ktoré z dohody môžu vyplývať, sú čisto sociálno-ekonomickými následkami, navyše nepriamymi, ktoré nemožno prirovnávať k právam (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 320 a 321).
- 318 Naproti tomu keďže sporná dohoda poskytuje jednej zo zmluvných strán právomoc nad územím tretej strany, ktorú tak táto tretia strana nie je oprávnená vykonávať sama alebo prípadne jej výkon delegovať, táto dohoda ukladá dotknutej tretej strane povinnosť, ako to zdôrazňuje žalobca, bez ohľadu na okolnosťou uvádzanú Radou, že táto tretia strana nie je v tomto štádiu schopná prevziať tieto právomoci sama alebo prostredníctvom svojho zástupcu. Jej súhlas so spornou dohodou musí byť preto výslovný (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 322 a 323).
- 319 Napokon, pokiaľ o obsah a pôsobnosť pojmu „súhlas“ tak, ako je použitý v článkoch 34 až 36 Viedenského dohovoru a uvedený v bode 106 rozsudku Rada/Front Polisario, treba pripomenúť, že ako vyplýva z tretieho odseku preambuly tohto dohovoru, zásada slobodného súhlasu je „všeobecne uznanou“ zásadou, ktorá zohráva zásadnú úlohu v oblasti zmluvného práva. Navyše treba uviesť, že keď pravidlo medzinárodného práva vykonáva zásadu slobodného súhlasu, toto pravidlo znamená po prvé, že prejav súhlasu zmluvnej strany alebo tretej strany je podmienkou platnosti aktu, pre ktorý sa vyžaduje, po druhé, že platnosť samotného súhlasu závisí od toho, či je „slobodný a pravý“, a po tretie, že na uvedený akt sa možno odvolávať voči zmluvnej strane alebo tretej strane, ktorá s ním platne súhlasila (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 324 a 325 a citovanú judikatúru).

320 Súhlas ľudu Západnej Sahary ako tretej strany spornej dohody v zmysle bodu 106 rozsudku Rada/Front Polisario musí teda v zásade spĺňať rovnaké požiadavky a mať rovnaké právne účinky ako je uvedené v bode 319 vyššie (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 326).

321 S prihliadnutím na tieto úvahy treba teraz preskúmať konkrétne kroky, ktoré uskutočnili Rada a Komisia, aby rešpektovali požiadavky vyvedené Súdny dvorom zo zásady relatívneho účinku zmlúv.

– *O konzultáciách, ktoré uskutočnili Rada a Komisia, aby rešpektovali výklad zásady relatívneho účinku zmlúv podaný v rozsudkoch Rada/Front Polisario a Western Sahara Campaign UK*

322 V prvom rade treba pripomenúť, že v odôvodnení 11 napadnutého rozhodnutia Rada uviedla, že „Komisia [prijala] v spolupráci s [ESVČ] všetky primerané a za súčasnej situácie uskutočniteľné opatrenia, aby príslušné [dotknuté – *neoficiálny preklad*] obyvateľstvo vhodne zapojila s cieľom ubezpečiť sa o jeho súhlase“. Rada navyše v tomto odôvodnení spresnila, že „na Západnej Sahare a v Marockom kráľovstve sa viedli rozsiahle konzultácie a sociálno-ekonomické a politické subjekty, ktoré sa na nich zúčastnili, sa jasne vyslovili za uzavretie [spornej] dohody“, ale že „[žalobca] a niektoré ďalšie strany však neakceptovali možnosť zúčastniť sa na konzultačnom procese“. Z týchto údajov tak vyplýva, že podľa Rady práve tento „konzultačný proces“ umožnil rešpektovať „úvahy uvedené“ v rozsudkoch Rada/Front Polisario a Western Sahara Campaign UK, najmä úvahy obsiahnuté v bode 106 prvého z týchto rozsudkov.

323 V druhom rade, ako vyplýva z vyjadrenia k žalobe a z dokumentov priložených na jeho podporu, Rada k svojmu rozhodnutiu zo 16. apríla 2018 poverujúcemu na začatie rokovaní s Marockým kráľovstvom s cieľom zmeny dohody o partnerstve v sektore rybolovu a uzavretia protokolu vykonávajúceho uvedenú dohodu, pripojila smernice pre rokovania. Tieto smernice stanovili na jednej strane najmä to, že „Komisia posúdi prípadné vplyvy [spornej] dohody, predovšetkým pokiaľ ide o výhody pre dotknuté obyvateľstvo a využívanie prírodných zdrojov dotknutých území“ a na druhej strane, že táto inštitúcia „má zabezpečiť, aby v súlade s rozsudkami vyhlásenými Súdny dvorom bolo v čase jej návrhu týkajúceho sa podpísania a uzavretia vhodným spôsobom zapojené obyvateľstvo dotknuté dohodou“.

324 V treťom rade, v správe z 8. októbra 2018 Komisia k druhej zo smerníc pre rokovanie uvedených v bode 323 vyššie uviedla:

„Keďže neexistuje žiadna mysliteľná alternatíva, ktorá by umožňovala priame konzultácie s obyvateľstvom Západnej Sahary, služby [Komisie] a ESVČ uskutočnili konzultácie so širokou škálou organizácií zastupujúcich západosaharskú občiansku spoločnosť, poslancov, hospodárske subjekty a organizácie...

Tieto konzultácie sa zameriavali na hlavný cieľ, ktorým bola výmena stanovísk a vyjadrení k významu, ktorý môže mať pre obyvateľstvo Západnej Sahary a hospodárstvo územia uzavretie [spornej dohody].

Hoci ESVČ a Komisia pozvali [žalobcu] na konzultácie v Bruseli, nedostali žiadnu kladnú odpoveď... Rovnako organizácie občianskej spoločnosti, ktoré sa vyjadrili proti rozšíreniu [spornej dohody] na vody príslušné k Západnej Sahare, boli pozvané do Bruselu, ale žiadna z nich pozvanie neprijala.

Marocké orgány okrem toho uskutočnili svoje vlastné konzultácie s vnútroštátnymi, regionálnymi a profesijnými orgánmi dotknutými [spornou dohodou].“

325 Komisia totiž v správe z 8. októbra 2018 uviedla:

„Cieľom tohto tripartitného prístupu bolo, aby bol v mimoriadne zložitom politickom a právnom kontexte čo najotvorenejší, najobsažnejší a najdôveryhodnejší.

Od začiatku bolo špecifikované, že cieľom konzultačného procesu nebolo určiť definitívny politický a ústavný štatút územia Západnej Sahary, ale overiť, či bolo obyvateľstvo dotknuté dohodou naklonené rozšíreniu [dohody o rybolove z roku 2006] na vody priľahlé k Západnej Sahare.“

326 V štvrtom rade, Komisia v správe z 8. októbra 2018 hodnotí tieto konzultácie a vyvodzuje záver, že „[ich] prvá časť spočívajúca v konzultáciách vedených marockými orgánmi umožnila zistiť široký konsenzus pri podpore nového partnerstva v oblasti udržateľného rybníctva, vrátane jeho rozšírenia na vody priľahlé k územia Západnej Sahary“ a že „pokiaľ ide o výsledky konzultácií, ktoré viedla ESVČ a [samotná Komisia], bolo takisto možné konštatovať veľmi silnú podporu rozšírenia [spornej dohody] na vody priľahlé k Západnej Sahare“. Okrem toho Komisia tvrdí, že „[žalobca] a niekoľko jeho sympatizantov sa odmietlo zúčastniť na konzultačnom procese bez uvedenia akéhokoľvek argumentu proti [spornej dohode]“, pričom sa domnieva, že „[toto] odmietnutie zrejme súvisí s výhradami politickej povahy [voči] otázke definitívneho štatútu Západnej Sahary“.

327 Ako teda Komisia vysvetľuje vo svojom vyjadrení vedľajšieho účastníka konania, ESVČ a samotná Komisia sa domnievali, že „na základe zásady ich politickej neutrality a nezasahovania im prináležalo viesť čo „najotvorenejšie“ konzultácie bez zaujatia stanoviska“ v „spore legitimacy medzi [Marockým kráľovstvom] a žalobcom“. Keďže sa teda „každý z účastníkov na procese OSN (Marocké kráľovstvo a [žalobca]) domáhal na svoj vlastný účet výhradnosti možnosti zastupovať obyvateľstvo dotknuté dohodou“, ESVČ a Komisia usúdili, že „uprednostniť výklad [jedného z týchto účastníkov] by nutne viedlo Úniu k zaujatiu stanoviska v politickom spore“ a že „uznať [žalobcu] za jediného partnera by bolo v rozpore so všeobecným prístupom Únie, ktorá danú organizáciu nikdy neuznala inak než za jedného z „účastníkov“ na procese OSN. Komisia a ESVČ tak na základe zásady, že „žiaden z [týchto] účastníkov nemá privilegium legitimacy“, prijali riešenie spočívajúce v „rozšírení základne konzultácií tým, že ju okrem respondentov podporovaných jedným alebo druhým účastníkom čo najviac rozšírili na občiansku spoločnosť dotknutú dohodami a jej zástupcov“.

328 V tejto súvislosti možno z týchto úvah najprv vyvodiť, že inštitúcie sa domnievali, že v praxi nebolo možné získať súhlas ľudu Západnej Sahary ako tretej strany spornej dohody priamo alebo iba prostredníctvom žalobcu, a to vzhľadom na osobitnú situáciu tohto územia, ale že naopak konzultácia s „dotknutým obyvateľstvom“ za účelom získania jeho „súhlasu“ s touto dohodou umožnila vzhľadom na túto situáciu čo najviac rešpektovať požiadavky, ktoré bolo možné vyvodiť predovšetkým z bodu 106 rozsudku Rada/Front Polisario (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 336).

329 Ďalej z nich možno vyvodiť, že pojem „dotknuté obyvateľstvo“ uvádzaný inštitúciami zahŕňa hlavne obyvateľstvo, ktoré sa v súčasnosti nachádza na území Západnej Sahary, bez ohľadu na jeho príslušnosť k ľudu tohto územia, a bez toho, aby tým bolo dotknuté „[získanie] názoru západosaharských utečencov“, ktoré podľa Komisie umožňuje „zahrnutie žalobcu medzi

- konzultované strany“. Tento pojem sa teda odlišuje od pojmu „ľud Západnej Sahary“ na jednej strane v tom, že môže zahŕňať všetkých miestnych obyvateľov, ktorí sú pozitívne alebo negatívne dotknutí uplatňovaním spornej dohody na tomto území a na druhej strane v tom, že nemá politický obsah tohto druhého pojmu vyplývajúci najmä z práva na sebaurčenie priznaného uvedenému ľudu (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 337).
- 330 Napokon, ako to v podstate uviedol žalobca, konzultácie uskutočnené Komisiou a ESVČ sa zakladajú na prístupe, ktorý je porovnateľný s prístupom vyžadovaným článkom 11 ods. 3 ZEÚ, ako aj článkom 2 protokolu č. 2 k ZFEÚ o uplatňovaní zásad subsidiarity a proporcionality, podľa ktorých musí Komisia viesť rozsiahle konzultácie s dotknutými stranami, najmä pred podaním návrhu legislatívneho aktu. Navyše, ako to preukazujú rôzne výňatky z návrhov na uzavretie dohôd o rybolove v mene Únie, predložené žalobcom, Únia v rámci týchto návrhov systematicky uplatňovala túto prax (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 338).
- 331 Takýto prístup však v zásade vyžaduje iba získať názory rôznych dotknutých strán a zohľadniť ich, predovšetkým na účely prijatia plánovaného aktu, pričom takéto zohľadnenie nemá právne účinky porovnateľné s prejavom súhlasu tretej strany, ktorý sa vyžaduje na prijatie takého aktu. V dôsledku toho výraz „súhlas dotknutého obyvateľstva“, ktorý sa nachádza v odôvodnení 11 napadnutého rozhodnutia, nemožno vykladať tak, že má rovnaký právny obsah ako pojem „súhlas“ uvedený v bode 319 vyššie. Predovšetkým, ako vyplýva zo záverov správy z 8. októbra 2018, pojem „súhlas“, na ktorý sa vzťahuje napadnuté rozhodnutie, treba v tomto osobitnom kontexte chápať tak, že odkazuje iba na väčšinovo priaznivý názor inštitúcií a organizácií, ktoré Komisia a ESVČ považovali za zástupcov uvedeného obyvateľstva, a s ktorými viedli konzultácie tak ony, ako aj Marocké kráľovstvo. Tento názor však sám osebe nemožno považovať za podmienku platnosti spornej dohody a napadnutého rozhodnutia a za záväzný pre tieto inštitúcie a organizácie alebo samotné „dotknuté obyvateľstvo“, takže by sa voči nim bolo možné odvolávať na uvedenú dohodu (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 339 a 340).
- 332 Pri preskúmaní dôvodnosti tejto časti bude potrebné overiť, či je osobitný význam, ktorý priznalo pojmu „súhlas“ napadnuté rozhodnutie, ako je definovaný v bode 331 vyššie, zlučiteľný s výkladom zásady relatívneho účinku zmlúv podaným Súdny dvorom.
- *O otázke, či je osobitný význam priznaný pojmu „súhlas“ v napadnutom rozhodnutí zlučiteľný s výkladom zásady relatívneho účinku zmlúv podaným Súdny dvorom v rozsudkoch Rada/Front Polisario a Western Sahara Campaign UK*
- 333 Táto časť tretieho žalobného dôvodu nastoľuje v podstate otázku, či vzhľadom na osobitnú situáciu Západnej Sahary Rada mohla využiť svoju voľnú úvahu na to, aby vyložila požiadavku súhlasu ľudu tohto územia so spornou dohodou tak, že znamená iba získať väčšinovo priaznivý názor „dotknutého obyvateľstva“.
- 334 V tejto súvislosti treba v prvom rade pripomenúť, že hoci judikatúra priznáva inštitúciám širokú mieru voľnej úvahy v oblastiach, ktoré so sebou prinášajú zložité, najmä politické a ekonomické posúdenia, ako je napríklad oblasť vonkajších vzťahov a rybolovnej politiky, súdne preskúmanie zjavne nesprávneho posúdenia vyžaduje, aby inštitúcie Únie ako autori daného aktu boli schopné na súde Únie preukázať, že akt bol prijatý na základe skutočného výkonu ich voľnej úvahy, ktorá predpokladá zohľadnenie všetkých relevantných skutočností a okolností situácie, ktorú mal tento

- akt upravovať. Voľná úvaha inštitúcií môže byť navyše obmedzená, a to aj v takýchto oblastiach, právnym pojmom zavádzajúcim objektívne kritériá (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 342 až 347 a citovanú judikatúru).
- 335 V tomto prípade je teda voľná úvaha Rady pri uzatváraní dohody s Marockým kráľovstvom, ktorá sa výslovne vzťahuje na Západnú Saharu a na príslušné vody, právne obmedzená jasnými, presnými a bezpodmienečnými povinnosťami, ktoré vo vzťahu k takým dohodám vyvodil Súdny dvor zo zásady sebaurčenia a zásady relatívneho účinku zmlúv. Pokiaľ ide konkrétne o požiadavku, podľa ktorej mal ľud tohto územia súhlasiť s takouto dohodou, prináležalo samozrejme Rade, aby posúdila, či skutočná situácia tohto územia odôvodňovala, aby bol upravený spôsob prejavu tohto súhlasu, a či boli splnené podmienky na to, aby sa bolo možné domnievať, že súhlas bol prejavovaný. Neprináležalo jej však rozhodnúť, či sa môže bez neho zaobísť, ak nemalo dôjsť k porušeniu tejto požiadavky (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 348 a 349).
- 336 V druhom rade, v bode 238 bola pripomenutá osobitná situácia Západnej Sahary a najmä „konflikt legitimacy“ medzi dvomi účastníkmi na procese sebaurčenia, a to Marockým kráľovstvom a žalobcom. Konkrétne treba uviesť, že k dnešnému dňu neexistuje dohoda medzi týmito účastníkmi, v ktorej by jeden z nich súhlasil s tým, aby druhý účastník vykonával v prospech tohto nesamosprávneho územia právomoci vyžadované medzinárodnou dohodou s Úniou, ktorá sa na toto územie uplatňuje, najmä v oblasti hospodárenia s rybolovnými zdrojmi nachádzajúcimi sa v jeho príslušných vodách (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 350 a 351).
- 337 V tejto súvislosti, ako vyplýva z odôvodnení 5 a 10 napadnutého rozhodnutia (pozri bod 60 vyššie), Rada usúdila, že uzavretie novej dohody o rybolove s Marockým kráľovstvom bolo jediným spôsobom, akým zabezpečiť na jednej strane, aby mali flotily Únie možnosť pokračovať v rybolovných činnostiach vo vodách príslušných k Západnej Sahare, a na druhej strane, aby tohto územia a jeho obyvateľstvo mohli naďalej využívať odvetvovú podporu poskytovanú podľa dohody a bolo zaručené udržateľné využívanie rybolovných zdrojov týchto vôd. Ako totiž možno vyvodíť z tvrdení Rady a Komisie, tieto inštitúcie sa domnievajú, že táto tretia krajina je na rozdiel od žalobcu schopná vykonávať právomoci vyžadované touto dohodou (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 352).
- 338 Ako však vyplýva z bodu 328 vyššie, inštitúcie sa tiež domnievali, že osobitná situácia Západnej Sahary v praxi neumožňovala získať súhlas ľudu tohto územia ako tretej strany spornej dohody, či už priamo alebo prostredníctvom žalobcu a že bolo ich úlohou viesť čo najotvorenejšie konzultácie s miestnym obyvateľstvom, aby nezasiahli do konfliktu legitimacy medzi žalobcom a Marockým kráľovstvom (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 353).
- 339 Rôzne skutočnosti týkajúce sa osobitnej situácie Západnej Sahary, ktoré uvádzajú Rada a Komisia na odôvodnenie rozhodnutia uvedeného v bode 338 vyššie, však nemožno zohľadniť.
- 340 Po prvé, tvrdenie Rady a Komisie, podľa ktorého sa požiadavka súhlasu nemôže vzťahovať rovnako na štát alebo na nesamosprávne územie, treba zamietnuť z dôvodov už vysvetlených v bode 311 vyššie.

- 341 Po druhé, tvrdenie CPMM, podľa ktorého dotknuté obyvateľstvo implicitne súhlasilo s právami priznanými spornou dohodou tým, že už niekoľko rokov profitovalo z finančného protiplnenia fakticky poskytovaného Západnej Sahare, treba v každom prípade zamietnuť z dôvodov vysvetlených v bodoch 312 až 317 vyššie.
- 342 Po tretie, k argumentácii Rady a Komisie týkajúcej sa problému identifikovať príslušníkov ľudu Západnej Sahary treba na jednej strane uviesť, rovnako ako žalobca, že právo na sebaurčenie je kolektívnym právom a že orgány OSN priznali uvedenému ľudu toto právo a v dôsledku toho uznali jeho existenciu bez ohľadu na jednotlivcov, z ktorých sa skladá a ich počet. Na druhej strane z bodu 106 rozsudku Rada/Front Polisario vyplýva, že Súdny dvor implicitne považoval tento ľud za samostatný subjekt práva spôsobilý prejavíť svoj súhlas s medzinárodnou dohodou bez ohľadu na otázku identifikácie jeho príslušníkov. V dôsledku toho nemožno zo zásady sebaurčenia a zásady relatívneho účinku zmlúv tak, ako ich vykladá Súdny dvor, vyvodiť, že súhlas tohto ľudu musí byť nevyhnutne získaný na základe priamej konzultácie s jeho príslušníkmi. Problém uvádzaný inštitúciami teda nemôže sám osebe predstavovať prekážku prejavu tohto súhlasu (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 357).
- 343 Po štvrté, pokiaľ ide o nevyhnutnosť nezasahovať do „konfliktu legitimacy“ týkajúceho sa Západnej Sahary medzi žalobcom a Marockým kráľovstvom, na ktorú sa odvoláva Rada, Komisia a Francúzska republika, stačí uviesť, že keďže Únia v súlade s medzinárodným právom a jeho výkladom podaným Súdnym dvorom nemôže uznať nároky Marockého kráľovstva na toto územie, inštitúcie nemôžu upustiť od uskutočnenia vhodných krokov s cieľom ubezpečiť sa o súhlase ľudu tohto územia tým, že sa odvolajú na riziko zasahovania do sporu týkajúceho sa týchto nárokov medzi žalobcom a touto treťou krajinou (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 358).
- 344 Po piate, tvrdenie Rady, podľa ktorého je Západná Sahara v tomto štádiu nesamosprávnym územím a teda nemá spôsobilosť prejavíť svoj súhlas tak ako nezávislý štát, treba zamietnuť. Na jednej strane totiž táto argumentácia spočíva v konečnom dôsledku na nesprávnom predpoklade, podľa ktorého už ľud Západnej Sahary nemá právo na sebaurčenie, pretože nebol ukončený proces týkajúci sa definitívneho štatútu tohto územia, a ktorý je v rozpore s uznaním tohto práva orgánmi OSN, ktoré konštatoval Súdny dvor v rozsudku Rada/Front Polisario. Na druhej strane, pokiaľ ide o údajnú nespôsobilosť žalobcu a ľudu, ktorý zastupuje, uzavrieť zmluvu v oblasti rybolovu alebo vykonávať právomoci, ktoré táto zmluva obsahuje, zo zásady relatívneho účinku zmlúv tak, ako ju vykladá Súdny dvor nevyplýva, že samotný súhlas daného ľudu ako tretej strany spornej dohody musí byť nevyhnutne získaný zmluvou (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 295 a 359 až 361).
- 345 Po šieste, skutočnosť, že inštitúcie považujú Marocké kráľovstvo za „*de facto* spravujúcu mocnosť“ v Západnej Sahare sa nejaví byť okolnosťou, ktorá by mohla vylučovať nevyhnutnosť, aby ľud tohto územia súhlasil so spornou dohodou. Keďže totiž Marocké kráľovstvo za seba vylučuje, že vykonáva také právomoci a nárokuje si zvrchované práva nad uvedeným územím, je jeho pozícia nezlučiteľná s postavením spravujúcej mocnosti. V každom prípade, aj za predpokladu, že Marocké kráľovstvo „*de facto*“ zohráva takúto úlohu vo vzťahu k danému územiu, táto okolnosť nemôže znamenať, že súhlas ľudu tohto územia so spornou dohodou nie je potrebný, a to vzhľadom na zásadu sebaurčenia a zásadu relatívneho účinku zmlúv (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 362 a 363).

- 346 Po siedme, v rámci preskúmania aktívnej legitímácie žalobcu bolo uvedené na jednej strane, že jeho účasť na procese sebaurčenia Západnej Sahary neznamená, že nemôže zastupovať tento ľud v kontexte dohody medzi Úniou a Marockým kráľovstvom a na druhej strane, že z dokumentov nachádzajúcich sa v spise nevyplýva, že orgány OSN uznali iné organizácie ako jeho, ktoré by boli oprávnené zastupovať uvedený ľud (pozri body 241 a 243 vyššie). V dôsledku toho nebolo nemožné získať súhlas tohto ľudu prostredníctvom žalobcu. Tvrdenie Rady a Komisie, podľa ktorého by táto možnosť priznala tejto organizácii „právo vetovať“ uplatňovanie spornej dohody na uvedené územie a jeho príslušné vody, treba zamietnuť. V tejto súvislosti totiž stačí pripomenúť, že ako bolo uvedené v bode 335 vyššie, neprináležalo Rade, aby rozhodla, či je možné pri uzavretí spornej dohody zaobísť sa bez súhlasu ľudu Západnej Sahary. V dôsledku toho údajná okolnosť, že právomoc žalobcu prejavíť tento súhlas by mu priznávala „právo veta“ v tejto súvislosti, nemôže odôvodniť takéto rozhodnutie (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 364).
- 347 Z toho vyplýva, že skutočnosti týkajúce sa osobitnej situácie Západnej Sahary, uvádzané Radou a Komisiou, nemôžu vylúčiť možnosť ľudu Západnej Sahary prejavíť svoj súhlas s dohodou ako jej tretia strana.
- 348 V treťom rade, ako bolo uvedené v bode 331 vyššie, cieľom konzultácií, ktoré uskutočnili Komisia a ESVČ, bolo získať iba názor „dotknutého obyvateľstva“ na spornú dohodu a nie súhlas ľudu Západnej Sahary s ňou. V dôsledku toho, ako to správne tvrdí žalobca, tieto konzultácie nemožno považovať za spĺňajúce požiadavky, ktoré Súdny dvor vyvodil zo zásady sebaurčenia a zásady relatívneho účinku zmlúv (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 366).
- 349 Argumentácia Rady, ktorú podporuje Španielske kráľovstvo, Francúzska republika, Komisia a CPMM, podľa ktorej uvedené konzultácie rešpektujú relevantné zásady medzinárodného práva, nemôže spochybniť tento záver.
- 350 V tejto súvislosti Rada na jednej strane tvrdí, že konzultácia vedená Úniou je v súlade s relevantnými zásadami medzinárodného práva, keďže bola vedená s orgánmi zastupujúcimi príslušné obyvateľstvo a s cieľom získania súhlasu. Rada vyvodzuje tieto kritériá predovšetkým z Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce (MOP) č. 169 o domorodom a kmeňovom obyvateľstve v nezávislých krajinách, prijatého v Ženeve 27. júna 1989, a z Deklarácie Organizácie spojených národov o právach pôvodného obyvateľstva, prijatej Valným zhromaždením OSN 13. septembra 2007. Uvedená konzultácia tak mala za cieľ zabezpečiť čo najširšiu účasť orgánov a organizácií zastupujúcich dotknuté obyvateľstvo. V tomto rámci Marocké kráľovstvo uskutočnilo konzultácie predovšetkým s regionálnymi zástupcami zvolenými vo všeobecných priamych voľbách v roku 2015, ktorých podstatná časť pochádza z miestnych kmeňov. Komisia a ESVČ viedli konzultácie so širokou škálou miestnych politických a sociálno-politických organizácií a zástupcami občianskej spoločnosti, ako aj so žalobcom.
- 351 Na druhej strane podľa Rady vychádzali inštitúcie z objektívneho kritéria, a to z kritéria, či bola dohoda o rybolove výhodná pre obyvateľstvo Západnej Sahary alebo nie, ktoré je v súlade so zásadami, ktoré možno vyvodíť z listu právneho poradcu OSN z 29. januára 2002.

- 352 K argumentácii Rady uvedenej v bode 350 vyššie stačí uviesť, že kritériá, ktoré Rada vyvodzuje z tohto dohovoru a z tejto deklarácie, a to že každá konzultácia má byť vedená s orgánmi zastupujúcimi dotknuté obyvateľstvo a má mať za cieľ získať jeho súhlas, nezodpovedajú požiadavkám, ktoré Súdny dvor vyvodil zo zásady sebaurčenia a zásady relatívneho účinku zmlúv (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 370).
- 353 Na jednej strane totiž treba zdôrazniť, že ako už bolo opakovane uvedené, Rada nepripisuje pojmu „súhlas“ právne účinky, ktoré sa v zásade spájajú s týmto pojmom v medzinárodnom práve, keďže v tomto prípade nemá na mysli súhlas tretej strany so spornou dohodou v zmysle bodu 106 rozsudku Rada/Front Polisario, ale väčšinovo priaznivý názor miestneho obyvateľstva (pozri body 328 až 331 vyššie). Navyše, ako zdôrazňuje žalobca, Komisia v správe z 8. októbra 2018 neodkazuje na pojem „súhlas“. Odkazuje tak iba na „pomoc“ alebo „podporu“ subjektov, s ktorými konzultovali marocké orgány pri uzavretí spornej dohody, ako aj na „veľmi silnú podporu“ jej „partnerov“ a partnerov ESVČ pri „zahrnutí vôd príľahlých k Západnej Sahare“ (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 371 a 372).
- 354 Na druhej strane treba pripomenúť, že ako to tvrdí žalobca, pojem „dotknuté obyvateľstvo“, na ktorý odkazujú inštitúcie, sa nezhoduje s pojmom „ľud Západnej Sahary“, ktorého obsah zahŕňa právo na sebaurčenie (pozri bod 329 vyššie). V prvom rade treba predovšetkým uviesť, že konzultácie, ktoré viedlo s miestnymi a regionálnymi orgánmi Marockého kráľovstva, zmluvná strana spornej dohody, nemohli mať za cieľ získať súhlas tretej strany tejto dohody, ale nanajvýš zapojiť do jej uzavretia dotknuté miestne orgány a verejné organizácie podliehajúce tomuto štátu. V druhom rade treba poznamenať, že subjekty a organizácie, s ktorými viedla konzultácie Komisia, zastupujú nanajvýš rôzne sociálno-ekonomické záujmy občianskej spoločnosti, pričom sa samé nepovažujú a ani by sa nemali považovať za zástupcov ľudu Západnej Sahary oprávnených na vyjadrenie jeho súhlasu, čo navyše potvrdzujú kritériá výberu týchto subjektov alebo organizácií, ktoré uviedla Komisia vo svojich písomných odpovediach z 25. januára 2021 na otázky Všeobecného súdu položené v rámci opatrenia na zabezpečenie priebehu konania (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 373 až 379).
- 355 Navyše, pokiaľ ide o tvrdenia žalobcu o vzťahoch medzi subjektami a organizáciami, s ktorými viedla konzultácie Komisia a ESVČ, a marockými orgánmi, zo spresnení, ktoré Komisia poskytla vo svojich písomných odpovediach z 25. januára 2021 týkajúcich sa postavenia a činnosti uvedených subjektov a organizácií, vyplýva, že väčšina z nich sú buď verejnými organizáciami založenými podľa marockého práva a vykonávajúcimi činnosť pod dohľadom marockých orgánov alebo nezávislými marockými orgánmi a že významná časť týchto verejných organizácií má celoštátnu právomoc.
- 356 Okrem toho, ako to uvádza samotná Komisia v správe z 8. októbra 2018, žalobca a združenia, ktoré majú tie isté názory, odmietli zúčastniť sa na konzultáciách, ktoré organizovala.
- 357 Na jednej strane však treba zdôrazniť, že ako uvádza žalobca v replike, nie je sporné, že oznámil svoj nesúhlas s uzavretím spornej dohody. Predovšetkým v liste zo 7. júna 2018 zaslanom ESVČ v podstate uviedol, že vzhľadom na zásady, ktoré podľa neho zakotvil Súdny dvor, a to najmä oddelený a odlišný štatút Západnej Sahary a rešpektovanie súhlasu tohto ľudu ako jediného kritéria, nemohol akceptovať, že k tejto komunikácii dochádza s cieľom „prípadného zahrnutia Západnej Sahary do dohôd dojednaných medzi [Úniou] a Marockým kráľovstvom“ a v rámci plánu uvádzajúceho „južné provincie“ a zohľadňujúceho stanovisko „miestneho obyvateľstva“ prostredníctvom ESVČ a marockých inštitúcií. Aj keď sa teda žalobca odmietol zúčastniť na

konzultáciách, ktoré zorganizovali Komisia a ESVČ, prináležalo Komisii a Rade, aby náležite zohľadnili jeho stanovisko, a to tým skôr, že na rozdiel od iných konzultovaných subjektov, ho bolo možné oprávnene považovať za „zastupujúci orgán“ dotknutého ľudu.

358 Na druhej strane treba zdôrazniť, ako to v podstate uvádza žalobca, že v správe z 8. októbra 2018 nie je zohľadnené verejné vyhlásenie z 28. novembra 2018, prijaté 95 „mimovládnyimi organizáciami západosaharskej občianskej spoločnosti“ (The Saharawi civil society NGOs) a priložené k žalobe, v ktorom tieto organizácie žiadali Radu a Parlament, aby neschválili spornú dohodu, ktorá má ich slovami „vyplieniť“ rybolovné zdroje ľudu Západnej Sahary a „protiprávne zahrnúť Západnú Saharu do jej územnej pôsobnosti“.

359 Treba teda uviesť, že tieto konzultácie a závery, ktoré sú z nich vyvedené v správe z 8. októbra 2018, odrážajú viac stanovisko marockých verejných inštitúcií a organizácií ako občianskych organizácií Západnej Sahary. Navyše v správe z 8. októbra 2018 nie je zohľadnené stanovisko žalobcu, hoci žalobca konkrétne oznámil dôvody svojho nesúhlasu s uzavretím spornej dohody.

360 V každom prípade, ako tvrdil žalobca, tieto konzultácie neboli vedené so „zastupujúcimi orgánmi“ ľudu Západnej Sahary, ale nanajvýš s „dotknutými stranami“, ktoré okrem toho inštitúcie dokázali zapojiť do uzavretia spornej dohody v súlade so Zmluvami, a to bez ohľadu na „úvahy“ Súdneho dvora spomínané v odôvodnení 11 napadnutého rozhodnutia (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 383).

361 Z bodov 353 až 360 vyššie vyplýva, že konzultácie, ktoré na žiadosť Rady viedli Komisia a ESVČ, nemožno považovať za konzultácie, ktoré by umožňovali získať súhlas ľudu Západnej Sahary so spornou dohodou v súlade so zásadou relatívneho účinku zmlúv tak, ako ju vykladá Súdny dvor (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 384).

362 Pokiaľ ide teraz o výklad medzinárodného práva, ktorý na základe listu právneho poradcu OSN z 29. januára 2002 obhajuje Rada, ktorú v tejto súvislosti podporuje Komisia a Francúzska republika, treba zdôrazniť, po prvé, že inštitúcie sa nemôžu vyhnúť povinnosti rešpektovať výklad uplatniteľných pravidiel medzinárodného práva podaný Súdny dvorom tým, že tento výklad nahradia odlišnými kritériami vyvedenými z takého listu, ktorý navyše nemá rovnaký význam ako majú poradné stanoviská MSD, po druhé, že tento list sa týkal otázky zákonnosti súkromnoprávných zmlúv uzavretých medzi marockými verejnými organizáciami a ropnými spoločnosťami, a nie zákonnosti medzinárodných dohôd uzavretých Marockým kráľovstvom, po tretie, že tento list vychádzal z analógie s otázkou, či sú zákonné činnosti spravujúcej mocnosti týkajúce sa nerastných zdrojov nesamosprávneho územia, zatiaľ čo v tomto prípade dotknutú tretiu krajinu nemožno považovať za takú mocnosť, a po štvrté, že v každom prípade zo záverov tohto listu výslovne vyplýva, že príslušné zásady medzinárodného práva nevyžadujú iba to, aby bolo využívanie prírodných zdrojov takého územia v súlade so záujmami ľudu Západnej Sahary, ale aj s jeho vôľou (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 385 až 389).

363 Rada a Komisia teda v každom prípade nemôžu vychádzať z listu právneho poradcu OSN z 29. januára 2002, aby odôvodnili súlad uskutočnených konzultácií s uplatniteľnými zásadami medzinárodného práva. Žalobca preto správne tvrdí, že inštitúcie nemohli požiadať prejavu tohto súhlasu, formulovanú Súdny dvorom v bode 106 rozsudku Rada/Front Polisario, nahradiť kritériom výhod spornej dohody pre dotknuté obyvateľstvo (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 390).

- 364 Zo všetkého, čo bolo uvedené, vyplýva, že pri prijatí napadnutého rozhodnutia Rada dostatočne nezohľadnila všetky relevantné informácie o situácii Západnej Sahary a nesprávne sa domnievala, že disponuje voľnou úvahou, aby rozhodla, či je potrebné rešpektovať požiadavku, podľa ktorej v súlade s výkladom zásady relatívneho účinku zmlúv v spojení so zásadou sebaurčenia podaným Súdny dvorom ľud tohto územia musí prejaviť svoj súhlas s uplatňovaním spornej dohody na toto územie ako jej tretia strana. Predovšetkým po prvé, Rada sa nesprávne domnievala, že súčasná situácia tohto územia neumožňuje ubezpečiť sa o existencii súhlasu uvedeného ľudu, predovšetkým prostredníctvom žalobcu. Po druhé, keď sa Rada domnievala, že konzultácie, ktoré viedli Komisia a ESVČ, umožňovali rešpektovať zásadu relatívneho účinku zmlúv tak, ako ju vyložil Súdny dvor predovšetkým v bode 106 rozsudku Rada/Front Polisario, nepochopila význam týchto konzultácií, ako ani význam požiadavky formulovanej v uvedenom bode. Po tretie, Rada sa nesprávne domnievala, že môže nahradiť túto požiadavku kritériami údajne formulovanými v liste právneho poradcu OSN z 29. januára 2002. Z toho vyplýva, že prejednávaná časť tretieho žalobného dôvodu je dôvodná a môže mať za následok zrušenie napadnutého rozhodnutia (pozri v tomto zmysle rozsudok z dnešného dňa Front Polisario/Rada, T-279/19, bod 391).
- 365 Zo všetkého, čo bolo uvedené, vyplýva, že treba zrušiť napadnuté rozhodnutie, pričom nie je potrebné rozhodovať o prípustnosti nových návrhov na vykonanie dôkazov predložených žalobcom a informácií, ktoré poskytol bez vyzvania po pojednávaní (pozri body 89 a 92 vyššie), a ani preskúmať druhú časť tretieho žalobného dôvodu a ostatné žalobné dôvody.

4. O zachovaní účinkov napadnutého rozhodnutia

- 366 Podľa článku 264 druhého odseku ZFEÚ Všeobecný súd môže uviesť, ak to považuje za potrebné, ktoré z účinkov aktu, ktorý vyhlásil za neplatný, sa považujú za konečné.
- 367 V tejto súvislosti z judikatúry vyplýva, že účinky napadnutého aktu, najmä rozhodnutia o uzavretí medzinárodnej dohody, môžu byť zachované, a to aj bez návrhu, z dôvodov právnej istoty, keď by okamžité účinky zrušenia tohto aktu mali závažné negatívne dôsledky (pozri rozsudok z dnešného dňa, Front Polisario/Rada, T-279/19, body 394 a 396 a citovanú judikatúru).
- 368 V tomto prípade stačí uviesť, že zrušenie napadnutého rozhodnutia s okamžitým účinkom môže mať závažné dôsledky na vonkajšiu činnosť Únie a spochybníť právnu istotu medzinárodných záväzkov, s ktorými vyslovila súhlas a ktoré zaväzujú inštitúcie a členské štáty. Pripomienky žalobcu k návrhu Komisie, aby Všeobecný súd uplatnil článok 264 druhý odsek ZFEÚ, nemôžu spochybníť toto konštatovanie.
- 369 Za týchto okolností treba uplatniť článok 264 druhý odsek ZFEÚ a zachovať účinky napadnutého rozhodnutia počas obdobia, ktoré nemôže presiahnuť lehotu uvedenú v článku 56 prvom odseku Štatútu Súdneho dvora Európskej únie alebo, ak by bolo v tejto lehote podané odvolanie, až do vyhlásenia rozsudku Súdneho dvora rozhodujúceho o tomto odvolaní.

B. O žalobe vo veci T-356/19

- 370 Na úvod treba zdôrazniť, že ako bolo vysvetlené v bode 177 vyššie, vo veci T-344/19 žalobca na odôvodnenie svojej priamej dotknutosti napadnutým rozhodnutím tvrdil, že napadnuté nariadenie nemožno vykladať tak, že predstavuje medzistupeň, ktorý by mohol brániť jeho priamej dotknutosti napadnutým rozhodnutím.

- 371 V tejto veci však žalobca uvádza, že ak by sa Všeobecný súd domnieval, že napadnuté nariadenie je takým medzistupňom, podáva subsidiárne túto žalobu.
- 372 Žalobca na otázku na pojednávaní, aký vplyv by mala na túto žalobu jeho priama dotknutosť rozhodnutím napadnutým vo veci T-344/19, ak by sa Všeobecný súd domnieval, že napadnuté nariadenie nebráni tejto priamej dotknutosti, uviedol, že podľa neho by z toho vyplývalo, že táto žaloba nie je prípustná a že by sa v každom prípade stala bezpredmetnou. Napriek tomu treba uviesť, že žalobca nenavrhol Všeobecnému súdu, aby určil, že žaloba sa stala bezpredmetnou.
- 373 Okrem toho treba uviesť, že hoci zrušenie napadnutého rozhodnutia týmto rozsudkom môže byť prekážkou riadneho vykonávania napadnutého nariadenia [pozri v tomto zmysle a analogicky rozsudok zo 4. septembra 2018, Komisia/Rada (Dohoda s Kazachstanom), C-244/17, EU:C:2018:662, bod 51], samo osebe nemá za následok jeho neplatnosť. Navyše právnym základom tohto nariadenia, ktoré bolo prijaté skôr ako uvedené rozhodnutie, nie je samotné toto rozhodnutie, ale vykonávací protokol, a predovšetkým ustanovenia jeho článku 3 upravujúce rybolovné možnosti pridelené plavidlám plaviacim sa pod vlajkou členských štátov, ktorý má vykonať (pozri body 71 a 72 vyššie). V dôsledku toho sa návrhy žalobcu na zrušenie tohto nariadenia nestávajú bezpredmetnými a treba o nich rozhodnúť.
- 374 Rada bez formálneho vznesenia námietky neprípustnosti uvádza dve námietky proti prejednávanej žalobe, z ktorých jedna sa zakladá na nedostatku procesnej spôsobilosti žalobcu a druhá na nedostatku jeho aktívnej legitímácie na napadnutie napadnutého aktu.
- 375 Treba preskúmať druhú námietku Rady.
- 376 Rada dochádza k záveru, že žalobca nie je priamo a osobne dotknutý napadnutým nariadením. Na jednej strane tvrdí, že nariadenie má právne účinky iba voči členským štátom a nie voči iným osobám. V každom prípade žalobca nevykonáva žiadnu činnosť v dotknutom hospodárskom odvetví a ani to netvrdí. Účinky uvedeného nariadenia na jeho postavenie sú iba nepriame a politické. Na druhej strane Rada tvrdí, že tento akt si vyžaduje prijatie vykonávacích opatrení zo strany členských štátov a že tieto štáty majú možnosť nevyužiť všetky rybolovné možnosti, ktoré sú im pridelené. Rada okrem toho tvrdí, že napadnuté nariadenie sa nedotýka žalobcu na základe skutkovej situácie, ktorá ho charakterizuje alebo na základe jeho osobitých vlastností iba preto, že sa zúčastnil na rokovaniach o štatúte Západnej Sahary, ktoré nemajú nič spoločné s predmetom tohto sporu.
- 377 Žalobca tvrdí, že je priamo a osobne dotknutý napadnutým nariadením. Pokiaľ ide na jednej strane o jeho priamu dotknutosť, tvrdí, že keďže predmetom tohto nariadenia je rozdeliť medzi členské štáty rybolovné možnosti, ktoré sa priamo týkajú využívania rybolovných zdrojov ľudu Západnej Sahary, dotýka sa toto nariadenie tohto ľudu a má teda priamo účinky na jeho vlastné právne postavenie ako jeho jediného zástupcu. Navyše vykonávanie uvedeného nariadenia má úplne automatickú povahu. Pokiaľ ide na druhej strane o jeho osobnú dotknutosť, žalobca tvrdí, že ako vyplýva z judikatúry Súdneho dvora, iba uvedený ľud môže súhlasiť s medzinárodnou dohodou, ktorá sa uplatňuje na jeho územie a na jeho prírodné zdroje. Podľa jeho názoru táto možnosť zahŕňa právo daného ľudu namietať proti tomu, aby boli bez jeho súhlasu rozdelené rybolovné možnosti týkajúce sa jeho rybolovných zdrojov. Vzhľadom na svoju úlohu pri vyjadrení tohto súhlasu má teda žalobca osobitné vlastnosti, ktoré ho môžu charakterizovať vo vzťahu k akejkoľvek inej osobe, takže je osobne dotknutý napadnutým nariadením.

- 378 Španielske kráľovstvo, Francúzska republika a Komisia v podstate podporujú argumentáciu Rady. Komisia však uvádza, že podľa jej názoru napadnuté nariadenie vzhľadom na jeho obmedzené účinky nemá dokonca ani nepriamy alebo politický vplyv na postavenie žalobcu. Španielske kráľovstvo zase zdôrazňuje, že žalobca nie je zbavený svojho práva na účinnú súdnu ochranu, ktoré môže prípadne vykonať vo vzťahu k aktom vykonávajúcim uvedené nariadenie.
- 379 Na úvod treba bez ďalšieho zdôrazniť, že podmienky prípustnosti žaloby fyzickej alebo právnickej osoby proti napadnutému nariadeniu treba určiť so zreteľom na špecifickú povahu tohto aktu, a nie so zreteľom na povahu rozhodnutia napadnutého vo veci T-344/19.
- 380 V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že na rozdiel od takého rozhodnutia, ktorým sa uzatvára medzinárodná dohoda, ako je rozhodnutie napadnuté vo veci T-344/19, napadnuté nariadenie, ktorá bolo prijaté preto, aby v Únii vykonalo spornú dohodu, nie je základnou zložkou prejavu zhodnej vôle subjektov medzinárodného práva, ale všeobecne záväzným aktom prijatým v rámci vnútorných právomocí Únie, záväzným vo všetkých jeho častiach a priamo uplatniteľným v každom členskom štáte v súlade s definíciou výrazu „nariadenie“ uvedenou v článku 288 druhom odseku ZFEÚ.
- 381 Keďže totiž napadnuté nariadenie rozdeľuje podľa jednotlivých členských štátov rybolovné možnosti upravené v článku 3 vykonávacieho protokolu, uplatňuje sa na objektívne určené situácie a vyvoláva právne účinky voči všeobecne a abstraktne vymedzeným kategóriám osôb (pozri v tomto zmysle a analogicky rozsudok z 10. marca 2020, IFSUA/Rada, T-251/18, EU:T:2020:89, bod 35).
- 382 Napadnuté nariadenie sa však zakladá na článku 43 ods. 3 ZFEÚ, ktorý neodkazuje ani na riadny legislatívny postup, ani na mimoriadny legislatívny postup a navyše upravuje prijímanie opatrení Radou bez zmienky o účasti Parlamentu. Takéto nariadenie preto nemôže predstavovať legislatívny akt (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. septembra 2017, Slovensko a Maďarsko/Rada, C-643/15 a C-647/15, EU:C:2017:631, body 58 až 62). V dôsledku toho takýto všeobecne záväzný akt, ktorý nie je legislatívnym aktom, predstavuje regulačný akt, čo si v súlade s článkom 263 štvrtým odsekom treťou časťou vety ZFEÚ vyžaduje iba overiť, či sa priamo týka žalobcu a nevyžaduje vykonávacie opatrenia (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 6. novembra 2018, Scuola Elementare Maria Montessori/Komisia, Komisia/Scuola Elementare Maria Montessori a Komisia/Ferracci, C-622/16 P à C-624/16 P, EU:C:2018:873, body 22 a 28 a z 10. marca 2020, IFSUA/Rada, T-251/18, EU:T:2020:89, body 32 až 36 a citovanú judikatúru).
- 383 V tejto súvislosti, ako bolo pripomenuté v bode 179 vyššie, podmienku priamej dotknutosti treba preskúmať na základe dvoch kritérií, a to na jednej strane, napadnuté opatrenie Únie musí mať priame účinky na právne postavenie žalobcu a na druhej strane, toto opatrenie nesmie nechávať žiadnu voľnú úvahu jeho adresátom povereným jeho vykonávaním, keďže toto vykonávanie má úplne automatický charakter a vyplýva zo samotnej právnej úpravy Únie bez uplatnenia iných vykonávacích ustanovení.
- 384 Pokiaľ ide o prvé z týchto kritérií, treba uviesť, že napadnuté nariadenie má iba rozdeliť medzi členské štáty rybolovné možnosti určené v článku 3 vykonávacieho protokolu.
- 385 Napadnuté nariadenie tak nemôže mať samo osebe účinky na určenie týchto rybolovných možností a tým menej na vymedzenie rybolovnej oblasti, na ktorú sa vzťahuje dohoda o rybolove ako celku alebo oblastí hospodárenia vytvorených v jej vnútri v závislosti od jednotlivých kategórií rybolovu.

- 386 Okrem toho takýto akt, prijatý pri výkone vnútorných právomocí Únie, sa týka iba vzťahov medzi Úniou a jej členskými štátmi a nie vzťahov medzi Úniou a Marockým kráľovstvom alebo jej vzťahov s ľudom Západnej Sahary. Hoci totiž určenie rybolovných možností plavidiel plaviacich sa pod vlajkou členských štátov v rybolovnej oblasti určenej dohodou o rybolove zahŕňa výmenu vzájomných práv a povinností medzi zmluvnými stranami tejto dohody, rozdelenie týchto rybolovných možností medzi členské štáty je úplne vnútornou otázkou Únie, ktorá nepatrí do právomoci vyššie uvedeného tretieho štátu a sama osebe sa nemôže dotýkať uvedeného ľudu.
- 387 Samozrejme, ako to tvrdí žalobca, rybolovné možnosti rozdelené medzi členské štáty napadnutým nariadením sa môžu dotknúť využívania rybolovných zdrojov nachádzajúcich sa vo vodách priľahlých k Západnej Sahare, prinajmenšom tých, ktoré sa týkajú kategórií rybolovu 3 až 6, na ktoré sa vzťahujú zodpovedajúce technické špecifikácie rybolovu.
- 388 Toto využívanie rybolovných zdrojov Západnej Sahary však samo osebe nevyplýva z rozdelenia týchto rybolovných možností medzi členské štáty vykonaného v napadnutom rozhodnutí, ale z vymedzenia rybolovnej oblasti a hraníc oblastí hospodárenia vo vnútri tejto rybolovnej oblasti, vykonaného spornou dohodou, ktoré zahŕňa priľahlé vody tohto územia.
- 389 V dôsledku toho, aj keď žalobca správne tvrdí na jednej strane, že využívanie rybolovných zdrojov Západnej Sahary sa dotýka ľudu tohto územia a na druhej strane, že týmto využívaním je dotknutý on sám ako legitímny zástupca tohto ľudu, napriek tomu z toho nemožno vyvodiť, že napadnuté nariadenie má z tohto dôvodu priame účinky na jeho právne postavenie. Prvé kritérium priamej dotknutosti nie je teda v tomto prípade splnené.
- 390 Navyše, pokiaľ ide o druhé kritérium, je pravda, na rozdiel od toho, čo tvrdí Rada, že napadnuté nariadenie samo osebe nevyžaduje prijatie žiadneho vykonávajúceho opatrenia, keďže rozdelenie rybolovných možností medzi členské štáty má úplne automatickú povahu a vyplýva priamo z článku 1 ods. 1 tohto nariadenia.
- 391 Treba však uviesť, že vzhľadom na iné opatrenia nevyhnutné na vykonanie spornej dohody, vrátane jej vykonávacieho protokolu, môže byť účinok napadnutého nariadenia na využívanie rybolovných zdrojov, na ktoré sa vzťahuje uvedená dohoda, v každom prípade iba veľmi nepriamy.
- 392 Ako totiž spresňuje Rada, právo plavidla plaviaceho sa pod vlajkou dotknutého členského štátu využívať rybolovné zdroje, na ktoré sa vzťahuje sporná dohoda, podlieha navyše postupu udelenia oprávnenia, ktorý je upravený článkami 10 a 11 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/2403 z 12. decembra 2017, o udržateľnom riadení vonkajších rybárskych flotíl, ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1006/2008 (Ú. v. EÚ L 347, 2017, s. 81), a ktorý vyžaduje prijatie opatrení členskými štátmi, Komisiou a Marockým kráľovstvom. Okrem toho, ako to tiež uvádza Rada, z článku 12 toho istého nariadenia vyplýva, že členské štáty majú možnosť nevyužiť všetky rybolovné možnosti, ktoré im boli pridelené.
- 393 V každom prípade, ako bolo konštatované v bode 259 vyššie, žalobca je priamo dotknutý rozhodnutím napadnutým vo veci T-344/19, keďže sa ním uzatvára sporná dohoda a keďže táto dohoda sa uplatňuje na Západnú Saharu a na priľahlé vody, a to bez ohľadu na opatrenia prijaté Úniou na jej vykonanie. Také opatrenie na vykonanie tejto dohody, ako je napadnuté nariadenie, tak nezohráva žiadnu úlohu pri uplatňovaní uvedenej dohody na priľahlé vody daného územia a teda na jeho rybolovné zdroje, ktoré vyplýva z ustanovení tejto dohody automaticky a bez prijatia vykonávacích pravidiel.

394 Z uvedeného vyplýva, že žalobca nie je priamo dotknutý napadnutým nariadením. V dôsledku toho nie je prejednávaná žaloba prípustná a treba ju ako takú zamietnuť.

O trovách

395 Podľa článku 134 ods. 1 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté.

396 Keďže Rada nemala vo veci T-344/19 úspech, je opodstatnené zaviazat' ju na náhradu trov konania v tejto veci v súlade s návrhom žalobcu.

397 Keďže žalobca nemal vo veci T-356/19 úspech, je opodstatnené zaviazat' ho na náhradu trov konania v tejto veci v súlade s návrhom Rady.

398 V súlade s článkom 138 ods. 1 rokovacieho poriadku, Španielske kráľovstvo, Francúzska republika a Komisia znášajú svoje vlastné trovy konania.

399 Podľa článku 138 ods. 3 rokovacieho poriadku môže Všeobecný súd nariadiť, že vlastné trovy konania znáša aj iný vedľajší účastník konania než vedľajší účastníci uvedení v odseku 1 a 2.

400 V tomto prípade je potrebné rozhodnúť, že CPMM znášajú svoje vlastné trovy konania vo veci T-344/19.

Z týchto dôvodov

VŠEOBECNÝ SÚD (deviata rozšírená komora)

rozhodol takto:

1. **Rozhodnutie Rady (EÚ) 2019/441 zo 4. marca 2019 o uzavretí Dohody o partnerstve v odvetví udržateľného rybárstva medzi Európskou úniou a Marockým kráľovstvom, vykonávacieho protokolu k nej a výmeny listov pripojenej k dohode, sa zrušuje.**
2. **Účinky rozhodnutia 2019/441 sa zachovávajú počas obdobia, ktoré nemôže presiahnuť lehotu uvedenú v článku 56 prvom odseku Štatútu Súdneho dvora Európskej únie alebo, ak by bolo v tejto lehote podané odvolanie, až do vyhlásenia rozsudku Súdneho dvora rozhodujúceho o tomto odvolaní.**
3. **Žaloba vo veci T-356/19 sa zamietá.**
4. **Rada Európskej únie znáša svoje vlastné trovy konania a je povinná nahradiť trovy konania, ktoré vznikli Ľudovému frontu za oslobodenie Saguia-el-Hamra a Rio de Oro (Front Polisario) vo veci T-344/19.**
5. **Front Polisario znáša svoje vlastné trovy konania a je povinný nahradiť trovy konania, ktoré vznikli Rade vo veci T-356/19.**
6. **Španielske kráľovstvo, Francúzska republika a Európska komisia znášajú svoje vlastné trovy konania.**
7. **Chambre des pêches maritimes de la Méditerranée, Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Nord, Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Centre a Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Sud znášajú svoje vlastné trovy konania vo veci T-344/19.**

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 29. septembra 2021.

Costeira

Gratsias

Känčeva

Obsah

I.	Okolnosti predchádzajúce sporu	2
A.	Medzinárodný kontext	2
B.	Dohoda o pridružení a dohoda o rybolove z roku 2006	6
1.	Dohoda o pridružení	6
2.	Dohoda o rybolove z roku 2006	7
C.	Spory súvisiace s dohodou o pridružení	8
1.	Veci T-512/12 a C-104/16 P	8
2.	Vec C-266/16	9
3.	Uznesenia vo veciach T-180/14, T-275/18, T-376/18	11
D.	Napadnuté rozhodnutie a sporná dohoda	12
E.	Napadnuté nariadenie	16
II.	Konanie a návrhy účastníkov konania	17
III.	Právny stav	20
A.	O žalobe vo veci T-344/19	20
1.	O prípustnosti niektorých príloh repliky	21
2.	O prípustnosti žaloby	21
a)	O územnej pôsobnosti spornej dohody	21
b)	O rozsahu návrhov na zrušenie	24
c)	O prvej námietke neprípustnosti uplatnenej Radou a založenej na nedostatku procesnej spôsobilosti žalobcu	25
d)	O platnosti plnomocenstva udeleného žalobcom jeho advokátovi	30
e)	O druhej námietke neprípustnosti uplatnenej Radou a založenej na nedostatku aktívnej legitimácie žalobcu	32
1)	O priamej dotknutosti žalobcu	32
i)	O tom, či žalobca spĺňa prvé kritérium priamej dotknutosti, podľa ktorého musí mať napadnuté opatrenie priamo účinky na jeho právne postavenie ..	33

– O prvej časti argumentácie Rady týkajúcej sa právnych účinkov vlastných rozhodnutí o uzavretí medzinárodnej dohody v mene Únie .	33
– O druhej časti argumentácie Rady týkajúcej sa konkrétnych právnych účinkov spornej dohody vzhľadom na jej územné uplatňovanie na Západnú Saharu a na príľahlé vody	36
– O tretej časti argumentácie Rady založenej na tom, že nedošlo k zmene právneho postavenia žalobcu vzhľadom na jeho úlohu obmedzenú na účasť na procese sebaurčenia Západnej Sahary	42
ii) O druhom kritériu priamej dotknutosti týkajúcom sa toho, že vykonávanie napadnutého opatrenia má úplne automatický charakter a vyplýva zo samotnej právnej úpravy Únie	46
2) O osobnej dotknutosti žalobcu	46
3. O dôvodnosti žaloby	48
a) O prvom žalobnom dôvode založenom na nedostatku právomoci Rady na prijatie napadnutého rozhodnutia	48
b) O treťom žalobnom dôvode založenom v podstate na tom, že Rada porušila svoju povinnosť rešpektovať požiadavky vyvozené judikatúrou zo zásady sebaurčenia a zásady relatívneho účinku zmlúv	49
1) O tvrdeniach Rady, Francúzskej republiky, Komisie a CPMM týkajúcich sa neúčinnosti tretieho žalobného dôvodu	50
2) O dôvodnosti tvrdení uvádzaných žalobcom na podporu prejednávaného žalobného dôvodu	52
i) O prvej časti tretieho žalobného dôvodu založenej na nemožnosti Únie a Marockého kráľovstva uzavrieť dohodu, ktorá sa uplatňuje na Západnú Saharu a na príľahlé vody	53
ii) O tretej časti tretieho žalobného dôvodu založenej na porušení požiadavky, podľa ktorej mal ľud Západnej Sahary súhlasiť so spornou dohodou ako jej tretia strana v zmysle zásady relatívneho účinku zmlúv	54
– O uplatnení zásady relatívneho účinku zmlúv v tejto veci	54
– O konzultáciách, ktoré uskutočnili Rada a Komisia, aby rešpektovali výklad zásady relatívneho účinku zmlúv podaný v rozsudkoch Rada/Front Polisario a Western Sahara Campaign UK	57
– O otázke, či je osobitný význam priznaný pojmu „súhlas“ v napadnutom rozhodnutí zlučiteľný s výkladom zásady relatívneho účinku zmlúv podaným Súdny dvorom v rozsudkoch Rada/Front Polisario a Western Sahara Campaign UK	59

4. O zachování účinkov napadnutého rozhodnutia	65
B. O žalobe vo veci T-356/19	65
O trovách	69